

แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี
GOOD PRACTICES IN THE ROVER SCOUT AFFAIRS ADMINISTRATION
OF VOCATIONAL EDUCATION IN CHANTHABURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์
ของ
อำนาจ นพพรพิทักษ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มิถุนายน 2566

แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี
GOOD PRACTICES IN THE ROVER SCOUT AFFAIRS ADMINISTRATION
OF VOCATIONAL EDUCATION IN CHANTHABURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์
ของ
อำนาจ นพพรพิทักษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มิถุนายน 2566

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ

ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

Good Practices in the Rover Scout Affairs Administration

of Vocational Education in Chanthaburi Province

อำนาจ นพพรพิทักษ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ วัฒนนะ)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.เรงวิษณุ นิลโคตร)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิรศาสตร์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.วิชิต บุญลอย)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

วันที่ 26 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566

อำนาจ นพพรพิทักษ์. (2566). แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา
อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร

ประธานกรรมการ

ปร.ค. (พัฒนศึกษา)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์

กรรมการ

กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของ
ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี 2) หาแนวปฏิบัติที่ดี
ในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี และ 3) ประเมิน
แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือ
วิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ
ผู้บริหาร และครู ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 ใช้วิธีการสุ่ม
อย่างง่าย จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31 ถึง 0.69 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ทั้งหมดเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาแนว
ปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัย
เชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่มตามหลักการตรวจสอบสามเส้า คือ
กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครู
จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และ
การสังเคราะห์เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา
อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี และขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวปฏิบัติที่ดี ประชากร คือ กลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินคุณภาพแนวปฏิบัติที่ดี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี สรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) วางแผน ประกอบด้วย (1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ (1.2) กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน (1.3) ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ (2) ปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย (2.1) ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา (2.2) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (2.3) ส่งเสริมวัสดุ อุปกรณ์การสอน (2.4) องค์กรความรู้ (3) เสริมแรง ประกอบด้วย (3.1) นิเทศ ติดตาม (3.2) การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด (3.3) สร้างขวัญกำลังใจ (4) สร้างเครือข่าย ประกอบด้วย (4.1) PLC (4.2) แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร (4.3) ทำกิจกรรมร่วมกัน และ (5) สร้างความภาคภูมิใจ ประกอบด้วย (5.1) เผยแพร่ผลงาน รายงานผล (5.2) ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ และ 3) ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ ตามลำดับ

คำสำคัญ : แนวปฏิบัติที่ดี, การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ, อาชีวศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Amnart Nopphonphithak. (2023). **Good Practices in the Rover Scout Affairs Administration of Vocational Education in Chanthaburi Province.** Thesis. M.Ed.(Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Bami Rajabhat University.

Thesis Advisors:

Dr. Reongwit Nilkote.	Chairman
Ph.D. (Development Education)	
Assistant Professor Dr. Pornsawad Sirasatanan	Member
Ed.D. (Educational Administration)	

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the Rover Scout affairs administration of administrators and teachers, of vocational education in Chanthaburi Province, 2) to identify the good practices in these vocational education, and 3) to evaluate these good practices in the Rover Scout affairs administration of vocational education in Chanthaburi Province. This research used a 3-step mixed method approach of quantitative and qualitative research. Step 1: in the quantitative portion of the study on current problems in the Rover Scout affairs administration of vocational education in Chanthaburi Province, the sample was a group of 140 administrators and teachers in the 2019 academic year and was selected by simple random sampling. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire with a discrimination of 0.31-0.69 and a reliability of 0.95. The data were analyzed by: average, standard deviation, Pearson's product correlation, and Cronbach's alfa coefficient. Step 2: in the qualitative portion of the identification of the good practices in the Rover Scout affairs administration of vocational education in Chanthaburi Province, the sample was a group of 12 administrators and teachers selected by the triangle principle from the following three groups: rover scout experts, administrators, and teachers. The research instrument was a discussion group and the summaries were analyzed by content analysis and synthesis to create good practices in the Rover Scout affairs administration of vocational education in Chanthaburi Province. Step 3: the evaluations of good practices were collected from the sample group in step 2 by using a 5-rating scale questionnaire which was analyzed by average and standard deviation.

The results showed that: 1) opinions about the current Rover Scout affairs administration of vocational education in Chanthaburi Province were at a high level, 2) the good practices consisted of 5 steps: 1st, making a plan, including studying the current Rover Scout affairs administration, formulating an annual plan, motivating the staff by the executives; 2nd, implementing the plan, including arranging training for teachers, managing a variety of learning, promoting teaching tools material, getting knowledge; 3rd, reinforcing including supervision and follow-up, information for further learning, and morale building; 4th, building a network, including PLC, exchanging personnel and resources, and doing activities together; and 5th, creating pride including disseminating the results and reports and evaluating the activities against the scouting standards, and 3) the results of the evaluation of good practice in these schools were at the highest level overall, and the aspects receiving the highest scores, in descending order, were: accuracy, suitability, usefulness and tasks arranged in order of possibility.

Keywords : Good Practice, Rover Scout Affairs Administration, Vocational Education

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือให้คำแนะนำต่างๆ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.เริงวิษณุ นิลโคตร ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิรศาสนันท์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า ติดตาม ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ วัฒนะ ประธานสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.วิญฉวี บุญลอย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้ให้ความร่วมมือ ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม ขอขอบพระคุณแนวคิด ทฤษฎี และนักการศึกษาทุกท่านที่ใช้ในการอ้างอิง รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

อำนาจ นพพรพิทักษ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2	แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	แนวปฏิบัติที่ดี.....	10
	ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดี.....	10
	ความสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดี.....	12
	กระบวนการหาแนวปฏิบัติที่ดี.....	13
	การประเมินแนวปฏิบัติ.....	21
	ประวัติและความเป็นมาของกิจการลูกเสือ.....	23
	ความหมายของกิจการลูกเสือ.....	23
	ความเป็นมาของกิจการลูกเสือ.....	24
	ขบวนการลูกเสือ.....	28
	การฝึกอบรมลูกเสือ.....	29
	การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษา.....	33
	การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา.....	33
	การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษา.....	38
	การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ.....	40
	การบังคับบัญชาลูกเสือ.....	43
	การจัดเรียนการสอน.....	46
	การเงินลูกเสือ.....	51
	การรายงานกิจกรรมลูกเสือ.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	(ต่อ)	
	บริบทสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	61
	งานวิจัยในประเทศ.....	62
3	วิธีการดำเนินวิจัย.....	69
	ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร กิจการลูกเสือ.....	70
	ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี.....	70
	ขั้นตอนที่ 3 การค้นหาแนวปฏิบัติในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี.....	74
	ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบและประเมินแนวปฏิบัติที่ดี.....	76
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	78
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	78
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี.....	79
	ตอนที่ 2 ผลการค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี.....	89
	ตอนที่ 3 ผลการประเมินร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี.....	97

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	101
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผลการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1.....	121
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 1.....	123
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	132
ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	140
ภาคผนวก ฉ คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	147
ภาคผนวก ช ราชานามผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม.....	151
ภาคผนวก ซ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม.....	154
ภาคผนวก ฌ แผนผังแสดงที่นั่งตามการแทนรหัสของผู้เชี่ยวชาญ และภาพการสนทนากลุ่ม.....	171
ภาคผนวก ญ คู่มือแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสื่อวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี	176
ภาคผนวก ฎ แบบประเมินแนวปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสื่อวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	188
ประวัติย่อผู้วิจัย	191

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีแยกตาม รายสถานศึกษา.....	71
2	จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	75
3	จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร และครู ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ และสถานศึกษาที่สังกัด.....	79
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน.....	80
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการจัดตั้งกลุ่มและ กองลูกเสือโดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	81
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ.....	83
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการจัดเรียนการสอน ลูกเสือโดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	85
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการเงินลูกเสือโดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ.....	87
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการรายงานกิจกรรม โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ.....	88
10	สรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 5 ขั้นตอน และองค์ประกอบ การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนของแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ 12 คน.....	98
12	ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด จันทบุรี เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี.....	141

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	69

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 3 - 4)

การลูกเสือเป็นขบวนการฝึกคนให้รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พัฒนาเยาวชน ให้เป็นพลเมืองดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตน ช่วยเหลือผู้อื่น ตามคำปฏิญาณกฎและคติพจน์ของลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ระบุว่าวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน การลูกเสือ มุ่งพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้ เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคม ให้มีความก้าวหน้าเพื่อความสงบสุข ความมั่นคงของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : ออนไลน์)

กิจกรรมลูกเสือวิสามัญเป็นกิจกรรมที่ฝึกเยาวชนให้มีระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา นับว่าเป็นการบำเพ็ญประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งนับเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้บ้านเมืองมีความร่มเย็นเป็นสุขและเป็นปึกแผ่น จากคติพจน์ของลูกเสือที่ว่า “บริการ” ซึ่งมีความหมาย กำกับทุกคนตั้งใจศึกษาวินัย หน้าที่ของตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ ของผู้กำกับมีประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง การตั้งขบวนการลูกเสือวิสามัญมีความมุ่งหมายเพื่ออบรม เยาวชนให้มีวินัย มีความสุจริต มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเอง บำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวมในทุก ๆ ด้าน โดยใช้กระบวนการ วิธีการต่างๆ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 ที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย แนวคิดการจัดการ อาชีวศึกษา ค่านิยมอาชีวศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ ตัวชี้วัด และการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ และ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ กำหนดเป้าหมาย ที่ 7.1.1 ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การจัดกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ ที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีและธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ และยึด มั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้เรียนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทุกคนผ่านการอบรมลูกเสือ เนตรนารี การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และ สร้างภูมิคุ้มกัน หรือป้องปรามการทุจริตคอร์รัปชัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2560 : 5 - 6)

ปี พ.ศ. 2559 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้น ได้ปรึกษาหารือแนวทางการ พัฒนากิจการลูกเสือ กับคณะทำงานการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมลูกเสือไทย คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) จากรายงานสรุปผล การดำเนินกิจการลูกเสือ ที่ผ่านมายังไม่มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจาก หลายปัจจัย อาทิเช่น กิจกรรมของลูกเสือ ไม่มีความโดดเด่น และไม่เป็นที่นิยม ด้านหลักสูตร ควรพัฒนาให้มีความทันสมัย และควรนำหลักสูตรที่ดี ๆ มาปรับใช้ ด้านบุคลากร ไม่มีผู้บริหาร ระดับสูงมาบริหารงานแบบเต็มเวลา ในส่วนของบุคลากรลูกเสือไม่ได้รับการพัฒนาและไม่มีระบบ ฐานข้อมูลรองรับ การบริหารทรัพย์สิน ไม่มีการแสดงบัญชีทรัพย์สิน และงบดุลที่สามารถ ตรวจสอบได้ ตลอดจนไม่มีการพัฒนาทรัพย์สินของลูกเสือให้เกิดเป็นรายได้ (สากล เกตุกุล. 2562 : 6 - 7)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการ รายงานลูกเสือประจำปีของสถานศึกษาจังหวัดจันทบุรีจากการรายงาน พบว่าการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ สถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาของบุคลากรในสถานศึกษา ให้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ลูกเสือ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้แก่ครูผู้สอน การจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรมลูกเสือยังขาด การสนับสนุนงบประมาณ ส่วนเอกสารหลักฐานการขอจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือของสถานศึกษา ควรมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน และการรายงานประจำปีของแต่ละสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. 2561 : 12 - 13)

สถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือวิสามัญ ไว้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งเน้นการฝึกอบรมปมนิสัยเยาวชน ส่งเสริมการพัฒนา ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ศิลปกรรม และสังคม ให้มีความสามารถพัฒนาตนเองได้ รู้จักวางแผน พัฒนาชีวิต เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมตามกฎของลูกเสือ เน้นการช่วยเหลือลูกเสือ วิสามัญให้สามารถทำกิจกรรมการบริการ ได้ตามคตินิยมของลูกเสือวิสามัญ (คณะกรรมการพัฒนา กิจการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา. 2557 ก : 11)

จากความสำคัญและปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยปฏิบัติจึงมีความสนใจ ที่จะดำเนินการศึกษา หาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อพัฒนาการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้องค์ความรู้แนวปฏิบัติที่ดีและคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผลการวิจัยสามารถ นำมาเป็นแนวทางเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการวางแผนให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ให้เกิดการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ครั้ง ประกอบด้วย

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 134 คน วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 28 คน และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ออนไลน์ : 2563)

1.2 การประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ กลุ่มข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม โดยการคัดเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มครู จำนวน 5 คน รวมเป็น 12 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 907 - 610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 43) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้วิทยาลัยเป็นชั้นในการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารและครูแต่ละวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครู 133 คน รวม 140 คน

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยในขั้นตอนนี้ กำหนดกลุ่มข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลหลัก ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มครู จำนวน 5 คน รวมเป็น 12 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาของรัฐที่ตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรีในครั้งนี้กำหนดช่วงเวลาปีการศึกษา 2562 - 2564

ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ
2. ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านการเงินลูกเสือ
5. ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ทำให้สามารถพัฒนาการบริหารกิจการลูกเสือจนประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งได้มาจากการสนทนากลุ่มที่เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวปฏิบัติที่ดี สามารถประหยัดเวลาและงบประมาณ และยังได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่ผ่านการถกเถียง อภิปรายได้บรรยากาศที่เป็นกันเอง

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี

วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

ครู หมายถึง ครูผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการจัดการเรียนการสอน สังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารหรือบุคคล ที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งให้ทำหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางลูกเสือ ของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือ L.T. และมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญ ไม่น้อยกว่า 20 ปี ขึ้นไป และ/หรือ ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูหรือวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือตั้งแต่ L.T.C. ขึ้นไป มีประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญ ไม่น้อยกว่า 15 ปี ขึ้นไป

สถานศึกษาอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐในจังหวัดจันทบุรีประกอบด้วยวิทยาลัยจำนวน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา หมายถึง การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ หมายถึง การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในวิทยาลัยต้องได้รับอนุญาตผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด โดยกลุ่มลูกเสือวิสามัญประกอบไปด้วยกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กอง ขึ้นไป ดำเนินการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลส. 3) และจะต้องหาผู้กำกับลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดกองละ 1 คน รองผู้กำกับกองลูกเสือ 1 คน หรือหลายคนแต่ไม่เกิน 10 คน เป็นผู้ดูแล และมีคูหาลูกเสือวิสามัญเป็นปัจจัยสนับสนุนการบริหารงานกิจการลูกเสือที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของคณะกรรมการประจำกอง สำหรับจัดเก็บเอกสารสำคัญ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม และอุปกรณ์สำนักงานที่เหมาะสมภายในคูหาลูกเสือวิสามัญ

2. ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ หมายถึง การบังคับบัญชาลูกเสือ หมายถึง บุคคลประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการลูกเสือ รองผู้อำนวยการลูกเสือ ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือ ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิปับัตรชั้นความรู้

เบื้องต้นประเภทวิสามันท์เป็นอย่างน้อย และให้ผู้กำกับกองลูกเสือวิสามันท์ เป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้า นายหมู่ลูกเสือ และผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่หนึ่งถึงสองคน เป็นคณะกรรมการประจำกองลูกเสือ รวมถึงพี่เลี้ยงลูกเสือเป็นผู้ช่วยในการดำเนินงานของกองลูกเสือ สนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือ ในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง ในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ รวมถึงสร้างขวัญ กำลังใจและ พิจารณาความดีความชอบ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติที่สอดคล้องกับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 แบ่งหน้าที่การรับผิดชอบ และปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการวัดผลประเมินผล และปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ขออนุมัติผลการสอบเครื่องหมายลูกเสือโลก จัดให้มีการเดินทางไกลและ อยู่ค่ายพักแรมให้แล้วเสร็จก่อนภาคเรียนที่ 2 เพื่อทำพิธีเข้าประจำกอง และขออนุมัติผลการสอบ เครื่องหมายวิชาพิเศษให้กับลูกเสือวิสามันท์

4. ด้านการเงินลูกเสือ หมายถึง วิทยาลัยดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุน ในแผนปฏิบัติงานประจำปี เก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือประจำปี เงินผลประโยชน์ต่างๆ ระดมทุน จากภายนอกรวมถึงทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้ เป็นเงินรายได้ เพื่อนำมาใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ ในกิจการลูกเสือ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือในวิทยาลัย แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบจัดทำทะเบียน บัญชีรับจ่ายเงินและทรัพย์สิน เพื่อเก็บรักษา และควบคุมตรวจสอบการจ่ายเงิน ประกาศรายรับรายจ่าย ให้ลูกเสือทราบ และรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

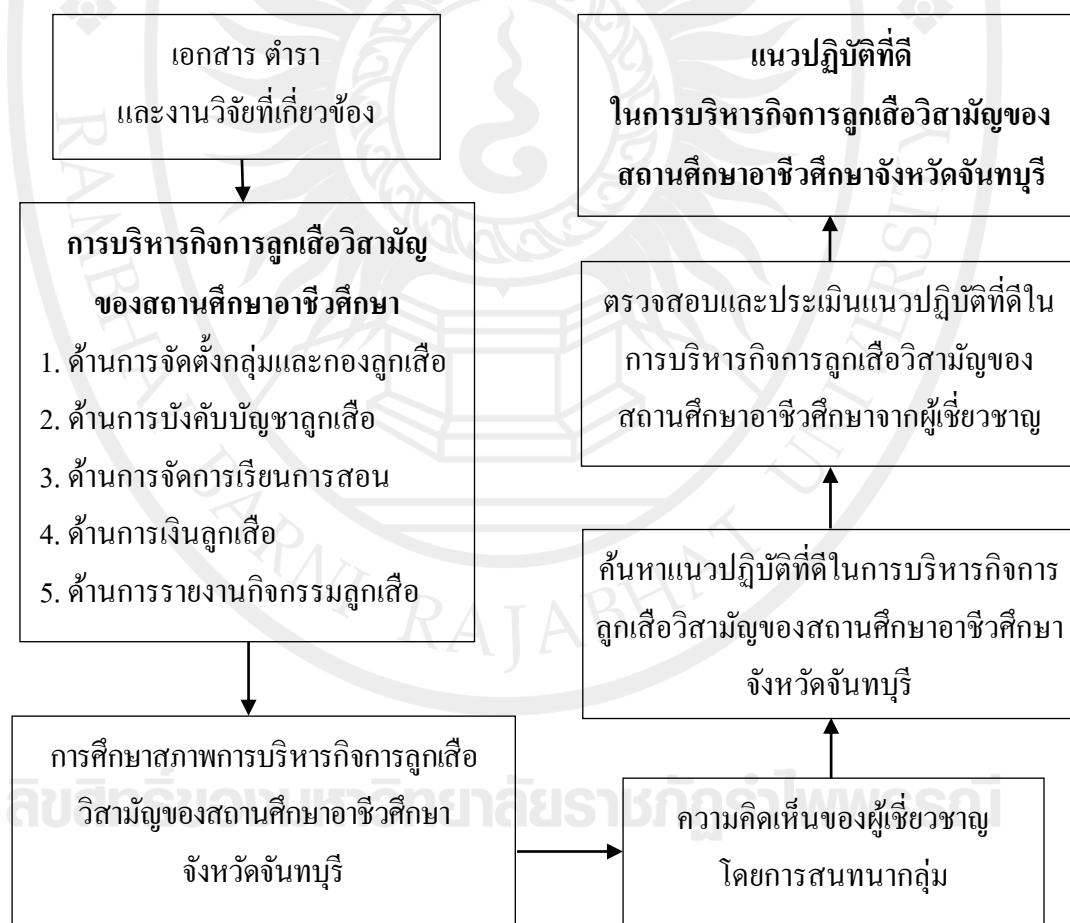
5. ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ หมายถึง วิทยาลัยจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานจำนวนลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ การเงินและสินทรัพย์ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี และรวมถึงบันทึกผลการดำเนินงาน เพื่อขออนุมัติเครื่องหมาย ลูกเสือโลก ขออนุมัติเครื่องหมายลูกเสือวิชาพิเศษลูกเสือวิสามันท์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และสรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จัดให้ มีการนิเทศติดตามการรายงานและนำแนวทางการแก้ปัญหา มาดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา กิจการลูกเสือวิสามันท์ในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยขั้นตอนที่ 1 และ 2 ได้แก่ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพมาสังเคราะห์หาแนวปฏิบัติที่ดีด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามันท์ของ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

การตรวจสอบและการประเมินแนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของแนวปฏิบัติที่ดี ที่สังเคราะห์ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยทำการประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความมีประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มาจากการสนทนากลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์สภาพปัญหาจากผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี และนำข้อมูลมาหาแนวปฏิบัติที่ดีจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของการวิจัย การหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 ด้าน (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. 2538 : 32) สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา
อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อ
ต่อไปนี้

1. แนวปฏิบัติที่ดี

- 1.1 ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดี
- 1.2 ความสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดี
- 1.3 กระบวนการหาแนวปฏิบัติที่ดี
- 1.4 การประเมินแนวปฏิบัติ

2. ประวัติและความเป็นมาของกิจการลูกเสือ

- 2.1 ความหมายของกิจการลูกเสือ
- 2.2 ความเป็นมาของกิจการลูกเสือ
- 2.3 ขบวนการลูกเสือ
- 2.4 การฝึกอบรมลูกเสือ

3. การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

- 3.1 การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา
- 3.2 การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
- 3.3 การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
  - 3.3.1 การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ
  - 3.3.2 การบังคับบัญชาลูกเสือ
  - 3.3.3 การจัดการเรียนการสอน
  - 3.3.4 การเงินลูกเสือ
  - 3.3.5 การรายงานกิจกรรมลูกเสือ

4. บริบทสถานศึกษาอาชีวศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
- 5.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวปฏิบัติที่ดี

ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดี

นักวิชาการได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดีไว้ดังนี้

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช (ออนไลน์ : 2563) ได้เขียนอธิบายแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) หมายถึง เป็นวิธีปฏิบัติในกระบวนการธุรกิจ ซึ่งมีส่วนอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยผลลัพธ์ในการดำเนินการที่เป็นเลิศ สร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร

คณะกรรมการจัดการความรู้ในองค์กร คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มธ. (ออนไลน์ : 2560) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ชนาธิป ลีสิน (ออนไลน์ : 2560) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

สมาคมในภาคพื้นยุโรปแห่งสมาคมการถ่ายทอดความรู้แห่งชาติ (ออนไลน์ : 2560) กล่าวว่า Best Practice คือ การกระทำสิ่งใดก็ตามให้สำเร็จ อันเนื่องมาจากการนำความรู้ไปใช้ในกระบวนการ แล้วสรุปออกมาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ในส่วนของ Good Practice นั้นจะมีความหมายใกล้เคียงกับ Best Practice แต่จะมีความหมายที่กว้างกว่าโดยส่วนมากจะใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กร หรือบริษัทให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Good Practice หรือ Best Practice เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยยกระดับความคิดให้มีความแตกต่าง มีความหลากหลายในมุมมองมากขึ้น การทำงานสามารถทำให้เกิด Good Practice หรือ Best Practice ได้ Good Practice หรือ Best Practice ในหน่วยงานสามารถเกิดขึ้นได้ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

1. เกิดจากตัวบุคคล เนื่องมาจากในการทำงาน ทุกคนจะเกิดการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายของหน่วยงาน ซึ่งผู้ปฏิบัติจะเรียนรู้ Good Practice หรือ Best Practice ความริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี การแก้ปัญหาที่ดี หรือเกิดจากการได้รับรู้ข้อเสนอแนะผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน หรือจะเป็นหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างสรรค้วิธีการใหม่ ๆ ขึ้น หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิม

2. Good Practice หรือ Best Practice เกิดจากอุปสรรค การทำงานต่าง ๆ ย่อมมีอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นตัวขัดขวางไม่ให้งานเป็นไปตามเป้าหมายที่มุ่งหวังเอาไว้ เกิดความกดดัน ที่มาจากผู้บริหาร หรือ การแข่งขันจากคู่แข่ง สิ่งต่างๆเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้เราเกิดการแสวงหาแนวทาง กระบวนการ ในการแก้ปัญหา และผ่านอุปสรรคไปให้ได้ ก่อให้เกิด Good Practice หรือ Best Practice

3. Good Practice หรือ Best Practice ที่เกิดจากแรงบันดาลใจที่อยากจะพัฒนา หรือค้นหา วิธีการใหม่ ๆ เพื่อความพึงพอใจของหน่วยงาน หรือของตนเอง เพื่อสร้างประสิทธิภาพที่ดีกว่าเดิม Best Practice กับความรู้ในตัวบุคคล การจัดการความรู้ให้บรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องทำให้ Best Practice ที่เป็นความรู้ในตัวบุคคล กลายเป็นความรู้ที่ปรากฏแจ้งให้ได้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน หากบุคลากรมีการ โยกย้าย เกษียณ หรือลาออกจากราชการแล้วจะไม่เกิดปัญหาตามมา ตัวอย่างเช่น เอกสารรายงาน คู่มือการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้คนอื่น ๆ ในหน่วยงานสามารถที่จะเข้าถึง และความรู้ ไปใช้แก้ปัญหา หรือต่อยอดได้ เพื่อที่ว่าคนใหม่ ๆ ที่เข้ามาจะไม่ต้องเริ่มจาก 0 เปลี่ยนมาเป็นการเริ่มต้น จากการจัดการความรู้ ที่องค์กรได้จัดไว้ให้แล้ว ดังนั้นนี่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารระดับสูง ในองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับ Best Practice ในด้านการจัดการสอนงานหรือวิธีการทำงาน ให้ดีกว่าเดิมยิ่ง ๆ ขึ้นไป กลายเป็นวงจรในการพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (ออนไลน์ : 2558) ได้เขียนอธิบาย แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ หรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายใน หรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

กัญญาดา อุนวงศ์ และพิชญ์ญภาภักดิ์ เจียมจรัสโชค (2553 : 209) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ หรือสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ มีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ บันทึก เป็นเอกสาร เผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2553 : 322) กล่าวว่า แนวปฏิบัติที่ดี คือ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริงแล้วสรุปความรู้ และประสบการณ์นั้น เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง

สรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้สามารถพัฒนา องค์กรทำงานจนประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์

ที่ตั้งไว้ โดยความร่วมมือกันของทุกคนในองค์กรในการปฏิบัติตามขั้นตอน หรือวิธีการที่ได้กำหนดไว้ จนเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ที่ได้บันทึก เป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ความสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดี

สถาบันบริหารสารสนเทศและการจัดการความรู้ สสจร. (ออนไลน์ : 2563) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะที่สำคัญของ แนวปฏิบัติที่ดี วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศไว้ว่า เป็นกิจกรรมการวางแผน และปฏิบัติที่นำไปใช้จนเกิดผล เป็นนวัตกรรมของการใช้ทรัพยากร มีผลลัพธ์ที่ดีเลิศและพิสูจน์ได้ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีความเป็นระบบบูรณาการกับส่วนต่างๆ ในองค์กร มีความเชื่อมโยง ในหลายปัจจัย รวมทั้งมีความยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วิจารณ์ พานิช (2548 : 54) ได้กล่าวถึง แนวปฏิบัติที่ดีว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ของการจัดการความรู้ คือ การมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศของหน่วยงานต่างๆ ที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับในด้านต่าง ๆ โดยมีการเผยแพร่วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อให้หน่วยงานอื่นได้นำไปปรับใช้

บุรุษย์ ศิริมหาสาร (2547 : 3 - 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปฏิบัติที่ดีไว้ดังนี้

1. Best Practices กับการจัดการความรู้ การจัดการความรู้จะบรรลุเป้าหมายได้ ต้องทำ Best Practices ให้ปรากฏให้ชัดเจน เช่น เอกสารรายงานคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้นำไปใช้ พัฒนางานแบบต่อยอดความรู้ และสามารถจัดเก็บ Best Practices นั้นไว้ในคลังความรู้ขององค์กร ไม่ให้ความรู้นั้นหายไปกับบุคคล เมื่อบุคคลนั้น ๆ ออกจากองค์กรไปแล้ว

2. Best Practices กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ รวมทั้งแปลงความรู้ของคนไปเป็นความรู้ขององค์กร การที่จะเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น จะต้องมิตักษะ 5 ด้าน ได้แก่ การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การทดลอง ศึกษาหาแนวทางใหม่ๆ การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต การเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่ดีของคนอื่น และการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กร จะเห็นได้ว่า Best Practices เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็น 1 ใน 5 ของทักษะในองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. Best Practices กับการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสูตรการฝึกอบรม พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมต้อง ฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษาต้นแบบเพื่อศึกษา Best Practices ของสถานศึกษานั้น ๆ ว่ามีวิธี การบริหารงานอย่างไร จึงจะประสบความสำเร็จ แล้วจัดทำเป็นเอกสารนำเสนอทำให้ได้แนวทาง ปฏิบัติ นิวซีแลนด์นั้น พบว่า ในการคัดเลือกนั้นจะให้ผู้เข้ารับการคัดเลือก นำเสนอ Best Practices

ด้านบริหารของตนเองให้คณะกรรมการใช้ประกอบพิจารณา ว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมหรือไม่

4. Best Practices เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรจะเริ่มต้นจากการค้นคว้า รวบรวม Best Practices ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการเรียนการสอน จากเอกสารและตัวบุคคลต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญ แล้วถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นสู่ครูคนอื่น ๆ เพื่อเป็นเครือข่ายแตกสาขาออกไป โดยใช้ฐานความรู้และประสบการณ์ของครูที่ประสบความสำเร็จ ด้านการบริหารและการเรียนการสอนเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาครูให้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2545 : 28) ได้กล่าวถึง แนวปฏิบัติที่ดีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการทำให้หน่วยงาน องค์กรดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการดำเนินงานที่เป็นเลิศจนได้ผลลัพธ์ขององค์กร สร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร

สรุปได้ว่า ความสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดี เป็นกิจกรรมการวางแผนและปฏิบัติที่นำไปใช้จนเกิดผล มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้หน่วยงานดำเนินงานที่เป็นเลิศจนได้ผลลัพธ์ขององค์กร ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ สร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การบันทึกเป็นเอกสารรายงานคู่มือการปฏิบัติงาน มีการจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบบูรณาการกับส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่น ได้นำไปปรับใช้

กระบวนการหาแนวปฏิบัติที่ดี

การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศขององค์กร ที่เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการพัฒนาคุณภาพองค์กร ซึ่งนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ที่ตอบสนองความคาดหวัง และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ก้าวสู่ความเป็นเลิศมีขั้นตอนต่างๆมากมาย มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการหาแนวปฏิบัติที่ดีไว้ดังนี้

เก็จนก เอื้อวงศ์ (2562 : 29) ได้กล่าวถึงการสนทนากลุ่มว่าเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นักวิจัยนำมาใช้ในการวิจัยจำนวนมาก เนื่องจากเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ สามารถประหยัดเวลาและงบประมาณ แต่ก็ยังได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่ผ่านการถกเถียงอภิปรายได้บรรยากาศที่เป็นกันเองตามแนวคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ในปัจจุบันได้นำมาประยุกต์ใช้จนสามารถจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้หลายประเภท เช่น การสนทนากลุ่มแบบสองทางการสนทนากลุ่มแบบมีผู้ดำเนินการ 2 คน ที่มีประเด็นโต้แย้ง และการสนทนากลุ่มออนไลน์ เป็นต้น แต่ไม่ว่าจะเป็นแบบใด องค์ประกอบสำคัญที่สุด คือ การตั้งประเด็นหรือแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่มีความชัดเจน การเรียบเรียงลำดับเป็นอย่างดี ผู้เข้าร่วมสนทนาเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องที่สนทนา ผู้ดำเนินการกลุ่มต้องมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวและมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำกลุ่ม การสนทนาจะประสบความสำเร็จ จำต้องมีผู้ดำเนินการกลุ่มที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม เช่น มีความ

จริงจัง สุภาพ รู้จักยืดหยุ่นและเคารพผู้เข้าร่วมสนทนา แสดงบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวยให้การสนทนาดำเนินไปอย่างราบรื่น

ยีนยง ราชวงษ์ (ออนไลน์ : 2557) กล่าวถึงช่องทางที่ทำให้เกิด แนวปฏิบัติที่ดี ในหน่วยงานสามารถเกิดขึ้นได้ แบ่งเป็นกรณีต่าง ๆ ได้ 3 กรณี ดังนี้

1. เกิดจากบุคคล อันมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ เป้าหมายของหน่วยงาน ที่คาดหวังความสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานเรียนรู้จากการปฏิบัติ ริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาการทำงาน เสนอแนะวิธีการทำงาน อาจเกิดแนวคิด การรับรู้จากข้อเสนอแนะของผู้บริหาร วิทยากร เพื่อนร่วมงาน หน่วยงานอื่น และผู้รับบริการ ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิธีการใหม่หรือวิธีการที่ดีกว่า

2. เกิดจากปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ความกดดันของผู้รับบริการการแข่งขัน การขับเคลื่อนนโยบายขององค์กร ภาวะข้อจำกัดของทรัพยากรภาวะวิกฤติทำให้มีการแสวงหาแนวทาง กระบวนการ วิธีการที่ดีกว่า เพื่อให้ได้ผลสำเร็จสูงสุด

3. เกิดจากแรงขับเคลื่อนการพัฒนา ค้นหาวิธีการใหม่ สร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการ เสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร

และยังกล่าวถึงขั้นตอนการหาแนวปฏิบัติที่ดี ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ภารกิจที่แท้จริงของงานที่ได้รับมอบหมาย/หน่วยงานนั้น ๆ
2. การศึกษาวิเคราะห์สภาพของงาน/หน่วยงานซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น ใช้วิธีการสำรวจ การระดมความคิด การใช้กระบวนการ AIC (Appreciation - Influence - Control) หรือ SWOT เป็นต้น

3. การกำหนดภาพความสำเร็จในอนาคต จัดทำรูปแบบ (Model) วิธีการดำเนินงาน

4. การปฏิบัติตามแบบวิธีการ อาจจะเริ่มทดลองนำร่องตรวจสอบประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ

5. ประเมินผลวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณ และผลที่ได้รับกับวิธีการเดิม

6. ปรับปรุง พัฒนา และขยายผลการนำไปใช้ในหน่วยงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

7. การบันทึก เขียนรายงาน ใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติ

นอกจาก 7 ขั้นตอนข้างต้นแล้ว ยังสามารถจะดำเนินการได้อีกหลายกระบวนการ อย่างเช่น ตามแนวทางวงจร Demming ซึ่งประกอบด้วย P : การวางแผน D : การปฏิบัติ C : การตรวจสอบประเมินผล และ A : การปรับปรุง พัฒนา กำหนดกิจกรรมใหม่

สมพร เพชรสงค์ (2548 : 36 - 37) ได้เสนอวิธีการเขียน Best Practices ที่มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดเป้าหมายในการค้นหา Best Practices ให้ชัดเจนว่าต้องการศึกษาอะไร เช่น การพัฒนาองค์กรด้านบุคลากรหรือการจัดการเรื่องอื่น เพราะจะได้ไม่สับสนในการจัดเก็บข้อมูล และคำนึงถึงว่า Best Practices นั้น เป็นสิ่งที่ “ปฏิบัติได้จริงและเห็นผลแล้ว” ไม่ใช่แนวคิดทฤษฎีเท่านั้น ต่อมาก็ควรพิจารณาว่าขั้นตอนวิธีปฏิบัติขององค์กรนั้น ๆ เป็นนวัตกรรมหรือบทเรียนที่มีคุณค่าแก่การเรียนรู้หรือไม่ ตั้งคำถามต่อไปว่า นวัตกรรมนั้น คืออะไร (What) ทำอย่างไร (How) ทำเพื่ออะไร ทำไมจึงทำ (Why) แล้วดำเนินการจัดเก็บข้อมูล นำมาวิเคราะห์ ปัจจัยที่ทำสำเร็จ และบทเรียนที่ได้เรียนรู้

2. กำหนดเกณฑ์ หรือองค์ประกอบในการคัดเลือกหรือค้นหา เช่น ควรดูจากผลงานกิจกรรมที่ได้ การยอมรับว่าเป็นแบบอย่างที่ดี มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ได้รับรางวัล การยกย่องชมเชยจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ผู้นำมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ คณะกรรมการหรือแกนนำมีความเข้มแข็ง ในการจัดการมีประสิทธิภาพ สมาชิกกลุ่มร่วมมือมีส่วนร่วม มีความสามัคคี เป็นต้น

3. มีวิธีการคัดเลือกที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น การประกาศให้ทราบถึง เป้าหมายหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก รับสมัคร ให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง แจกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

4. วางแผน กำหนดแนวทางและรูปแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ จัดทำแผนการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูล และการประสานกลุ่มเป้าหมายให้พร้อมในการจัดเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลในพื้นที่ซึ่งต้องการการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันลงมือปฏิบัติจริงและมีความสำเร็จที่ยอมรับร่วมกัน

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผน ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร เช่น รายงานการประชุม สมุดทะเบียน บัญชี ผลงานหรือสมุดตรวจเยี่ยม เอกสารรายงานการประสานงานต่าง ๆ และการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถามจากประธาน หัวหน้าคณะ และสมาชิก หรือผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ

6. การสรุปสังเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง สรุป วิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูล จัดการเขียนรายงาน บันทึกองค์ความรู้ หรือบทเรียนที่ควรเรียนรู้ นำเสนอข้อมูลที่เขียนแล้ว ย้อนกลับให้กลุ่มเป้าหมายมีโอกาสทบทวนแก้ไขเพิ่มเติม

7. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างการเรียนรู้ในวงกว้าง ทั้งในรูปแบบเอกสาร และเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต ถ้าเป็นการเขียนจากประสบการณ์ การเขียนจากประสบการณ์ที่ดี ต้องเชื่อมโยงประเด็นที่ต้องการเขียน กับข้อสรุปการเรียนรู้ ต้องเริ่มคิดก่อนว่าต้องการเขียนอะไร

พิจารณาในเบื้องต้นว่า บทเรียนมีคุณค่า ความสำคัญอย่างไร เหมาะสมจะนำมาถ่ายทอดหรือไม่ ใครเป็นผู้อ่านและใช้ประโยชน์ ต้องการให้นำไปปฏิบัติต่อหรือไม่ และมีข้อในการพิจารณา เลือกลงประเด็น คือ ควรมีเนื้อหาหลักที่ต้องการอธิบายเพียงประเด็นเดียว ควรหาข้อมูลมาสนับสนุน วิเคราะห์ประเด็นที่จะเขียน ที่สามารถตรวจสอบ ยืนยันความถูกต้องได้

ไพโรจน์ ปิยวงศ์วัฒนา (2545 : 85 - 87) ได้เสนอวิธีการเขียน Best Practices ที่ดีควรมี องค์ประกอบที่สำคัญ คือ การตั้งหัวข้อหรือชื่อเรื่องที่น่าสนใจ เข้าใจง่ายและแสดงให้เห็นคุณค่า หรือผลสำเร็จที่เกิดขึ้น และมีส่วนประกอบภายในเรื่องที่มีการลำดับเชื่อมโยงเนื้อหาที่บอกเล่า ขั้นตอนการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ ร้อยเรียงเป็นเรื่องราวในลักษณะความเรียง ที่ใช้ภาษา เรียบง่าย สั้น กระชับ ชัดเจน ไม่ต้องแปลความ และควรมีส่วนประกอบสำคัญ ได้แก่

1. เกริ่นนำความเป็นมาของเรื่อง โดยเขียนให้เห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าของ Best Practices เรื่องนั้นให้เข้าใจในภาพรวม

2. ส่วนเนื้อหาควรชี้ให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์และพัฒนาการของงานที่เกิดขึ้น ในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ กระบวนการ วิธีการในการทำงาน ในภาพรวมเป็นอย่างไร Best Practices ที่พบ คืออะไร แยกให้เห็นประเด็นเรื่องที่ชัดเจน Best Practices ในแต่ละประเด็น คืออย่างไร (How) ควรเขียน ให้เห็นภาพการทำงานที่ละเอียด ชัดเจน อาจแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงาน ของระบบงานที่ทำ และระบุถึงวิธีการหรือนวัตกรรมที่เป็น Best Practices และส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น โดยอาจใช้แผนภูมิ กราฟ แสดงถึง ความสำเร็จ บทสรุปผลการดำเนินงาน องค์ความรู้ นวัตกรรมที่พบ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัจจัยเกื้อหนุน (ดีเพราะอะไร) ความภาคภูมิใจ และบทเรียนที่ได้เรียนรู้ แผนงานในอนาคต

3. ส่วนสรุปในเชิงการวิเคราะห์ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ หลักการเขียนที่ดี ผู้ที่จะเขียน Best Practices ที่ได้ ต้องปฏิบัติดังนี้ ฝึกฝน และแสวงหาความรู้ มีแรงจูงใจ มีประสบการณ์และปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ก่อนเขียนควรทำความเข้าใจเป้าหมาย ประเด็น สถานะให้ชัดเจนว่า คืออะไร มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์และมิติของเวลาในสังคม อย่างไร ซึ่งควรหาข้อมูลให้ครบถ้วน ฝึกการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป ประมวลผล ข้อมูล รวมทั้งการอภิปรายผล หากคนช่วยอ่าน วิเคราะห์ หลาย ๆ รอบ เพื่อถ่วงถ่วงงานเขียน ให้มีคุณภาพ เขียนอย่างมีความสุข เพราะเป็นการเรียนรู้ของเราเอง เขียนได้ แล้วเป็นสุข เกิดปิติ เพราะช่วยให้คนอื่นรู้ความจริง และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ปรับใช้ และการพัฒนาต่อยอด ซึ่งถือเป็นการพัฒนาจิตวิญญาณของเราเองให้ดีขึ้น

รูปแบบการเขียน มี 2 รูปแบบ คือ การเขียนแบบบอกเล่าและการเขียนแบบรายงาน การวิเคราะห์

1. การเขียนแบบบอกเล่า เป็นสรุปย่อของการสื่อสารด้วยภาษา ใช้ภาษาบรรยายที่เรียบง่าย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ คั่นเคย กับสิ่งที่ไม่เคยคุ้นเคย นำหัวใจของเรื่องมาเขียน เริ่มต้นจากสิ่งที่กระทบใจ ไม่ว่าเราจะเห็นด้วยหรือขัดแย้งก็ตาม ต้องทำใจเป็นกลาง พยายามใช้ข้อมูลแทนความเห็น

2. การเขียนแบบรายงานวิเคราะห์ จะสะท้อนปรากฏการณ์เชิงสังคม ที่ทำให้มองเห็นถึงความสืบเนื่องทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นปรากฏการณ์ที่หลากหลาย การเขียนแบบวิเคราะห์ ทำให้ได้ทีละอย่างหรือหลาย ๆ ทางพร้อมกัน เช่น การสืบเนื่องทางวัฒนธรรม การมองแก่นของปัญหา การมองหาคำตอบใหม่ มองหาการเปลี่ยนแปลง ผลกระทบของปรากฏการณ์ และสิ่งที่สะท้อนความสัมพันธ์ของกลุ่มในสังคม การวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้อื่นที่ยังไม่รู้ได้เข้าใจ ถ้าคิดว่าคนทั่วไปรู้แล้วก็ไม่ต้องเขียน ถ้าสรุปแล้วไม่มีอะไรใหม่ ต้องย้อนไปทบทวนในประเด็นย่อยที่ไม่มีคนพูดถึง อาจนำประเด็นย่อยมาชูเป็นประเด็นใหญ่ จึงจะเรียกว่าคิดเป็น

วารี เกิดคำ (2542 : 173 - 185) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสนทนากลุ่มไว้ดังนี้

1. เทคนิคการสนทนากลุ่ม ช่วยให้ประหยัดเวลาว่าการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ภายในกลุ่มมีโอกาสได้พูดคุยสนทนาซักถาม ถกประเด็นต่าง ๆ ได้ชัดเจน และได้เรียนรู้แง่มุมของคนที่มา ร่วมสนทนาภายในกลุ่มด้วยกัน เกิดสภาวะความรู้สึกร่วมรับรู้ รับประเด็น และปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสภาพการณ์นี้ จะไม่เกิดในการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และการสนทนากลุ่ม ยังสามารถช่วยให้การพูดคุยจัดทำได้ง่าย

2. คุณภาพของข้อมูลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของกลุ่มว่ามีความเป็นกันเอง อยากพูดจากัน อยากร่วมแสดงความคิดเห็น และไม่มีผู้ใดผูกขาดการพูด หรือมีท่าทางใช้อำนาจเหนือความคิดผู้ใด และสิ่งสำคัญที่สุดคือความสามารถและประสบการณ์ของผู้นำการสนทนาว่าจะสามารถจัดการกลุ่มให้เกิดการพูดคุยได้อย่างราบรื่น สนุกสนาน ทุกคนกระตือรือร้น เวลาผ่านไปอย่างไม่น่าเบื่อหน่าย รวมทั้งได้เนื้อหาข้อมูลครบถ้วนตามหัวข้อที่ต้องการ

3. มีความคล่องตัวในการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในบางครั้ง อาจมีแนวความคิดใหม่เกิดขึ้นในกลุ่ม สร้างโอกาสในการพัฒนาแนวความคิดใหม่ที่มีศักยภาพ

4. การที่มีผู้นิยมใช้การสนทนากลุ่มกันอย่างแพร่หลายนั้น เพราะเชื่อว่าเสียค่าใช้จ่ายน้อย นอกจากนี้ยังมีความรวดเร็วในการรายงานผล ทั้งนี้ถ้าหากผู้วิจัยไม่ต้องการบันทึกที่ถอดมาจากเทป ก็จะสามารถผลกว่า ๆ ของการวิจัยนั้นภายในเวลาเพียง 2 - 3 วันเท่านั้น

ขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม แบ่งได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการสนทนากลุ่ม

1.1 การกำหนดเรื่องที่จะศึกษา อาจจะมาจกแนวคิด ทฤษฎี หรือเรื่องที่ศึกษานั้นเอง

1.2 การกำหนดตัวแปรที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา เพื่อสร้างเป็นแนวทางการสนทนา ที่มาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ว่าต้องการทราบอะไร ก็กำหนดตัวแปร และสร้างแนวคำถามย่อยนั่นเอง

1.3 เขียนแนวคำถาม โดยจะต้องประกอบด้วยตัวแปรต่างๆแล้วจึงนำมาสร้างเป็นประเด็นคำถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยชัดเจนที่สุด การเรียบเรียงคำถามควรจะเริ่มจากคำถามง่าย ๆ เพื่อการทำความเข้าใจ และสร้างบรรยากาศที่คุ้นเคยเป็นกันเองระหว่างผู้ร่วมการสนทนาและผู้นำการสนทนา เมื่อสมาชิกกลุ่มคุ้นเคยกันดีแล้ว ก็สนทนากันในประเด็นที่สำคัญ เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้นเมื่อมีความคุ้นเคยกับการพูดคุยกันบ้างแล้ว และซักถามคำถามเบา ๆ ง่าย ๆ ในตอนท้ายของการสนทนาเพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในการสนทนา

1.4 คัดเลือกบุคคลากร ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ จึงต้องพิถีพิถันในการเลือกบุคคลากรในการสนทนากลุ่มเป็นพิเศษจะประกอบไปด้วย

1.4.1 ผู้นำการสนทนาถ้าไม่ใช่ผู้วิจัยเองจะต้องเป็นผู้ที่รู้เบื้องหลังความต้องการ และวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นอย่างดี รู้จักทฤษฎี และวิธีการควบคุมปัญหา ควบคุมการสนทนาแบบกลุ่มเป็นอย่างดี ผู้นำการสนทนาที่ดีจะต้องมีความชำนาญ ในการถามคำถาม โดยถามถึงปัญหาที่จะนำไปสู่การสนทนาที่ชัดเจน รู้จักตั้งสมมุติฐานที่จะช่วยให้ผู้นำการสนทนาสามารถสร้างคำถามได้อย่างเหมาะสม และตรงกับวัตถุประสงค์ และถามตรงตามแนวทางที่ต้องการ

1.4.2 สมาชิกสนทนากลุ่ม เป็นกระบวนการที่สำคัญมาก เพราะหากไม่ได้บุคคลที่ตรงตามเป้าหมาย ผลการสนทนาก็จะไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่มไม่ใช่ว่าจะเป็นใครก็ได้ เพราะแม้ว่าการวิจัยเชิงคุณภาพไม่เน้นการเป็นตัวแทน แต่การวิจัยลักษณะนี้เน้นถึงการที่สมาชิกกลุ่ม เป็นตัวอย่างที่ดีหรือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สามารถพูดคุยได้ตอบ ในการสนทนากลุ่ม และควรหลีกเลี่ยงบุคคลที่ไม่เหมาะสมในการเข้าร่วมกลุ่มสนทนา เช่น คนที่เป็นผู้บังคับบัญชา คนที่ไม่กล้าแสดงออก คนที่พูดเก่งจนคุมการสนทนาเพียงคนเดียว เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่บิดเบือน หรือผู้วิจัยไม่ได้ข้อมูลในเรื่องสำคัญที่ต้องการ

1.4.3 ผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม เป็นผู้ที่ยกยศจดบันทึกคำสนทนาจะทำหน้าที่จดทุกคำพูดที่สามารถจดได้ ตลอดจนบันทึกอากัปกริยาท่าทางของสมาชิกผู้เข้าร่วมกลุ่มด้วย ข้อบันทึกของผู้จัดบันทึกนี้สามารถอ่านสรุปเป็นข้อสรุปของการสนทนากลุ่มในแต่ละครั้งได้ และสามารถนำไปประกอบการถอดเทปข้อมูลเพื่อทำให้ทราบว่าเสียงที่ตอบคำถามนั้นเป็นเสียงใครบ้าง และยังมีหน้าที่คอยเตือนหรือบอกผู้นำการสนทนาในกรณีที่ผู้นำการสนทนาลืมคำถามหรือข้ามคำถาม สิ่งสำคัญอีกประเด็นหนึ่งเมื่อเริ่มการสนทนาผู้จัดบันทึกสนทนาจะต้องเขียนผัง

การนั่งสนทนากลุ่มให้ผู้นำการสนทนาด้วย เพราะจะช่วยให้ทราบว่าในกลุ่มสนทนามีใครบ้าง
ชื่ออะไร และเพื่อให้ตนเองทราบว่าใครนั่งตรงไหน ซึ่งช่วยให้จดบันทึกง่ายขึ้น

1.5 เตรียมอุปกรณ์สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม เช่น เทป
บันทึกเสียง เพราะมีการถกเถียงประเด็นปัญหา การโต้แย้ง โต้ตอบกันตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้อง
บันทึกเสียงเอาไว้ ทำให้สามารถเก็บเหตุผลรายละเอียดและข้อคำตอบได้ละเอียดที่สุด นอกจากเทป
บันทึกข้อมูลแล้วยังต้องมีสมุดจดบันทึกข้อมูลด้วย สำหรับผู้จดบันทึกคำสนทนา นอกจากนี้ผู้วิจัย
ควรเตรียมอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมการสนทนากลุ่มให้ดูเป็นธรรมชาติ ได้แก่ ขนมขบเคี้ยว น้ำดื่ม
หรืออาจจะเป็นรูปภาพ อุปกรณ์ต่างๆที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจเรื่องที่จะถามมากยิ่งขึ้น

1.6 จัดเตรียมสถานที่ที่จะดำเนินการสนทนากลุ่ม ควรมีการกำหนดให้แน่นอน
ทำการศึกษาว่าที่ไหนควรจัด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิก สถานที่ดำเนินการสนทนาต้องม
ความเงียบ ไม่มีเสียงรบกวน อากาศถ่ายเทได้สะดวก แดดไม่ร้อน

1.7 จัดเตรียมของที่ระลึกให้แก่สมาชิกที่มาร่วมสนทนากลุ่ม ขอบคุนสมาชิก
ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งของนั้นไม่ใช่ค่าจ้าง แต่ให้ไว้เพื่อระลึกถึงกัน
ว่าเคยมานั่งถกประเด็นปัญหาด้วยกัน

1.8 กำหนดระยะเวลาของการดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ผู้นำการสนทนากลุ่ม
ควรจะใช้เวลาในการสนทนากลุ่มไม่เกิน 2 ชั่วโมง 15 นาที นับแต่เริ่มคำถามแรก ถ้าหากช้า
หรือนานกว่านี้สมาชิกการสนทนาจะล้า คำตอบที่จะได้ในตอนท้ายอาจเป็นคำตอบที่ผู้ตอบจะตอบมา
เพื่อให้เสร็จสิ้นการสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นน้อยลง เวลาอาจจะมากหรือน้อยกว่านี้
ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันทั้งในด้านอายุ ประสบการณ์ หรือ
ประเด็นที่สนทนา หรือผู้เข้าร่วมกลุ่มที่มีความพร้อมแตกต่างกัน

2. ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

เมื่อสมาชิกกลุ่มมาพร้อมกันแล้วก็เริ่มดำเนินการสนทนา โดยผู้ดำเนินการสนทนาในที่นี้
คือ ผู้นำการสนทนา แนะนำตนเองและทีมงาน อันประกอบด้วย ผู้นำการสนทนา ผู้จดบันทึก
และผู้บริการทั่วไป บางครั้งหากมีผู้สังเกตการณ์ (Observer) ก็แนะนำด้วย แล้วจึงอธิบายถึง
วัตถุประสงค์ในการมาสนทนากลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแจ้งว่าจะมีการบันทึกเทป
คำสนทนาตลอดการถกประเด็นปัญหา และมีผู้คอยจดบันทึกคำสนทนาด้วย ต่อจากนั้นจึงเริ่มถามนำ
ด้วยคำถามอุ่นเครื่อง เริ่มจากคำถามเบา ๆ สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองเพื่อสร้างความคุ้นเคย
ให้เกิดขึ้นในการสนทนา หลังจากพิจารณาว่าสมาชิกกลุ่มคุ้นเคยกันดีแล้ว ก็เริ่มคำถาม
ในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ ชักใช้ไล่เรียงคำถาม โดยการทิ้งช่วงให้มีสมาชิกมีการถกประเด็น
และโต้แย้งกันให้พอสมควร ผู้นำการสนทนากลุ่มพยายามสร้างบรรยากาศการสนทนา

ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนาด้วยตนเอง ควบคุมสถานการณ์ไม่ให้หยุดนิ่ง ควรพยายามอย่าซักถามคนใดคนหนึ่งจนเกินไป ประเด็นคำถามที่ถามไม่ใช่ถามคนเดียว แต่เป็นการสร้างประเด็นปัญหาถามทั้งกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มได้ถกประเด็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ถ้าไม่จำเป็นอย่าซักถามรายคน ผู้นำการสนทนาจะต้องเป็นผู้ที่ช่างคุยช่างซัก เป็นผู้ที่มีการพรสวรรค์ในการพูดคุย มีการเว้นจังหวะการถามที่ดี ถามซ้ำ ๆ ละเอียดและต้องมีการพูดแทรกตลกด้วย จะช่วยให้บรรยากาศการสนทนากลุ่มนั้นสนุกไม่น่าเบื่อ การนั่งคว่ำก้นที่นั่งแบบวงกลมเป็นธรรมชาติ วงสนทนาจะมีลักษณะเป็นกันเอง แต่การนั่งเก้าอี้มีโต๊ะตรงกลางจะทำให้ลักษณะของความรู้สึกว่าเป็นทางการ บรรยากาศในการสนทนาถ้าผู้เข้าสนทนากลุ่มไม่คุ้นเคยกันมาก่อน จะทำให้ไม่เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากนัก

3. ขั้นตอนผลการสนทนากลุ่ม

ข้อมูลของการสนทนาจะถูกบันทึกไว้ในเทปบันทึกเสียงและในแบบจดบันทึกคำสนทนาของผู้ร่วมสนทนาที่อยู่ในเทปจะถูกถอดออกมาเป็นคำสนทนา โดยละเอียดทุกคำพูดทุกบททุกตอน เหตุผลที่ต้องถอดละเอียดทุกคำพูด เพราะถือว่าจุดประเด็นสำคัญของคำตอบในการวิเคราะห์อยู่ที่บทของการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของสมาชิกภายในกลุ่ม การถอดละเอียดคำสนทนาทุกคำพูดจะช่วยให้อ่านแล้วได้เข้าใจและสามารถมองภาพของการสนทนากลุ่มนั้น ๆ ได้ว่ามีบรรยากาศเป็นอย่างไร การมีส่วนร่วมในการถกประเด็นปัญหาของสมาชิกกลุ่มเป็นอย่างไร มีการโต้แย้งกันดีหรือไม่ ดังนี้เป็นต้น

การถอดเทปข้อมูล หากถอดละเอียดทุกคำพูดก็จะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เพราะง่ายต่อการอ่านและสรุปคำตอบ นอกจากนี้คำตอบที่ได้ถอดออกมาเป็นบทสนทนากลุ่มนั้น นอกจากใช้วิเคราะห์ในเรื่องที่สนใจศึกษาแล้ว ยังสามารถหยิบยกมาวิเคราะห์เรื่องอื่น ๆ ได้อีกด้วย เพราะในวงสนทนาในแต่ละครั้ง ไม่ใช่ถกกันเพียงประเด็นเดียว แต่จะมีประเด็นอื่น ๆ ดัดพันมาด้วย ดังนั้นจึงสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์แบบข้อมูลทุติยภูมิต่อไปได้อีก นั่นคือจัดสนทนากลุ่มเพียงหนึ่งเรื่อง สามารถวิเคราะห์ได้หลายเรื่อง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยจะอ่านจากบทสนทนาที่ถอดเทปออกมา แล้วจึงนำคำตอบที่ละเอียดที่สุดและให้เหตุผลดีที่สุดลงในกระดาษจดข้อมูลซึ่งจัดทำไว้ แล้วเขียนเรียงคำตอบไว้ในเครื่องหมายคำพูด ว่าเป็นคำพูดของใคร กลุ่มไหน จัดเมื่อไหร่ เรียงเอาไว้ในคำถามเรื่องอะไร ทำให้เป็นระบบเดียวกัน แล้วจึงวิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์หลายคน และหากมีความคิดเห็นไม่ตรงกันหรือแปลผลไม่ตรงกัน ก็จะกลับไปฟังรายละเอียดจากเทปใหม่ เพื่อให้เกิดความกระจ่างขึ้น สาเหตุที่มีการถกประเด็นปัญหาในคำตอบของสมาชิกกลุ่ม จะเป็นการช่วยไม่ให้ผู้วิจัยลำเอียงในการตีความคำตอบ โดยแต่ละคำตอบจะมีเหตุผลห้อยท้ายมาเสมอ ดังนั้น

จึงสามารถนำคำตอบในเรื่องเดียวกัน มาตรวจสอบความชัดเจนของเหตุผลกันได้ (Cross check) ซึ่งจะช่วยให้ขจัดความลำเอียงของผู้วิจัยได้

การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลวิธีหนึ่งที่นิยมใช้กันในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งการรวบรวมข้อมูลวิธีนี้ ผู้วิจัยต้องนัดหมายผู้ให้ข้อมูลมาประชุมร่วมกันที่ใดที่หนึ่ง เพื่อซักถามข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการ ผู้ให้ข้อมูลที่มาครั้งนี้ต้องเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการทราบ การซักถามข้อมูลจะเป็นลักษณะของการสนทนาโดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ภายใต้การควบคุมการสนทนาของผู้นำการสนทนา (Moderator) ในการซักถามนั้นผู้นำการสนทนาจะต้องไม่ป้อนคำถามนำ หรือแสดงท่าทีชี้แนะให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไปในทางใดทางหนึ่ง ผู้นำการสนทนาต้องเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าเป็นจำนวนมาก ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ เพราะเป็นความคิดเห็นและความรู้สึก

สรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดี เป็นวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ทำให้สามารถพัฒนาการบริหารกิจการลูกเสือจนประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งได้มาจากการสนทนากลุ่มที่เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวปฏิบัติที่ดี สามารถประหยัดเวลาและงบประมาณ และยังได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่ผ่านการถกเถียง อภิปรายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเอง

การประเมินแนวปฏิบัติ

การประเมินรูปแบบ มีนักวิชาการได้ศึกษาและนำเสนอไว้ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2549 : 54 - 56) กล่าวถึง การตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินคุณภาพตามที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบแนวปฏิบัติ ประกอบด้วยมาตรฐานคุณภาพรูปแบบการบริหารไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวม ในทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารนั้น เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมที่ครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. ความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมของทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหาร มีความเหมาะสมและคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องในการประเมินและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน

3. ความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมและทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหาร จะมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

4. ความเป็นประโยชน์ (Utility) หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงภาพรวมและทุกองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหาร เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ สามารถนำไปใช้ในการบริหารให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและเผยแพร่ต่อไปได้

อุทุมพร จามรมาน (2541 : 23) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการสร้างรูปแบบเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการตรวจสอบรูปแบบนั้น อาจจะใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ ซึ่งอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบ ควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ

1. การตรวจสอบตามมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร
2. การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้จะสามารถประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้ (Across Time, Samples, Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรก็ได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อ คือ การสร้างรูปแบบใหม่หรือการปรับปรุง หรือพัฒนารูปแบบเดิม

ไอสนอร์ (Eisner, 1994 : 83 - 85 ; อ้างถึงใน มารุต พัฒผล, 2561 : 256) ได้เสนอแนวคิดของการประเมินรูปแบบ โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ (The Connoisseurship Model) ในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1. การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเป็นการวิเคราะห์ห้วงการณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่จะนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพัฒนาเข้าด้วยกัน ตามวิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน
2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน

โดยพัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ซึ่งมีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ ต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้ ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ในเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือ่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเที่ยงธรรม และมีคุณพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์การพัฒนาดัง ๆ จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ ทั้งนี้การจะคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิควรเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

คีฟส์ (Keeves, 1998 : 559-560 ; อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2555 : 196) ได้กล่าวถึง การประเมินรูปแบบจากการสังเคราะห์ได้นั้น มีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ในการปฏิบัติจริง หรือ ข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบมีหลายวิธี เช่น วิธีตรวจสอบเชิงปริมาณ เชิงคุณลักษณะ ผลของการตรวจสอบนำไปสู่การปฏิเสธ หรือยอมรับรูปแบบ รวมไปถึงการนำไปสู่การสร้างรูปแบบใหม่ หรือการปรับปรุงหรือการพัฒนาแบบเดิม และสร้างเป็นทฤษฎีใหม่ต่อไป

สรุปได้ว่า การประเมินแนวปฏิบัติมีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพของแนวปฏิบัติใน 4 ด้านจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของแนวปฏิบัติ ในการนำไปปฏิบัติจริง หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งมีหลายวิธี ผลของการประเมินแนวปฏิบัตินำไปสู่การปฏิเสธ หรือยอมรับแนวปฏิบัติ อันจะส่งผลถึงการสร้างแนวปฏิบัติใหม่ หรือการปรับปรุง หรือการพัฒนาแนวปฏิบัติเดิมและสร้างเป็นทฤษฎีใหม่

ประวัติและความเป็นมาของกิจการลูกเสือ

ความหมายของกิจการลูกเสือ

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ดังนี้

สุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดิติก (2557 : 58) กล่าวว่า การลูกเสือเป็นกระบวนการทางการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาการทางสังคมให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยใช้วิธีการของลูกเสือที่ยึดมั่นในกฎ

และคำปฎิญาณ การเรียนรู้โดยการกระทำ

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 ก : 2) กล่าวว่า การลูกเสือ เป็นขบวนการพัฒนาเยาวชนของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่ความมั่นคงของชาติและของประชากรโลกอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 (2551 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำว่า“ลูกเสือ” หมายถึง เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ส่วนลูกเสือที่เป็นหญิงให้เรียกว่า “เนตรนารี” การลูกเสือ หมายถึงกิจการที่นำเอาวัตถุประสงค์หลักการ และวิธีการของขบวนการลูกเสือมาใช้เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติไว้ในมาตรา 8 ความว่า “คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า...”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1028) กล่าวว่า ลูกเสือ หมายถึง สมาชิกแห่งองค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการฝึกหัดอบรมบ่มนิสัยเด็กชายให้เป็นพลเมืองดี ตามจารีตประเพณีมีอุดมคติและความรับผิดชอบต่อตัวเองและต่อผู้อื่น

สรุปได้ว่า กิจการลูกเสือ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เป็นกิจกรรมที่พัฒนาและตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชน ไม่มีการแบ่งแยกและกีดกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ผิวพรรณ วรรณะใด ๆ โดยใช้กระบวนการทางลูกเสือ ที่ยึดมั่นในกฎและคำปฎิญาณ การเรียนรู้โดยการกระทำ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกาย สติปัญญา จิตใจ สังคม และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี ตามจารีตประเพณี มีระเบียบ วินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น จึงเป็นกระบวนการสร้างคนให้เป็นคนดี เป็นผู้นำ มีน้ำใจนักกีฬาและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

ความเป็นมาของกิจการลูกเสือ

1. ประวัติกิจการลูกเสือโลก

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 ข : 88 - 90) สรุปได้ว่า ลูกเสือโลกได้กำเนิดขึ้น ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อ ค.ศ. 1907 ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก คือ พลโทโรเบิร์ต สเตเฟนสัน เบเคน เพาเวลล์ (Robert Stephenson Symth Baden Powel) เรียกย่อว่า ลอร์ด เบเคน เพาเวลล์ (Lord Baden Powell) หรือ บี.พี. (B.P) เป็นชาวอังกฤษ เกิดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1897 ชีวิตในวัยเด็กบี.พี. (B.P) ถนัดในการวาดเขียน สามารถใช้มือซ้ายขวาได้นัดทั้งสองมือ สนใจธรรมชาติโดยเฉพาะป่าและสัตว์ ลักษณะเด่น คือ เป็นคนช่างสังเกต

แนวคิดในการตั้งขบวนการลูกเสือเกิดขึ้นได้มาจากการที่ได้ใช้ชีวิตราชการทหารส่วนใหญ่อยู่ในประเทศอินเดีย และแอฟริกา เหตุการณ์ที่ทำให้ลอร์ด เบเคน เพาเวลล์ มีชื่อเสียงมากที่สุด

คือ เหตุการณ์ที่ได้รับคำสั่งให้ป้องกันเมืองมาฟิงคิง (Mafeking) จากการรุกรานของพวกข้าศึก รวมเวลาที่ถูกข้าศึกล้อมนานถึง 217 วัน จึงมีกองทัพใหญ่ ไปช่วยเหลือในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อใช้สติปัญญา หาวิธีแก้ปัญหาหาวิธีหนึ่ง ในการแก้ปัญหา คือ การใช้เด็กอาสาสมัครอายุ 9 ปี ขึ้นไป จำนวน 12 คน ซึ่งได้รับการอบรมแล้ว แต่งกายด้วยชุดสีทากิ ก็ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าว ผู้รับใช้และเป็นยามรักษาการณ์ ได้รับความสำเร็จอย่างยิ่ง ทำให้ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ เกิดความประทับใจในตัวเด็ก ๆ และท่านเห็นว่า ถ้าใช้เด็กทำงานให้ถูกทางแล้วจะเกิดผลประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างมาก จึงคิดริเริ่ม ตั้งขบวนการ ลูกเสือขึ้น และในปี ค.ศ. 1907 ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ ได้ทำการรวบรวมเด็ก 20 คน ให้ไป อยู่ค่ายพักแรมกันที่เกาะในช่องแคบอังกฤษ ถือเป็นการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือเป็นครั้งแรก ของโลก และนั่นเป็นสาเหตุที่ทำให้ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ ได้เรียบเรียง และจัดพิมพ์หนังสือคู่มือ การฝึกอบรมลูกเสือขึ้นให้ชื่อว่า “Scouting for boy” หรือแปลเป็นไทยว่า “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย” ในหนังสือกล่าวถึงเนื้อหาเกี่ยวกับการอยู่ค่ายพักแรมของเด็กชายที่เกาะ แบ่งเป็น 6 ตอน การจัดพิมพ์หนังสือการลูกเสือสำหรับเด็กชายเล่มนี้ออกเผยแพร่ถือได้ว่า เป็นจุดเริ่มต้น ของขบวนการลูกเสือโลก และหนังสือเล่มนี้ได้แพร่หลายไปหลายประเทศทั่วโลก

ปี ค.ศ. 1911 - 1914 ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ ได้ดำเนินโครงการ ฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ และมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จนปี ค.ศ. 1914 ปี.พ. ได้กำหนดโครงการฝึกอบรม ผู้กำกับลูกเสือแบบวูดแบดจ์ (Wood badge) ขึ้นแต่ไม่สำเร็จเนื่องจาก เกิดสงครามโลก ครั้งที่ 1 เมื่อสงครามสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1919 การฝึกอบรมวูดแบดจ์ จึงเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ณ กิลเวลล์ ปาร์ค (Gilwell park) และได้มีการพัฒนากิจการลูกเสือ มาจนถึงปัจจุบัน

ปี ค.ศ. 1940 ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ ได้เสียชีวิตลง ณ ประเทศ เคนยา (Kenya) มีอายุรวม 83 ปี โดยในช่วงชีวิตที่เหลือ 40 ปีหลังของ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ นั้น ได้ทุ่มเทให้กับกิจการลูกเสือ จนกิจการลูกเสือนั้นมีความยั่งยืนมาถึงปัจจุบัน

ปี ค.ศ. 1975 มีผู้แทนลูกเสือจากประเทศต่าง ๆ รวม 109 ชาติ ได้ร่วมกัน และจัดตั้ง สมัชชาลูกเสือโลกขึ้น โดยกำหนดให้มีการประชุมร่วมกันทุก 2 ปี สมัชชาลูกเสือโลกมีอำนาจหน้าที่ ในเรื่องการรับสมัครสมาชิกใหม่ ซึ่งประเทศสมาชิกใหม่จะต้องยื่นใบสมัคร และรับรองว่าจะปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์และหลักการสำคัญของลูกเสือโลก สมัชชาลูกเสือโลกมีความเป็นอิสระไม่เกี่ยวข้อง กับการเมืองและรับสมัครสมาชิกตามความสมัครใจ

2. ประวัติของกิจการลูกเสือไทย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 ข : 97 - 107) สรุปได้ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชริน

ทราบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี) ทรงพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ 1 มกราคม 2423 ได้รับพระราชทานนามว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้าวิจิตรวราชมเหศวร์ เมื่อทรงพระเยาว์ได้ศึกษาวิชาหนังสือไทยกับ พระยาศรีสุนทรโวหาร พระชนมายุได้ 13 พรรษา เสด็จไปทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ ในสาขา ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย วรรณคดี ที่มหาวิทยาลัย อ็อกฟอร์ด และวิชา ทหารบกที่โรงเรียนแซนด์เฮิสต์ รวม 9 ปี ได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติต่อจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2453 ขณะนั้นมีพระชนมายุได้ 31 พรรษา ตลอดรัชสมัยของพระองค์ได้ทรง ประกอบพระราชกรณียกิจ ทำนุบำรุงประเทศชาติในด้านการปกครอง การทหาร การศึกษา การสาธารณสุข การคมนาคม การศาสนา โดยเฉพาะในทางวรรณคดีทรงพระราชนิพนธ์ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง ประมาณ 200 เรื่อง ด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์ ประชาชนจึงถวายสมญานาม พระองค์ว่า “พระมหาธีรราชเจ้า” ทรงอยู่ในราชสมบัติเพียง 16 ปี เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2468 พระชนมายุ 46 พรรษา แต่เนื่องด้วยพระราชกรณียกิจของพระองค์ ทำให้เกิด คุณประโยชน์แก่บ้านเมืองอย่างใหญ่หลวง รัฐบาลกับประชาชนจึงร่วมใจกันสร้างพระบรมรูป ของพระองค์ประดิษฐานไว้ที่สวนลุมพินี และคณะลูกเสือแห่งชาติร่วมด้วยคณะลูกเสือทั่วราชอาณาจักร ได้สร้างพระบรมรูปของพระองค์ประดิษฐานไว้หน้าค่ายลูกเสือวิจิตรวราชมเหศวร์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ในระบอบที่มีการก่อตั้งลูกเสือขึ้นใน โลกนั้น ประเทศไทยตรงกับรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 สถานการณ์ของโลกในขณะนั้นกำลัง ทวีความคับขันอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกเริ่มไหลเข้าสู่เมืองไทย พร้อมกับการแพร่ระบาดของ วัณโรคระบาดมาชนรัฐ และภัยของชาติไทยก็คือ การถูกรุกราน แต่ด้วยพระปรีชาญาณของสมเด็จพระ มหาธีรราชเจ้าพระองค์ทรงเล็งเห็นการณ์ไกล จึงทรงมีพระราชดำริว่า การลูกเสืออันสืบเนื่อง มาแต่งานปลูกชาติทรงว่าตรงนั้น หากได้นำมาปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับเด็กไทยก็จะเป็น คุณประโยชน์อันใหญ่หลวงแก่ชาติ ทรงมั่นพระราชฤทัยเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งทรงประกอบด้วยความกล้าหาญฝ่าอุปสรรคทั้งปวง เป็นต้น ว่าคำดำเหน็ดเหนื่อยอันเกิดจากประชาชนที่ยังไม่เข้าใจ วัตถุประสงค์และกิจการลูกเสือดีพอ ทำให้มีอุปสรรคเกิดขึ้นมาก ที่เห็นได้ชัดดังเช่นผู้ปกครองเด็ก โดยมากไม่ใคร่เต็มใจยินยอมให้เด็กของตนสมัครเข้าเป็นลูกเสือ โดยเข้าใจไปว่าการลูกเสือก็คือ การเป็นทหารนั่นเอง ประกอบทั้งการลูกเสือต้องเป็นการเสียสละด้วยความเต็มใจ จึงเป็นการลำบาก อยู่มากในขั้นแรกพระองค์ได้ดำเนินกุศโลบาย โดยได้ทรงพระอุตสาหะจัดตั้ง “กองเสือป่า” ขึ้นก่อน เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2454 ทรงฝึกพวกผู้ใหญ่ (ส่วนใหญ่เป็นพวกข้าราชการ) เรียกว่า พ่อเสือ ด้วยพระองค์เอง โปรดเกล้าฯ ให้มีการซ้อมรบและฝึกซ้อมกลยุทธ์ต่างๆ ตามหลักวิชาการทหาร ที่พระองค์ได้รับการอบรมมา ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังความนิยมให้ประชาชนชาวไทยรู้จักคุณค่า แห่งการทหาร ด้วยทรงเล็งเห็นว่า ประเทศจะดำรงคงอิสรภาพอยู่ได้ ก็ด้วยประชาชนทั้งหลาย

รักประเทศ ต่อมาก็ได้ทรงพระราชดำริว่า กองเสือป่าได้ตั้งขึ้นเป็นหลักฐานแล้วพอที่จะหวังได้ว่า จะเป็นผลดี แต่ผู้ที่จะเป็นเสือป่านั้น ต้องนับว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว ฝ่ายเด็กชายที่ยังอยู่ในวัยเด็ก ก็เป็นผู้ที่สมควรได้รับการฝึกฝนทั้งในส่วนร่างกายและจิตใจให้มีความรู้ทางเสือป่า เพื่อว่าโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่ผู้ชายไทยทุกคนควรประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตน และในการฝึกฝนปลูกใจ ให้รู้คิดถูกเช่นนี้นั้น ต้องรีบฝึกฝนเสียตั้งแต่ยังเยาว์ เปรียบเหมือนไม้ที่ยังอ่อน ย่อมจะตัดเป็นรูปร่างอย่างไรก็เป็นไปได้โดยง่าย และงดงาม แต่ถ้าวรจนไม้แก่เสียแล้ว เมื่อจะตัดก็ต้องนำเข้าไป และมักจะหักได้ในขณะที่ตัดไม้ดังนี้ ฉะนั้นใครคนคนนั้นก็ฉนั้นนั่นเอง เมื่อมีพระราชดำรินี้แล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียน และในสถานที่อันสมควร และทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการกำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือขึ้นไว้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2545 พระราชประสงค์ที่คิดจัดให้มีลูกเสือขึ้นนั้น ก็โดยปรารถนาที่จะให้เด็กไทยได้ศึกษาและจดจำข้อสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความจงรักภักดีต่อผู้ดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องตามนิติธรรมประเพณี
2. ความรักชาติบ้านเมือง และนับถือศาสนา
3. ความสามัคคีในหมู่คณะ และไม่ทำลายซึ่งกันและกัน

ซึ่งทั้ง 3 ประการนี้เป็นรากฐานแห่งความมั่นคงที่จะนำไปให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทยได้สมนาม กองลูกเสือของประเทศไทยที่ตั้งขึ้น นับได้เป็นลำดับที่ 3 ของประเทศที่มีการลูกเสือในโลก และกองลูกเสือกองแรกตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน) ลูกเสือคนแรก คือ นายชัพน์ บุญนาค นักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งถือว่าได้แต่งลูกเสือเป็นคนแรก และเป็นผู้ที่ได้กล่าวคำปฏิญาณของลูกเสือเป็นคนแรก โดยพระองค์ท่านได้มีพระราชโองการว่า “อ้ายชัพน์ เอ็งเป็นลูกเสือแล้ว” ลูกเสือคนแรกของไทย คือ นายชัพน์ บุญนาค และต่อมากิจการลูกเสือก็ได้แพร่หลายไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย

ประวัติการลูกเสือไทย อาจแบ่งได้เป็น 5 ยุค ดังนี้ ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2545 - 2468) ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2468 - 2482) ยุคปรับประคอง (พ.ศ. 2482 - 2489) ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2489 - 2514) และยุคถึงประชาชน (พ.ศ. 2514 ถึงปัจจุบัน)

สรุปความเป็นมาของกิจการลูกเสือ เป็นขบวนการพัฒนาเยาวชนถือกำเนิดขึ้น ณ ประเทศอังกฤษเมื่อ ค.ศ. 1907 โดย ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกมีแนวความคิดการใช้เด็กอาสาสมัคร ซึ่งได้รับการอบรมแล้วให้ปฏิบัติหน้าที่ ผู้สื่อข่าว ผู้รับใช้ และทำหน้าที่ยามรักษาการณ์ในการทำศึกสงคราม และได้รับความสำเร็จอย่างยิ่ง ทำให้ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ เกิดความประทับใจในตัวของเด็ก ๆ และเห็นว่าถ้าใช้งานเด็กทำงานให้ถูกทางแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ เป็นอย่างมาก จึงคิดริเริ่มตั้งขบวนการลูกเสือขึ้นและในปี ค.ศ. 1907 ได้รวบรวม

เด็กๆ ไปเข้าอยู่ค่าย และจัดพิมพ์คู่มือการฝึกอบรมลูกเสือขึ้น ต่อมามีการดำเนินโครงการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และในปี ค.ศ. 1919 เมื่อสงครามสิ้นสุดลงจึงฝึกอบรมวุฒิบาศอีกครั้งหนึ่ง ณ กิลเวลล์ ปาร์ค หลังจากลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ เสียชีวิตผู้แทนลูกเสือจากประเทศต่างๆ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาชิกลูกเสือโลกขึ้นทำหน้าที่ในการรับสมาชิกใหม่ โดยกำหนดให้มีการประชุมร่วมกันทุก 2 ปี และประเทศไทยได้นำกิจการลูกเสือเข้ามาโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 พระองค์มีพระราชประสงค์ที่คิดจัดให้มีลูกเสือขึ้นเพราะปรารถนาที่จะให้เด็กไทยได้ศึกษาและจดจำข้อสำคัญ ในเรื่องของความจงรักภักดีต่อผู้ดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องตามนิติธรรมประเพณี ความรักชาติบ้านเมือง การเคารพนับถือศาสนา ความสามัคคีในหมู่คณะ และไม่ทำลายซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นรากฐานแห่งความมั่นคงที่จะนำให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทยแบ่งได้เป็น 5 ยุค คือ ยุคก่อตั้ง ยุคส่งเสริม ยุคประดับประดา ยุคก้าวหน้า และยุคถึงประชาชน

ขบวนการลูกเสือ

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 ก : 15 - 17) สรุปได้ว่า ขบวนการลูกเสือเป็นขบวนการที่มั่นคง กิจการลูกเสือได้เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2450 โดย ลอร์ดเบเดน - โพลด์ ชาวอังกฤษ เป็นผู้คิดจัดตั้งขบวนการขึ้น โดยตนเองได้รับประสบการณ์จากการที่ได้รวบรวมเด็กชายจากต่างฐานะให้มาอยู่ร่วมกันกิน อยู่ หลับนอน ทำงาน ทำกิจกรรม สนุกสนานร่วมกัน ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ เรียกว่าการอยู่ค่ายพักแรม ต่อมา ลอร์ดเบเดน - โพลด์ ได้จัดกิจกรรมลูกเสือขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ และขบวนการลูกเสือได้รับความนิยม จากประเทศอื่น ๆ ขยายไปตามภาคพื้นต่าง ๆ มากมาย จนกลายเป็นขบวนการระดับลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกถึง 161 ประเทศ (พ.ศ. 2553) มีประชากรลูกเสือประมาณ 30 ล้านคน

สิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่นร่วมกัน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายร่วมกัน จุดมุ่งหมายของขบวนการลูกเสือ เป็นเหตุผล และเป็นหลักสำคัญสำหรับความมั่นคงของขบวนการนั้น ก็คือ เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของเยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น คนรอบข้างในฐานะที่เป็นสมาชิกอยู่ในสังคมท้องถิ่น ชุมชนในชาติ และรวมถึงในสังคมนานาชาติด้วย โดยแต่ละประเทศนั้นได้ไปเขียนวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ตามความนิยมของประเทศของตน แต่ไม่หนี ไปจากหลักการที่ได้กล่าวไว้แล้ว สำหรับประเทศไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย ในการพัฒนาตัวลูกเสือไว้ ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2528 ความว่า “คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา ลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม

ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์ แก่สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศไทย” ซึ่งมีแนวทาง ในการพัฒนาอุดมการณ์นี้แยกได้เป็นรายละเอียด 8 ประการคือ พัฒนาทางกาย พัฒนาทางสติปัญญา พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม การสร้างค่านิยม และเจตคติ พัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล พัฒนาสัมพันธภาพทางสังคม พัฒนาสัมพันธภาพ ต่อชุมชน พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

2. หลักการเดียวกัน การพัฒนาด้านต่าง ๆ ต้องใช้กิจกรรมเป็นสื่อและกิจกรรมมิใช่มุ่งฝึกทักษะเป็นรายบุคคล อย่างเดียว แต่กิจกรรมนั้นมุ่ง ไปสู่ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เป็นกิจกรรม ด้านการบริการให้เด็กเกิดทักษะ โดยทำงานเป็นกลุ่มเป็นหมู่ มีการวางแผนงานโดยผู้จัด จัดทำ ร่วมกับเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้สนองเจตนารมณ์ และความต้องการของเยาวชนเอง หลักการของกิจกรรม ลูกเสือทั่วโลกจะยึดหลักการเดียวกัน อันเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางอันเดียวกัน หลักการสำคัญต่าง ๆ มีดังนี้ นับถือศาสนา มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจจงรักภักดีต่อศาสนา ที่ตนเคารพนับถือและ พึ่งปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และประเทศไทย ของตน มีความศรัทธาในมิตรภาพ และความเป็นพี่น้องลูกเสือทั่วโลก บำเพ็ญ ประโยชน์ต่อตนเอง บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น มีความอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง มีกำหนดการ พิเศษสำหรับการฝึกอบรมโดยอาศัยหลักการของระบบหมู่ ระบบกลุ่ม มีการทดสอบเป็นขั้น ๆ การสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ และกิจกรรมกลางแจ้ง

3. วิธีการเดียวกัน วิธีการทางลูกเสือ คือ กุศโลบายสำคัญในการที่จะฝึกอบรมลูกเสือไปสู่ จุดหมาย หรืออุดมการณ์ที่วางไว้ วิธีการนั้น คือ ระบบการศึกษาด้วยตนเองให้เป็นไปเพื่อสนอง ความต้องการของเด็ก ให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยการกระทำ ใช้วิธีฝึกอบรมด้วยหมู่เล็ก ๆ (ระบบหมู่) โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำสั่งสอน ฝึกอบรมให้ความรับผิดชอบทีละน้อย แล้วเพิ่มความรับผิดชอบ ให้มากขึ้นตามระดับอายุ ยึดคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นหลักประจำใจ และการใช้ ชีวิตประจำวัน มีพิธีการต่าง ๆ ในการฝึกอบรมและมีระเบียบแบบเฉพาะ การบำเพ็ญประโยชน์ ต่อผู้อื่น จัดให้มีการฝึกอบรมที่ก้าวหน้า ทำท่ายและดึงดูใจ จัดกิจกรรมให้มีความสุขสนุกสนาน ในการฝึกอบรม เช่น มีการเล่นเกม ร้องเพลง เล่นิทาน และการชุมนุมรอบกองไฟ ส่งเสริม เรื่อง การเรียนการสอนเครื่องหมายวิชาพิเศษ มุ่งเน้นกิจกรรมกลางแจ้งเป็นหลักในการฝึกอบรม เน้นการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อการให้บริการต่อชุมชน และฝึกให้เยาวชน นิยมชีวิตกลางแจ้ง ให้สัมพันธ์กับธรรมชาติโดย ใช้กิจกรรมกลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่

การฝึกอบรมลูกเสือ

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 ก : 11 - 18) สรุปได้ว่า การฝึกอบรมลูกเสือนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพัฒนาลูกเสือทั้งด้านสติปัญญาด้านจิตใจ และด้านศีลธรรมให้เป็น

พลเมืองดี ให้มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อก่อเกิดความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทาง คือ ฝึกให้มีนิสัยในการจดจำ การสังเกต รู้จักเชื่อฟัง และการพึ่งตนเอง ฝึกให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ฝึกให้รู้จักบำเพ็ญตน เพื่อสาธารณประโยชน์ ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิทางการเมืองใด ๆ

วิธีการที่จะก่อให้เกิดสัมฤทธิผลตามวัตถุประสงค์ ต้องจัดให้มีระบบการฝึกอบรมที่สนุกสนานดึงดูดความสนใจ ก้าวหน้า โดยอาศัยคำปณิธานและกฎของลูกเสือเป็นหลัก โดยมีผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้แนะนำ ให้เด็กได้ปฏิบัติตามที่ตนถนัด ในที่กลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วย ให้เด็กได้ฝึกหัดความรับผิดชอบตัวเอง ต่อผู้อื่นเป็นชั้น ๆ และเพิ่มการฝึกให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อว่าจะได้เกิดการพัฒนาความสามารถ ความเชื่อมั่นในตนเอง มินิสัยใจคอดี เป็นที่ไว้วางใจสามารถในการเป็นผู้นำ ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

การจัดการเรียนการสอนลูกเสือ คือ การให้เด็กได้ผจญภัย เป็นมิตรกับคนทุกคน ร่าเริง สนุกสนาน ภาคภูมิใจในความสัมฤทธิ์ผล โดยวิธีการวางแผนในการฝึกอบรมให้มีความตื่นเต้น เพื่อก่อให้เกิดประสบการณ์ เช่น เกี่ยวกับกิจกรรมของกองและของหมู่ลูกเสือ การอยู่ค่ายพักแรม การเดินทางสำรวจ การเล่น โครงการทำงานต่าง ๆ โดยวิธีการนี้ลูกเสือจะมีโอกาสได้เสริมทักษะ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และในขณะเดียวกันก็มีโอกาสได้พัฒนาเกี่ยวกับความคิดทางศาสนา ให้มีค่านิยมมากขึ้น โครงการเรียนเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลกจะต้องกำหนดไว้อย่างรัดกุม คือ อายุ 14 ปี หรือกำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เริ่มเรียนลูกเสือโลก และเรียนต่อไปเพื่อรับเครื่องหมายสายขงยศลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และได้พิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นผู้ได้รับการพัฒนา

การฝึกอบรมลูกเสือกำหนดไว้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ การแบ่งลูกเสือออกเป็น ประเภทดังกล่าว จัดทำตามที่ บี.พี. กำหนดไว้ เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็กการฝึกอบรมของลูกเสือวิสามัญดังนี้

ลูกเสือวิสามัญ เยาวชนสามารถสมัครเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญได้ เมื่ออายุ 17-25 ปี หรือกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) หรือระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็นชุดหรือเป็นหมู่ 10-60 คน หมู่ละ 4-6 คน รวมทั้งนายหมู่และ รองนายหมู่ด้วย

กองลูกเสือวิสามัญมีความมุ่งหมายที่จะฝึกอบรมเด็กหนุ่มให้เป็นพลเมืองดี สืบเนื่องจากการเป็นลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามลำดับ มีขอบเขตกว้างขวางยิ่งขึ้นตามวัย หลักการที่ดีที่สุด คือการส่งเสริม ให้เด็กหนุ่มนิยมชีวิตกลางแจ้ง ส่งเสริม ให้มีอาชีพ และการบริการต่อชุมชน

เด็กหนุ่มเหล่านี้ต้องสำรวจตัวเองเสียก่อนว่า มีความพร้อมในชีวิตแล้วหรือยังในการที่จะไปใช้เจตคติแห่งชีวิต ด้วย “บริการ” เมื่อเขาได้รับความสำเร็จในการสำรวจตัวเองแล้ว เขาก็จะได้รับโอกาสฝึกฝนอบรมอันเป็นแนวทางที่ จะทำให้เขาได้รับการพัฒนาทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม

กองลูกเสือวิสามัญอาจแบ่งออกเป็นหมู่ตามความจำเป็นและความต้องการก็ได้หมู่ลูกเสือเป็นหน่วย ในการจัดกิจกรรมทั้งปวง กองลูกเสือวิสามัญที่มีลูกเสือมาก อาจตั้งกรรมการประจำกอง ขึ้นประกอบด้วย ผู้กำกับลูกเสือ หัวหน้านายหมู่ลูกเสือ นายหมู่ลูกเสือ รองนายหมู่ลูกเสือวิสามัญ และลูกเสือวิสามัญที่ได้รับคัดเลือก ลูกเสือวิสามัญต้องสำนึกไว้เสมอว่า การฝึกอบรมอย่างดีของเขา นั้นต้องบริการแก่ชุมชนอย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วย

คติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ “บริการ” หมายความว่า ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น และส่วนรวม
หลักสำคัญของการฝึกอบรมลูกเสือ สิ่งที่เด็กต้องการมี 5 อย่าง คือ

1. การผจญภัย (Adventure) ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ตื่นเต้นและไม่คาดหมายมาก่อน
2. ได้เพื่อน (Companionship) ได้แก่ การที่มีเด็กเป็นเพื่อน
3. เกือบธรร (The outdoors) ได้แก่ โลกภายนอกประกอบด้วยน้ำ เขา ลำธาร ทุ่งนา
4. การสนุก (Good fun) ได้แก่ ความสนุกสนานในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ
5. สุขสม (A feeling of achievement) ได้แก่ ความรู้สึกภาคภูมิใจในการที่ได้ทำงาน

อย่างใดอย่างหนึ่งจนประสบผลสำเร็จ

แนวการฝึกอบรมลูกเสือมีหลักสำคัญอยู่ 9 ประการ

1. เครื่องแบบลูกเสือ เป็นเครื่องหมายแห่งความดี และมีเกียรติ ลูกเสือนั้นจะต้องพิถีพิถัน ในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้อง และรักษาความสะอาดเรียบร้อยเสมอ กับทั้งจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าลูกเสือ เพื่อเป็นการรักษาชื่อเสียงของตนและคณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนเจ้าหน้าที่ ทุกคนก็ควรจะแต่งเครื่องแบบลูกเสือใน โอกาสอันควร และถือว่าเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องแบบ แห่งการเสียสละในการที่ตนได้มีบทบาทในการฝึกอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี

2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ผู้กำกับควรหมั่นฝึกอบรมเด็กให้เข้าใจ และปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องความรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเป็นที่น้อมของลูกเสือทั่วโลก และทำความดีต่าง ๆ โดยนั้นให้เห็นว่า พลเมืองดีนั้นจะต้องทำความดี และใช้ความดีนั้นให้เป็นประโยชน์ มิใช่เป็นคนดีอยู่เฉย ๆ ไม่ทำอะไร

3. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ โดยลูกเสือถือว่าการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นนั้นสำคัญมาก และควรจะเริ่มจากแหล่งที่ใกล้ตัวก่อนแล้วจึงขยายออกไปตามวัย และความสามารถของเด็ก

4. การฝึกอบรมต่อเนื่องและก้าวหน้าสูงขึ้น โดย ลอร์ดเบเดน - โพเอลล์ ได้เสนอแนะ การฝึกอบรมลูกเสือไว้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียม มีแผนกำหนดงานและอุปกรณ์พร้อม ขั้นที่ 2 การสาธิต แสดงให้เห็นการกระทำและผลที่ได้รับ ขั้นที่ 3 การอธิบาย บรรยายให้ทราบว่า ต้องทำอะไร โดยละเอียด ขั้นที่ 4 การลอกแบบ ลูกเสือลงมือทำด้วยตนเอง และขั้นที่ 5 การซักถาม ผู้สอนถามเด็กหรือให้เด็กถาม

5. ระบบหมู่ ฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำผู้ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตย

6. รับเครื่องหมาย ซึ่งลูกเสือสามารถเลือกเรียนวิชาพิเศษตามเรื่องที่ตนสนใจ และเมื่อได้ผ่านการทดสอบแล้ว ก็จะได้รับเครื่องหมายมาติดกับเครื่องแบบเป็นการเชิดชูเกียรติ

7. กิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น เดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม

8. การร้องเพลงและเล่นเกมต่าง ๆ

9. การชุมนุมรอบกองไฟ บทบาทของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมลูกเสือ หมายถึง การลูกเสือเป็นขบวนการของการศึกษา และเป็นขบวนการที่มั่นคง เพราะการลูกเสือมีจุดประสงค์ มีหลักการ มีวิธีการที่จะพัฒนาเยาวชน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต การฝึกอบรมลูกเสือ ทั้ง 4 ประเภท จึงยึดมั่นความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก มีอุดมการณ์และแนวทางที่แน่นอน

กิจการลูกเสือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นการพัฒนาและตอบสนอง ความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยใช้ขบวนการทางลูกเสือเพื่อส่งเสริมพัฒนาเยาวชน มีสาระสำคัญและวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้เป็นพลเมืองดี มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ สังคม และศีลธรรมคิดและทำในสิ่งที่ดีด้วยวิธีการของระบบหมู่ และกระบวนกรกลุ่มที่เหมาะสมเพื่อให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี รู้จักการคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่นฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และความเป็น ประชาธิปไตยโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมาย หลักการและวิธีการ ซึ่งผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้ให้ไว้ โดย ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก เมื่อ ค.ศ. 1907 และประเทศไทยได้นำกิจการลูกเสือเข้ามาโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 พระองค์มีพระราชประสงค์ ที่คิดจัดให้มีลูกเสือขึ้นเพราะปรารถนาที่จะให้เด็กไทยได้ศึกษาและจดจำข้อสำคัญ ในเรื่อง ของความจงรักภักดีต่อผู้ดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องตามนิติธรรมประเพณี ความรักชาติ บ้านเมือง การเคารพนับถือศาสนา ความสามัคคีในหมู่คณะ และไม่ทำลายซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นรากฐาน แห่งความมั่นคงที่จะนำให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทย โดยใช้การฝึกอบรมลูกเสือ เพราะการฝึกอบรมลูกเสือ มีจุดประสงค์ มีหลักการ มีวิธีการที่จะพัฒนาเยาวชนทั้งด้านร่างกาย

สติปัญญา จิตใจ เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต การฝึกอบรมลูกเสือ จึงยึดมั่นความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก มีอุดมการณ์และแนวทางที่แน่นอน ต่อไปนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ให้ไว้ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นปีที่ 63 ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 32 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายอื่น

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การอาชีวศึกษา” หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

“การฝึกอบรมวิชาชีพ” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพระยะสั้นหรือระยะยาว ทั้งในและนอกสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการ หรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะภายใต้หลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันการอาชีวศึกษาของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานประกอบการ” หมายความว่า สถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

“มาตรฐานการอาชีวศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล

การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

“คณะกรรมการการอาชีวศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ โดยรูปแบบ ดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือ

หน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

(1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (3) ปริญญาตรี
สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็น โครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา 10 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

(1) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน

(2) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

(3) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

(4) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

(5) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

(6) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(7) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

สำนักอำนวยการ (2552 : ออนไลน์) กล่าวถึง ระเบียบ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ. ศ. 2552 โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษากฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและภารกิจ

ของสถานศึกษาในปัจจุบัน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่าระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549

ข้อ 4 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า วิทยาลัย ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“ผู้อำนวยการวิทยาลัย” หมายความว่า รวมถึง ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าวิทยาลัย รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย

“รองผู้อำนวยการวิทยาลัย” หมายความว่า รวมถึงรองผู้อำนวยการศูนย์ หรือรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่าวิทยาลัยรวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่งหรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย

“นักเรียน นักศึกษา” หมายความว่า ผู้ที่เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“บุคลากรในสถานศึกษา” หมายความว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในสถานศึกษา

“ผู้เข้ารับการฝึกอบรม” หมายความว่า ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“ผู้เรียน” หมายความว่า นักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข้อ 6 ให้เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด 1 หน้าที่และการบริหารงานของสถานศึกษา

ข้อ 7 สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน

ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวให้สถานศึกษาดำเนินการดังกล่าวต่อไปนี้

(1) จัดการให้มีความทันสมัยยืดหยุ่นซาร์จเข้ากับความต้องการของตลาดแรงงานสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการดำรงชีวิตตามสภาพเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมโรงเรียนการปฏิบัติงานจริงตามความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

(2) จัดการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาในหน่วยงานอื่นทั้งในด้านการวิชาการ การใช้บุคลากร และทรัพยากรร่วมกัน

(3) จัดการศึกษาด้วยการระดมทรัพยากร ด้านการเงิน ทรัพย์สิน และบุคลากรทั้งจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครั้ว ชุมชนชุมชนเอกชน องค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาการประกอบการสถาบันสังคมอื่นรวมทั้งความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและจัดหาทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา

(4) จัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะทางวิชาชีพประกอบอาชีพเป็นพลเมืองดีของสังคม มีความสามารถในการคิดเรียนรู้ วางแผนและพัฒนาตนเอง

(5) เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองและการให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและท้องถิ่น

(6) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

(7) ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ส่งเสริมกีฬา พลาณามัย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(8) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงธุรกิจ การรับงานการค้า และการรับจัดทำรับบริการรับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่ายที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน

ข้อ 8 ให้สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็นฝ่ายดังนี้

(1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน (4) ฝ่ายวิชาการ

ข้อ 9 ฝ่ายบริหารทรัพยากร แบ่งเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) งานบริหารงานทั่วไป (2) งานบุคลากร (3) งานการเงิน (4) งานการบัญชี (5) งานพัสดุ (6) งานอาคารสถานที่ (7) งานทะเบียน (8) งานประชาสัมพันธ์

ข้อ 10 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) งานวางแผนและงบประมาณ (2) งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ (3) งานความร่วมมือ (4) งานวิจัยพัฒนา นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ (5) การประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา (6) งานส่งเสริมผลิตผลการค้าและประกอบธุรกิจ (7) งานฟาร์มและ โรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดสอน)

ข้อ 11 ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา (2) งานครูที่ปรึกษา (3) งานปกครอง (4) งานแนะแนว อาชีพและการจัดหางาน (5) งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา (6) งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน

ข้อ 12 ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็นแผนกและงานดังนี้

(1) แผนกวิชา (2) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน (3) งานวัดผลและประเมินผล (4) งานวิทยบริการและห้องสมุด (5) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (6) งานสื่อการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560 : 17) ได้กล่าวว่า รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาและเรียนรู้การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ให้ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีเพื่อผลิตคนดีออกสู่สังคม สร้างสังคม ให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนด หลักเกณฑ์การใช้ หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2562 ไว้ในข้อ 4 ข้อ 7 และข้อ 8 ของโครงสร้าง หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2562 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง ไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต ประกอบไปด้วย กลุ่มวิชา ภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคม ศึกษา และ กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

2. หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต ประกอบไปด้วย กลุ่มสมรรถนะ วิชาชีพพื้นฐาน กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก การฝึกประสบการณ์ สมรรถนะวิชาชีพ และ โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) ไม่นับหน่วยกิต

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา และวิชาชีพ. (ออนไลน์ : 2562 ข) ได้กล่าวถึง กิจกรรมเสริม หลักสูตรกำหนดไว้ว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทุกภาคเรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะแกนกลางและหรือสมรรถนะ วิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรง สารเสพติดและ การทุจริต เสริมสร้าง การเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในด้านการรักษาดี เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ปลูกฝังจิตสำนึกและจิตอาสาในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและ ทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน และสอดคล้องกับข้อ 8 ในส่วนการจัดแผนการเรียน เป็นการกำหนด

รายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร ที่จะดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน โดยจัดอัตราส่วน การเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ประมาณ 20 : 80 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่ กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้ จัดรายวิชา ในแต่ละภาคเรียน โดยคำนึงถึงรายวิชาที่ต้องเรียนตามลำดับ ก่อนหลัง ความง่าย-ยาก ของรายวิชา ความต่อเนื่องและเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของรายวิชา รวมทั้งรายวิชาที่สามารถบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ ร่วมกันในลักษณะของงาน โครงการและหรือชิ้นงาน ในแต่ละภาคเรียน ต้องจัด ให้ผู้เรียนเรียนรายวิชาบังคับในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ในกลุ่ม สมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครบตาม ที่กำหนดใน โครงสร้างหลักสูตร

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (ออนไลน์ : 2562 ก) กำหนดโครงสร้าง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2562 กำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร (2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) โดยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รายวิชา 20000 - 2001 ชื่อวิชา กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 1 และ 20000 - 2002 ชื่อวิชากิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 2 ไว้ในปีการศึกษาแรก ก่อนและเลือกเรียนรายวิชากิจกรรม เสริมหลักสูตรอื่นให้ครบทุกภาคเรียน

คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา (2557 ก : 5) ได้กล่าวว่่า กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรม สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ตลอด 2 ภาคเรียน ในปีแรก และสามารถเป็นลูกเสือพี่เลี้ยง (Sponsor) ในปีต่อ ๆ ไปได้ตามความสมัครใจ ซึ่งกิจกรรม ลูกเสือวิสามัญ เป็นการฝึกอบรมบ่มนิสัย เยาวชนช่วงอายุ 16 ถึง 25 ปี ที่เป็นลูกเสือ ถือว่าเป็นลูกเสือ ในวัยรุ่น เป็นการฝึกอบรมตามกระบวนการลูกเสือต่อเนื่องจากลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริม การพัฒนาทั้งร่างกายสติปัญญา จิตใจ ศิลธรรม จริยธรรมตามกฎของลูกเสือ เน้นการช่วยเหลือ ลูกเสือวิสามัญให้สามารถทำกิจกรรม โครงการ “บริการ” ตามคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ สร้างจิตสำนึกสาธารณะ ยึดถือประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเหนือประโยชน์ของตน และพวกพ้อง เป็นวัยรุ่นที่มีความรู้คุณค่าในตัวเอง "Self Esteem" มีความมุ่งมั่นที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชน ได้ฝึกฝนตนเองตามความสมัครใจ ความถนัดเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพในภายหน้า

คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา (2557 ข : 30) ได้กล่าวถึง การบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นการฝึกลูกเสือตามหลักสูตรถูกต้องตาม ระเบียบข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการบริหารงานลูกเสือแห่งชาติ และความพยายามให้ลูกเสือ ได้พัฒนาคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา

จึงเป็นการส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษา ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา และยังให้ความหมายการบริหารงานในกองลูกเสือวิสามัญ หมายถึง การวางแผน การจัดกิจกรรมในกองลูกเสือ มีการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานกองลูกเสือ ดำเนินการ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางลูกเสือในกองลูกเสือ และเสนอแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการ สอบวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ ดังนั้นผู้บริหารงานลูกเสือจึงจำเป็นต้องมีความรู้ด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ การบังคับบัญชาลูกเสือ การจัดการเรียนการสอน การเงินลูกเสือ การรายงานกิจกรรมลูกเสือ ดังนี้

1. การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ

เพ็ญศรี ชัยรัตน์. (ออนไลน์ : 2558) ได้กล่าวถึง กลุ่มลูกเสือประกอบด้วยกองลูกเสือ 4 ประเภท คือกองลูกเสือสำรอง กองลูกเสือสามัญ กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และกองลูกเสือวิสามัญ รวมกันประเภทละ 1 กอง เป็นอย่างน้อยหรือประกอบด้วยลูกเสือประเภทเดียวกันตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป และการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี และตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พ.ศ. 2553 ข้อ 7 ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามเขตจังหวัด

1.1 การดำเนินการขออนุมัติตั้งกองและแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

กองลูกเสือวิสามัญ 1 กอง มีจำนวนลูกเสืออย่างน้อย 10 คน ไม่เกิน 40 คน อายุ 16 - 25 ปี หรือกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษาของลูกเสือวิสามัญ ต้องมีลูกเสือวิสามัญหมู่ละ 4 - 6 คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ลูกเสือด้วย

ในการดำเนินการ ให้โรงเรียนรับสมัครเด็กเข้าเป็นลูกเสือ โดยใช้แบบ ลส. 3 ใบสมัคร เข้าเป็นลูกเสือ เมื่อโรงเรียนรับสมัครเด็กเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะต้องขอตั้งกองลูกเสือ โดยกองลูกเสือ 1 กอง ต้องมีผู้กำกับกอง 1 คน และมีรองผู้กำกับกองลูกเสือ 1 คน หรือหลายคนแต่ไม่เกิน 10 คน

1.2 การขออนุมัติตั้งกลุ่มลูกเสือและแต่งตั้งผู้กำกับกลุ่ม รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2561 : 35 - 36) ได้กล่าวถึง การขอจัดตั้งกลุ่มลูกเสือ จะต้องมีการตั้งกองลูกเสือตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป มีกลุ่มลูกเสือ 2 ลักษณะ คือ

กลุ่มลูกเสือที่สมบูรณ์ จะต้องมีการตั้งกองลูกเสือครบทุกประเภท คือ กองลูกเสือสำรอง กองลูกเสือสามัญ กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และกองลูกเสือวิสามัญ รวมกันประเภทละ 1 กอง รวม 4 กอง

กลุ่มลูกเสือที่ไม่สมบูรณ์ ประกอบด้วย กองลูกเสือ 2 - 3 ประเภท ๆ ละ 2 กองขึ้นไป หรือมีลูกเสือ ประเภทเดียว 4 กองขึ้นไป (ข้อบังคับ ข้อ 63 พ.ศ. 2509) เมื่อรวมกองลูกเสือ 4 กอง เป็น 1 กลุ่ม จะต้องมีการตั้งผู้กำกับกลุ่ม 1 คน และมีรองผู้กำกับกลุ่มเป็นผู้ช่วย

กรณีโรงเรียนมีจำนวนลูกเสือหรือผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่พอ ให้ขอตั้งกองลูกเสือก่อน
เมื่อมีกองลูกเสือครบ 4 กอง จึงขอตั้งกลุ่มลูกเสือ

1.3 คุณสมบัติของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

เพ็ญศรี ชัยรัตน์ (ออนไลน์ : 2558) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ดังนี้
ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ต้องได้รับเครื่องหมายวุฒแบดจ์ อายุไม่กำหนด รองผู้อำนวยการ
ลูกเสือโรงเรียน ต้องได้รับเครื่องหมายวุฒแบดจ์ อายุไม่กำหนด และผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ มีอายุ
ไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ รองผู้กำกับมีอายุไม่ต่ำกว่า 23 ปีบริบูรณ์

1.4 คุณวุฒิทางลูกเสือ

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ต้องได้รับเครื่องหมายวุฒแบดจ์ ประเภทวิสามัญ รองผู้กำกับ
ลูกเสือวิสามัญ ต้องได้รับวุฒิปัตร R.B.T.C. (ลูกเสือวิสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น) รองผู้กำกับ
กลุ่ม ต้องได้รับเครื่องหมายวุฒแบดจ์ อายุ 25 ปี ขึ้นไป และผู้กำกับกลุ่ม ต้องได้รับเครื่องหมายวุฒแบดจ์
อายุ 28 ปี ขึ้นไป

1.5 การจัดทำเอกสารการขอตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
สากล เทริกกุล (2562 : 13 - 14) ได้กล่าวถึงการดำเนินการจัดทำเอกสาร ดังนี้

เตรียมเอกสารประกอบการขออนุญาต ตั้งกลุ่ม / กอง / แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
ประกอบไปด้วย หนังสือนำเสนอขออนุญาต แบบคำร้องขอจัดตั้งกลุ่ม หรือกองลูกเสือ 2 ฉบับ / 1 กอง, กลุ่ม
แบบ ลส. 2 (ใบสมัครเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือฯ) 2 ฉบับ / 1 ตำแหน่ง วุฒิปัตรผ่านการอบรม
ในแต่ละประเภท (แนบตามจำนวนใบสมัคร) และ เอกสารอื่น ๆ (กรณีชื่อสกุลไม่ตรงกับวุฒิปัตร
แนบตามจำนวนใบสมัคร)

การดำเนินการด้านเอกสาร ใบขอตั้งกลุ่ม / กองลูกเสือ (แบบ ลส. 1) ผอ. โรงเรียน
เป็นผู้กรอกข้อมูลและ ลงนามขอตั้ง ใบขอแต่งตั้งผู้บังคับบัญชา ให้ผู้สมัคร (ผอ. โรงเรียน รองผอ.
โรงเรียน ครู บุคลากร) สมัครเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือ กรอกแบบใบสมัคร (แบบ ลส. 2)
ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 1 คน สามารถดำรงตำแหน่งทางลูกเสือได้เพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น รวบรวม
แบบ ลส. 1 และ ลส. 2 พร้อมแนบสำเนาคุณวุฒิทางลูกเสือ หรือสำเนาวุฒิปัตรผ่านการฝึกอบรมฯ
(ทำอย่างละ 2 ฉบับ) ส่ง สำนักงานเขตพื้นที่ เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่ ดำเนินการจัดทำใบอนุญาต
ตั้งกลุ่ม (ลส. 11) ตั้งกอง (ลส. 12) และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (ลส. 13) เสนอผู้อำนวยการ
ลูกเสือจังหวัดลงนาม

1.6 ขั้นตอนการดำเนินการจัดตั้ง กลุ่ม / กอง / แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
ต่อสำนักงานลูกเสือจังหวัด ให้โรงเรียนส่งคำร้องขอจัดตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้ง
ผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามแบบฟอร์ม ที่กำหนด เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องตามระเบียบ

หลักเกณฑ์การตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาตามประเภทของลูกเสือ ดังนี้

- 1.6.1 ตรวจสอบคำร้องขอตั้งกลุ่ม / กองลูกเสือ / ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- 1.6.2 มีจำนวนลูกเสือ เนตรนารี มีจำนวนเด็กไม่เกินจำนวนหมู่
- 1.6.3 มีจำนวนลูกเสือ เนตรนารี มีจำนวนเพียงพอกับการตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ
- 1.6.4 ต้องมีผู้รับรองคุณสมบัติในใบคำร้องการตั้งกลุ่ม / กองลูกเสือ / ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- 1.6.5 ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้บังคับบัญชาผู้กำกับกลุ่ม / ผู้กำกับกองลูกเสือ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ พ.ศ. 2553
- 1.6.6 เสนอผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดพิจารณาอนุมัติตั้งกลุ่ม / กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- 1.6.7 ลงทะเบียนข้อมูลการตั้งกลุ่ม / กอง / และ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- 1.6.8 จัดส่งใบแต่งตั้งให้หน่วยงาน / สถานศึกษาที่เสนอขอ

คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา (2557 ข : 37 - 41) สรุปได้ว่า สถานศึกษาเมื่อจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญแล้ว จำเป็นต้องมีปัจจัยสนับสนุนในการบริหารงานกิจการลูกเสือในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ได้แก่ คูหาลูกเสือวิสามัญ ที่มีขนาดพื้นที่เหมาะสม มีป้ายบ่งบอกชัดเจน มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของคณะกรรมการประจำกอง และพื้นที่สำหรับจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ภายในคูหาลูกเสือวิสามัญที่เหมาะสม ภายในคูหาลูกเสือวิสามัญควรมีสัญลักษณ์ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผู้ก่อกำเนิดลูกเสือไทย ลูกเสือโลก สัญลักษณ์เกี่ยวกับลูกเสือ คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ แผนภูมิการบริหารงานลูกเสือ ป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ ตู้เพื่อใช้เก็บเอกสารงานลูกเสือ ได้แก่ หนังสือสำคัญการจัดตั้งกลุ่มหรือ กองลูกเสือวิสามัญ (ลส. 11 หรือ 12) หนังสือสำคัญการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ (ลส. 13) เอกสารการปฏิบัติงานของลูกเสือ (ลส. 3, 5, 9, 10, 19) รายงานการประชุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ รายงานการประชุมคณะกรรมการประจำกองหรือสมุคหมายเหตุกอง (สมุดปฐมลูกเสือ) คู่มือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน เอกสารกฎหมาย / ระเบียบ / ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ.ลูกเสือ กฎกระทรวงฯ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ วารสาร / สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ สื่อที่ใช้ในการสอนวิชาลูกเสือ เช่น วิชาเงื่อนเชือก วิชาบุกเบิก วิชาการจัดการค่าย วิชาเสียงภัย วิชาระเบียบแถว วิชาการปฐมพยาบาล วิชาแผนที่เข็มทิศ กิจกรรมนันทนาการ วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการฝึกอบรม เช่น อุปกรณ์แสงสว่าง โสตทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์พิธีการ อุปกรณ์นันทนาการ อุปกรณ์โยธา อุปกรณ์สุททกรรม อุปกรณ์ปฐมพยาบาล อุปกรณ์เครื่องนอน อุปกรณ์สำนักงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ และเครื่องพิมพ์สำหรับทำงานและประชุม

สรุปได้ว่า การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี หมายถึง การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญ การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในวิทยาลัยต้องได้รับอนุญาต ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด โดยกลุ่มลูกเสือวิสามัญประกอบไปด้วยกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป ดำเนินการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลส. 3) และจะต้องหาผู้กำกับลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดกองละ 1 คน รองผู้กำกับกองลูกเสือ 1 คน หรือหลายคน แต่ไม่เกิน 10 คน เป็นผู้ดูแล และมีคูหาลูกเสือวิสามัญเป็นปัจจัยสนับสนุนการบริหารงานกิจการลูกเสือ ที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของคณะกรรมการประจำกอง สำหรับจัดเก็บเอกสารสำคัญ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม และอุปกรณ์สำนักงานที่เหมาะสมภายในคูหาลูกเสือวิสามัญ

2. การบังคับบัญชาลูกเสือ

ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ กำหนดไว้ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หมายความว่า ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้กำกับกลุ่ม ผู้กำกับกอง รองผู้กำกับกองลูกเสือ นายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือ

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2555 ข : 98 - 99) กล่าวถึง บทบาทของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม ลูกเสือ ในโรงเรียน จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างชัดเจน ให้บริการ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายแก่ครู ดำเนินการนิเทศ และติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตรลูกเสือภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ต้องกระตุ้นและส่งเสริมครู ในการใช้หลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง ส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ และบำรุงขวัญแก่ครู บุคลากรลูกเสือ ผู้ใช้หลักสูตรลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่น ๆ และพิจารณาความดี ความชอบให้แก่ครูและบุคลากรลูกเสือที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์

ครู ในฐานะที่เป็นผู้จัดกิจกรรมใกล้ชิดกับลูกเสือโดยตรง มีส่วนในการช่วยให้การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ และการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องทำการศึกษาหลักการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรม ลูกเสือที่ใช้อยู่อย่างชัดเจน ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ ให้เนื้อหา มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือ และพยายามคิดหาวิธีการที่เหมาะสม หรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับหลักสูตร การจัดกิจกรรม ลูกเสือที่ตนเองเป็นผู้ใช้

ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือแบ่งได้ตามจำนวนของกองลูกเสือ เรียกว่าผู้กำกับและรองผู้กำกับ ลูกเสือวิสามัญ ลูกเสือวิสามัญ 1 กองมีผู้กำกับลูกเสือ 1 คน เป็นหัวหน้า และมีรองผู้กำกับ 1 คน หรือหลายคนเป็นผู้ช่วย มีหน้าที่ดังต่อไปนี้โดยมีรองผู้กำกับเป็นผู้ช่วย ควบคุมดูแลการดำเนินงานของกองกับสอดส่อง แนะนำคณะกรรมการประจำกองในการวางแผนงาน และประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในวันประชุมประจำสัปดาห์ทุกสัปดาห์ให้ดำเนินไปด้วยดี ดำเนินการแต่งตั้งนายหมู่ 1 คน โดยหาหรือลูกเสือในหมู่นั้น และแต่งตั้งรองนายหมู่ 1 คน เพื่อให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการดำเนินงานของกอง เป็นผู้บังคับบัญชา ดำเนินการฝึกอบรม และรับผิดชอบในเรื่องระเบียบวินัย และการปฏิบัติงานของกองลูกเสือของตน เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำกอง และเป็นที่ปรึกษาในการประชุมกอง เสนอให้ผู้บริหารหรือสโมสรลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการสอบวิชาลูกเสือวิสามัญ โดยแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ดำเนินการสอบ และเมื่อดำเนินการติดเครื่องหมายลูกเสือโลกหรือเครื่องหมายวิชาพิเศษแล้ว ให้รายงานผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด เพื่อพิจารณาอนุมัติ และให้ประดับเครื่องหมายนั้นได้

คณะกรรมการประจำกองลูกเสือวิสามัญ ประกอบด้วยหัวหน้านายหมู่เป็นประธาน ผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่เป็นรองประธาน กับให้นายหมู่ รองนายหมู่ในกองนั้น เป็นกรรมการแล้วเลือกกันเองเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เช่น เลขานุการ เภรัญญิก ปฏิคม กรรมการกีฬา กรรมการนันทนาการ กรรมการกลางๆ และนำเสนอผู้กำกับพิจารณาอนุมัติและแต่งตั้ง คณะกรรมการประจำกอง อยู่ในตำแหน่ง ไม่นเกิน 12 เดือน ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้านายหมู่ ผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่ และกรรมการดำเนินงานของกองบ้าง ต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประจำกองอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งในการประชุมให้หัวหน้านายหมู่เป็นประธาน ที่ประชุม ผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่ 1 คน เป็นรองประธาน เลขานุการเป็นผู้จดยางาน ส่วนผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่เข้าประชุมทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา มีหน้าที่ดังนี้ วางแผนและจัดกิจกรรมในวันประชุมกองประจำสัปดาห์ ในกรณีที่มีกิจกรรมพิเศษ อาจพิจารณาแต่งตั้งลูกเสือวิสามัญในกองคนหนึ่งให้เป็นหัวหน้ากิจกรรมนั้น บริหารกิจการภายในกองลูกเสือ รักษาเกียรติของกองลูกเสือ ควบคุมการรับจ่ายเงินของกองลูกเสือ ให้ประธาน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้แทนของกองในการติดต่อกับบุคคลภายนอก จัดให้มีคูหาของกอง ขนาดอย่างน้อย 4 × 6 เมตร เพื่อใช้เป็นสถานที่เอนกประสงค์ของกอง คัดเลือกลูกวิสามัญอาวุโส 1 หรือ 2 คน ที่รอบรู้งานลูกเสือวิสามัญ เพื่อให้ทำหน้าที่ที่เลียง เตรียมลูกเสือวิสามัญ แต่ละคน จนกว่าเตรียมลูกเสือวิสามัญนั้นจะผ่านหลักสูตรลูกเสือโลก การสำรวจตนเอง และได้เข้าประจำกอง เป็นลูกเสือวิสามัญโดยสมบูรณ์ งานสำคัญอย่างหนึ่งของการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ คือการรับหน้าที่เป็นกรรมการประจำกองเพื่อช่วยกันดำเนินงานของกอง ภายใต้การนำและควบคุมของผู้กำกับ

บุญไสย มาตรฐานอก (2559 : 4 - 6) กล่าวถึงพี่เลี้ยงลูกเสือสรุปได้ว่า พี่เลี้ยงลูกเสือประกอบด้วยลูกเสือวิสามัญผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้กำกับให้ทำหน้าที่พี่เลี้ยงเตรียมลูกเสือวิสามัญใหม่ พี่เลี้ยงลูกเสือควรถือว่าเป็นงานที่มีเกียรติและควรปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างจริงจัง นอกจากนั้น การรับหน้าที่นี้ยังมีประโยชน์แก่ตัวพี่เลี้ยงลูกเสือเอง เท่ากับเป็นการฝึกในเรื่องการเป็นผู้นำตามตัวอย่าง และยังเป็นการช่วยเหลืองานของกองลูกเสือวิสามัญ ในการฝึกอบรมเตรียมลูกเสือวิสามัญให้มีคุณภาพและเป็นกำลังของกองต่อไปอีกด้วย ลูกเสือวิสามัญทุกคนในกองควรมีโอกาสได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พี่เลี้ยงอย่างน้อยครั้งหนึ่ง ในโอกาสอันสมควร สำหรับกองที่ตั้งใหม่ ย่อมไม่มีลูกเสือวิสามัญอาวุโสซึ่งจำทำหน้าที่พี่เลี้ยง ในกรณีเช่นนี้ควรมอบหมายให้รองผู้กำกับทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นที่ปรึกษาของเตรียมลูกเสือวิสามัญใหม่ซึ่งอาจจะมีจำนวนหลายคนได้ พี่เลี้ยงลูกเสือทำหน้าที่เป็นเพื่อนที่ดี หรือเป็นที่มีความปรารถนาดีต่อเตรียมลูกเสือวิสามัญใหม่ ซึ่งเปรียบเสมือนน้อง และอาจจะไม่เข้าใจว่า ควรปฏิบัติหรือบำเพ็ญตนอย่างไรในกองลูกเสือวิสามัญ ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เตรียมลูกเสือวิสามัญใหม่ในเรื่องต่างๆ ช่วยเหลือชี้แจง แนะนำเตรียมลูกเสือวิสามัญในเรื่องธรรมเนียมประเพณีของกอง การฝึกอบรมตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก รวมทั้งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในพิธีประจำกองของเตรียมลูกเสือวิสามัญที่ตนได้รับมอบหมายให้เป็นที่เลี้ยง

ถ้าหากผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์แล้วก็เป็นที่ยกย่องได้ว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะช่วยให้การจัดกิจกรรมลูกเสือประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้มากที่สุด

การจัดหน่วยลูกเสือในสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีจำนวนลูกเสือเพียงพอที่จะตั้งกองได้ มีสถานที่อันเหมาะสม มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่จะให้การอบรมโดยเฉพาะ ผู้กำกับลูกเสือจะต้องได้รับการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นประเภทนั้น ๆ เป็นอย่างน้อย ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ถ้ากองลูกเสือมีจำนวนลูกเสือมากถึง 200 - 300 คน ควรปรับปรุง โดยให้ขอตั้งกองใหม่เพิ่มเติม โดยให้ถือจำนวนลูกเสือตามอัตรา ดังนี้

กองลูกเสือสำรอง มีลูกเสือตั้งแต่ 8 - 36 คน กองลูกเสือสามัญ มีลูกเสือตั้งแต่ 12 - 48 คน กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีลูกเสือตั้งแต่ 6 - 42 คน กองลูกเสือวิสามัญ มีลูกเสือตั้งแต่ 10 - 60 คน

กรณีที่กองลูกเสือที่ตั้งใหม่มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่เพียงพอ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือกองเดิมรักษาการแทนไปพลางก่อนแล้วให้รีบหาผู้เหมาะสมบรรจุเป็นผู้บังคับบัญชาต่อไป

สรุปได้ว่า การบังคับบัญชาลูกเสือ หมายถึง บุคคลประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการลูกเสือ รองผู้อำนวยการลูกเสือ ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือ ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรขั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย

และให้ผู้กำกับกองลูกเสือวิสามัญ เป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้านายหมู่ลูกเสือ และผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่หนึ่งถึงสองคน เป็นคณะกรรมการประจำกองลูกเสือ รวมถึงพี่เลี้ยงลูกเสือเป็นผู้ช่วยในการดำเนินงานของกองลูกเสือ สนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือในสถานศึกษาพัฒนาตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ รวมถึงสร้างขวัญ กำลังใจและพิจารณาความดีความชอบ

3. การจัดการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562 : 1 - 2) ได้กล่าวการจัดการเรียนการสอนสรุปได้ว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน มีวัตถุประสงค์รายวิชาให้ลูกเสือเข้าใจหลักการ และกระบวนการของกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ สามารถปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับ คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือวิสามัญ มีทักษะทางลูกเสือ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของลูกเสือวิสามัญ มีเจตคติและกิจนิสัยในการทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ การทำงานปลุกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ใช้กระบวนการกลุ่ม ในการทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการ วางแผน ลงมือปฏิบัติประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน ทั้งนี้สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น ทั้งนี้การประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา และการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

สมมาตร สังขพันธ์ (ออนไลน์ : 2558) ได้เขียนอธิบายถึง การดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการลูกเสือไทย ไว้ว่า หน้าที่หลักของท่านที่ผู้กำกับลูกเสือ เป็นผู้กำกับกลุ่มลูกเสือนั้น คือ การพัฒนาลูกเสือให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ หน้าที่หลักของท่านที่ผู้ตรวจการ และผู้อำนวยการลูกเสือนั้น คือให้การสนับสนุน ผู้กำกับลูกเสือและบริหารกิจการลูกเสือในเขตรับผิดชอบของแต่ละท่าน เพื่อให้กิจการลูกเสือเดินไปสู่วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กำหนดไว้ว่า คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเอง

2. ให้ชื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์

4. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ

และ มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่ การศึกษาสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา สถานศึกษาจัดแบ่งหน่วยการเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสือวิสามัญไว้ 2 ภาคเรียน แบ่งเป็น

ภาคเรียนที่ 1 วิชากิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 1 ต้องจัดให้ลูกเสือเรียนรู้ในเรื่องต่างๆดังนี้

1. การปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ กำหนดแนวทางปฏิบัติ การแต่งเครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ การจัดกลุ่ม กอง หมู่ และจัดตำแหน่งภายในหมู่ บทบาทหน้าที่ภายในหมู่ เกณฑ์การวัดผล ประเมินผลกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 1

2. พิธีการลูกเสือวิสามัญ เพื่อให้รู้ขั้นตอนการทำพิธีถวายราชสดุดี พิธีเปิด ปิดรอบเสาธง พิธีเปิด ปิดประชุมกอง พิธีรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ และพิธีเข้าประจำกอง

3. ลูกเสือโลก และลูกเสือไทย เพื่อให้รู้ประวัติลูกเสือโลก ประวัติลูกเสือไทย กิจการของคณะลูกเสือแห่งชาติและคณะลูกเสือโลก

4. กฎและคำปฎิญาณ ของลูกเสือ เพื่อให้รู้และเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5. วินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้รู้จักการฝึกระเบียบแถวแบบต่าง ๆ (บุคคลท่ามือเปล่า และบุคคลท่าประกอบอาวุธ) สัญญาณนกหวีด สัญญาณมือในการเรียกแถว และการเข้าแถวแบบต่างๆ การสวนสนาม

6. เงื่อนเชือก เพื่อให้รู้ประเภทของเชือก เงื่อนตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก การผูกแน่น การสร้างงานบุกเบิก

7. แผนที่ เข็มทิศ เพื่อนำประยุกต์ใช้ในการเดินทางไกล

8. การปฐมพยาบาล เพื่อให้รู้จักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยทั้งแบบมีอุปกรณ์ และไม่มีอุปกรณ์

9. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประจำกอง เพื่อนำวิธีการไปใช้ในการบริหารงานกองลูกเสือวิสามัญ

10. หลักการเขียนและดำเนิน โครงการ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำเครื่องหมายวิชาพิเศษ

11. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้รู้และเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

12. วิชาชาวค่าย เพื่อให้รู้จักการสร้างที่พัก สุทกรรม สุขาภิบาล เพื่อให้รู้และเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ในการอยู่ค่ายพักแรม

13. การเตรียมการเข้าค่ายพักแรม กองลูกเสือวิสามัญของทุกสถานศึกษาต้องจัดให้มีการเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม อย่างน้อย 3 วัน 2 คืน เพื่อทำพิธีเข้าประจำกอง ให้แล้วเสร็จก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2

ภาคเรียนที่ 2 วิชากิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 2 ต้องจัดให้ลูกเสือเรียนรู้ในเรื่องต่างๆดังนี้

1. การปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ กำหนดแนวทางปฏิบัติ วิชาพิเศษ และการประดับเครื่องหมาย เครื่องหมายวิชาวุฒและการประดับเครื่องหมาย เกณฑ์การวัดผล ประเมินผลกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 2

2. การเรียนและสอบรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ 11 รายวิชา โดยมีวิชาบังคับคือ วิชาโครงการ และวิชาการบริการ เป็น 2 วิชาหลัก และให้เลือกเรียนอีกอย่างน้อย 3 รายวิชา จาก 9 รายวิชาที่เหลือตามความสมัครใจ

3. กิจกรรมลูกเสือจิตอาสา

4. กิจกรรมลูกเสือช่อสะอาด

5. กิจกรรมหน้าที่พลเมือง

ขั้นตอนการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญ สถานศึกษาควรจัดให้มีกิจกรรมเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. พิธีเปิดกอง ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่งตรวจ แยก

2. เกม หรือเพลง ทำให้เด็กเกิดความสุขสนาน และเป็นการอบอุ่นร่างกาย ก่อนเริ่มการปฏิบัติกิจกรรม โดยอาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือใช้ทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับเนื้อหาเสมอไป

3. การปฏิบัติกิจกรรมเน้นกิจกรรมการปฏิบัติเป็นที่เน้นการใช้ระบบหมู่เพื่อให้สะดวกต่อการเรียน การสอนลูกเสือ ตลอดจนการควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และให้คำแนะนำแก้ไข

4. การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ควรเน้นเรื่องง่าย ๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน

5. พิธีปิด นัดหมาย ตรวจ ชักธงลง เลิก

การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้ เตรียมลูกเสือวิสามัญ (Rover Squire) คือ ลูกเสือที่อยู่ในช่วงระยะทดลอง และลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) ลูกเสือต้องได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 ข : 129) ได้กล่าวถึง การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ ในสถานศึกษามี 4 อย่างดังนี้

1. การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง เพื่อเป็นการส่งเสริม การพัฒนาลูกเสือวิสามัญ ในเรื่องสติปัญญาจิตใจ ศิลธรรม การสังคมและอื่นๆควรมีการฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง โดยให้ ลูกเสือวิสามัญและ เตรียมลูกเสือวิสามัญทุกคน ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในวันประชุมประจำ สัปดาห์ ตามที่คณะกรรมการประจำกองเป็นผู้วางแผนและกำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน ด้วยความเห็นชอบของผู้กำกับ และที่ประชุมลูกเสือวิสามัญ

ลูกเสือวิสามัญรวมทั้งเตรียมลูกเสือวิสามัญ ควรมีกำหนดการฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง ดังกล่าวข้างต้น คนละหนึ่งชุดพร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมประจำสัปดาห์ด้วย

การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกองนี้มีประโยชน์มาก ทำให้ลูกเสือวิสามัญเกิดความสนใจ และ สนุกยิ่งขึ้น ในการเข้ามาเป็นลูกเสือวิสามัญ เพราะเป็นกิจกรรมของเขา ที่เขาได้ช่วยกันจัดขึ้น และเพื่อประโยชน์ของเขาเอง

2. การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลก สำหรับเตรียมลูกเสือวิสามัญซึ่ง ควรจะสอบได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันสมัคร

3. การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ สำหรับผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้ว และได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว

4. ให้ถือว่าการรับหน้าที่ในคณะกรรมการประจำกอง หรือพี่เลี้ยงเป็นการฝึกอบรม ที่สำคัญส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ

คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา (2557 ข : 30 - 31) ได้กล่าวถึง ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ วิสามัญ (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2549 หมวด 1 การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง Collective Training การประกอบ กิจกรรมร่วมกันทั้งกองนี้ มีเรื่องที่จะทำได้มากมายหลายอย่าง ตามความคิดและความต้องการของ กองลูกเสือวิสามัญ ดังนี้

1. การฝึกอบรมด้วยกัน (Training Together) เช่น
  - 1.1 ลูกเสือวิสามัญอาจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ ทัวไป และ ขั้นความรู้เบื้องต้นของการลูกเสือทั้ง 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ

- 1.2 ฝึกอบรมในการปฏิบัติกิจกรรมพื้นฐานของลูกเสือ เช่น การเดินทางไกล

การอยู่ค่ายพักแรม การบุกเบิก การสำรวจ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม การนิยมชีวิต กลางแจ้ง การเล่นเกม การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ และโดย เฉพาะลูกเสือวิสามัญ จะต้องพยายามยึดมั่น และปฏิบัติตามคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ คือ “บริการ” อย่างจริงจัง

1.3 ฝึกอบรมในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ที่เยาวชนในวัยลูกเสือวิสามัญควรรู้ เช่น ว่ายน้ำ เป็นการปฐมพยาบาลในระดับความรู้ขั้นสูง การขับจีวรจักรยานและรถจักรยานยนต์ การขับจีวรยนต์ การขับเรือยนต์ ยิงปืนเป็น ถ่ายรูปเป็น รู้จักการเป็นช่างไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์เบื้องต้น รู้จักใช้และ สามารถแก้เครื่องวิทยุและเครื่องโทรทัศน์ที่มีข้อบกพร่องเล็กน้อยได้

2. การทำสิ่งของต่าง ๆ ด้วยกัน (Making Thing Together) ได้แก่การจัดทำและ ทดลองใช้อุปกรณ์สำหรับการอยู่ค่ายพักแรมและการบุกเบิก เช่น การทำสะพานเชือก หรือบันไดเชือก ที่พักแรม การทำแผนที่ หนูนัจฉาลอง การทำที่หุงต้มอาหาร การครัว การจัดโต๊ะอาหาร และการรับประทานอาหารด้วยกัน การเตรียมการแสดงสำหรับการชุมนุมรอบกองไฟ การทำสิ่งของต่าง ๆ ด้วยกันตาม โครงการ เช่น การก่อสร้างและจัดคูหาลูกเสือวิสามัญ การสร้างศาลาที่พักคนเดินทาง การต่อเรือ การสร้างและจัดเรือนเพาะชำ ฯลฯ

3. การเรียนรู้ด้วยกัน (Learning Together) ได้แก่การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย หรือเล่าเรื่องต่างๆ ที่ลูกเสือวิสามัญสนใจ เช่น การอาชีพ งานอดิเรก การศาสนา วัฒนธรรม และ งานประจำปี การต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีการเกี่ยวข้องกับประเทศไทย การปกครอง ระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเรื่องราวเกี่ยวกับ พรรคการเมืองต่าง ๆ ความรู้เรื่องเมืองไทย บุคคล และสถานที่สำคัญ งานของหน่วยราชการ องค์กร และบริษัทต่าง ๆ

4. การไปเยือนสถานที่ต่าง ๆ ด้วยกัน (Going Places Together) เช่น การไปเยือน พิพิธภัณฑ์ ท้องฟ้าจำลอง วัดวาอาราม และสถานที่สำคัญ โรงพิมพ์ สำนักงานหนังสือพิมพ์ โรงงานผลิตสินค้าต่าง ๆ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค เครื่องดื่ม เครื่องปั้นดินเผา สถานีตำรวจ การพิจารณาคดีของศาลสถิตยุติธรรม เรือนจำ การไปต่างจังหวัดเพื่อเป็นการพักผ่อน และศึกษาหาความรู้

5. การช่วยเหลือประชาชนด้วยกัน (Helping People Together) ได้แก่การช่วยเหลือ องค์กรกุศลด้วยประการต่าง ๆ เช่น การจัดสถานที่การรักษากา การรับเงินบริจาค การช่วยเหลือ ในการจราจร เช่น การช่วยให้คนเดินข้ามถนน การข้ามทางม้าลาย การช่วยทำความสะอาดวัด การกำจัด ผักตบชวา การช่วยกันคนมิให้รुकล้ำที่หวงห้าม การช่วยเหลือ ผู้ประสบอัคคีภัย การช่วยเหลือเด็ก สตรี คนพิการและคนชรา การบริจาคโลหิตให้แก่โรงพยาบาล การมีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนา ชุมชนของท้องถิ่น

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 ข : 129-136) กล่าวถึง เครื่องหมายลูกเสือโลกและเครื่องหมาย วิชาพิเศษ สรุปได้ว่า เครื่องหมายลูกเสือโลกมีลักษณะเครื่องหมาย เป็นรูปวงกลม มีขนาด

เส้นผ่าศูนย์กลาง 4.62 ซม. มีตรา เครื่องหมายหัวลูกศรสีขาวบนพื้นสีม่วง แล้วล้อมรอบด้วยเชือกสีขาวเป็นรูป วงกลมผูกเป็นเงื่อนพริกดออยู่เบื้องล่าง เครื่องหมายที่กล่าวมานี้เป็นเครื่องหมายลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญที่ได้ผ่านการทดสอบตามหลักสูตรแล้ว และติดที่กิ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

เมื่อผ่านการสอบเพื่อประดับเครื่องหมายลูกเสือโลกแล้วในภาคเรียนถัดไปให้เรียนรู้วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญและสอบเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ มี 11 วิชา ดังต่อไปนี้
1) วิชาการลูกเสือ 2) วิชาเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม 3) วิชาโครงการ 4) วิชาบริการ 5) วิชาผู้ฝึกสอน 6) วิชายิงปืน 7) วิชาศิลปะประยุกต์ 8) วิชาปฐมพยาบาล 9) วิชาอิเล็กทรอนิกส์เนื้อหา 10) วิชาสังคมสงเคราะห์ 11) วิชาขับรถยนต์ 12) เครื่องหมายวิชาวชิราวุธ

การวัดผลประเมินผลกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ มี 2 กิจกรรม คือ

กิจกรรมบังคับเป็นการวัดผลประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือวิสามัญ ผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและมีการวัดผลตลอดภาคเรียน โดยวิธีการ สังเกตจากความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม การทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

กิจกรรมวิชาพิเศษเป็นการวัดและประเมินผล ในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติและใช้เกณฑ์การประเมินผล ผ่าน (ผ.) และ ไม่ผ่าน (มผ.)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 แบ่งหน้าที่การรับผิดชอบ และปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่วางไว้ นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการวัดผลประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ขออนุมัติผลการสอบเครื่องหมายลูกเสือโลก จัดให้มีการเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมให้แล้วเสร็จก่อนภาคเรียนที่ 2 เพื่อทำพิธีเข้าประจำกอง และขออนุมัติผลการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษให้กับลูกเสือวิสามัญ

4. การเงินลูกเสือ

ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ (2510 : 10 - 13) สรุปได้ว่า การเงิน คือ เงินรายได้ เพื่อวัตถุประสงค์ในกิจการลูกเสือ เงินค่าบำรุงลูกเสือ การควบคุมและรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สิน ของกิจการลูกเสือในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

เงินค่าบำรุงลูกเสือ ได้แก่ เงินค่าบำรุงประจำปีที่ได้รับจากลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ กรรมการลูกเสือพิเศษและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ

อัตราเงินค่าบำรุงลูกเสือเงินค่าบำรุงลูกเสือเก็บคนหนึ่งไม่เกินปีละ 5 บาท จะเก็บในอัตรา

เท่าใดให้ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดเป็นผู้กำหนด สำหรับการลูกเสือที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ให้เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้กำหนด

เงินค่าบำรุงประจำปีของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และ เจ้าหน้าที่ลูกเสือ กำหนดปีละ 10 บาทเมื่อชำระครบ 10 ปีแล้วถือว่าเป็นสมาชิกตลอดชีพ หรือจะชำระเงินค่าบำรุงตลอดชีพครั้งเดียวเป็นเงิน 100 ก็ได้

ระยะเวลาชำระให้ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือชำระเงินค่าบำรุงประจำปีตามอัตราที่กำหนดไว้ให้เสร็จภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี

การเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือ กลุ่มหรือกองลูกเสือที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนให้ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการ โรงเรียนเป็นผู้เก็บเงินค่าบำรุงหรือผู้บังคับบัญชาลูกเสือในสังกัดเป็นผู้เก็บเงินก็ได้ ในการเก็บเงินนั้น จะต้องออกใบเสร็จรับเงินทุกครั้ง

สำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอให้สำนักงานที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดเก็บ

เพื่อให้การดำเนินการของกองลูกเสือ สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานลูกเสือจังหวัดและสำนักงานภาคการศึกษาดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 (5) และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ประกอบกับข้อ 27 แห่งข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินหรือรายได้ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และข้อ 34 แห่งข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรเครื่องแบบของเนตรนารี พ.ศ. 2520 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจึงออกประกาศสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เรื่อง ขั้นตอนการนำส่งเงินค่าบำรุงลูกเสือและเงินค่าบำรุงเนตรนารี (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. หนังสือ : 2562) กล่าวไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชากองลูกเสือ จัดเก็บค่าบำรุงลูกเสือและเนตรนารีจากลูกเสือ เนตรนารี ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในสังกัด ให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี โดยแยกเป็นลูกเสือและเนตรนารี ให้จัดเก็บคนละ 5 บาท ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ให้จัดเก็บคนละ 10 บาทต่อปี หรือ 100 บาทครั้งเดียวตลอดชีพ หากผู้บังคับบัญชาลูกเสือชำระครบ 10 ปี แล้วถือว่าเป็นสมาชิกตลอดชีพ ให้กองลูกเสือหักเงินในส่วนของกองลูกเสือเป็นเงิน 0.15 บาทต่อคน แล้วนำส่งที่เหลือจำนวน 1.85 บาท และในส่วนของกองเนตรนารีนั้นให้หักเงิน 2.45 บาทต่อคน แล้วนำส่งเงินที่เหลือจำนวน 2.55 บาท ให้สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่ พร้อมทั้งแบบรายงาน บร.1 ป, บร.1 - ผบ.กลุ่ม, บร.1 - รอง ผบ.กลุ่ม,

บร.1 - ผบ.กอง, บร.1 - รองผบ.กอง และสำเนาใบแต่งตั้งตำแหน่งทางลูกเสือ (ลส. 13) หากผู้บังคับบัญชาผู้ใดเป็นสมาชิกตลอดชีพ ให้กองลูกเสือส่งเอกสารหลักฐานมาพร้อมกันด้วย ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารี ให้ส่งเงิน 100 บาทต่อคน และผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเนตรนารีตลอดชีพ ให้หักเงิน 100 บาทต่อคนเพื่อเก็บไว้ใช้ในสำนักงานเขตพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 ให้สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาหักเงินในส่วนของกองลูกเสือเป็นเงิน 0.36 บาทต่อคน แล้วนำส่งที่เหลือจำนวน 1.49 บาท และในส่วนของกองเนตรนารีนั้นให้หักเงิน 0.28 บาทต่อคน แล้วนำส่งที่เหลือจำนวน 2.27 บาท ให้สำนักงานลูกเสือจังหวัด พร้อมทั้งแบบรายงาน บร. 2 ป.

ขั้นตอนที่ 3 ให้สำนักงานลูกเสือจังหวัดหักเงินในส่วนของกองลูกเสือเป็นเงิน 0.36 บาทต่อคน แล้วนำส่งที่เหลือจำนวน 1.13 บาท และในส่วนของกองเนตรนารีนั้นให้หักเงิน 0.28 บาทต่อคนแล้วนำส่งเงินที่เหลือจำนวน 1.99 บาท ให้สำนักงานศึกษาธิการภาค พร้อมทั้งแบบรายงาน บร. 3

ขั้นตอนที่ 4 ให้สำนักงานศึกษาธิการภาคหักเงินในส่วนของกองลูกเสือเป็นเงิน 0.36 บาทต่อคน แล้วนำส่งที่เหลือจำนวน 0.77 บาท และในส่วนของกองเนตรนารีนั้นให้หักเงิน 0.28 บาทต่อคน แล้วนำส่งที่เหลือจำนวน 1.71 บาท ให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ พร้อมทั้งแบบรายงาน บร. 4

การหาเงินรายได้ กลุ่มหรือกองลูกเสืออาจหาเงินรายได้โดยขอด้วยกฎหมายในจังหวัดของตน โดยได้รับอนุญาตจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ แล้วแต่กรณี

การควบคุมเงินรายได้กลุ่ม หรือกองลูกเสือ เงินรายได้ทุกประเภทที่กลุ่มหรือกองลูกเสือได้รับ ให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบ 3 นายประกอบด้วยผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หรือครูในโรงเรียนนั้น มีหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการจ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จัดทำบัญชีรับจ่ายและประกาศรายรับรายจ่ายให้ลูกเสือทราบทุกเดือน เดือนใดไม่มีการรับ - จ่าย ก็ให้ประกาศว่าไม่มีการรับจ่ายเงิน รายได้นี้ให้นำฝากธนาคารหรือแผนกศึกษาธิการอำเภอหรือจังหวัด

หลังจากการจ่ายเงินรายได้ลูกเสือ การจ่ายเงินรายได้ลูกเสือ ต้องจ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อจัดหาอุปกรณ์การฝึกอบรมลูกเสือ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือ เพื่อจัดพิมพ์ตำรา คู่มือและเอกสารที่เกี่ยวกับการลูกเสือ และเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ เกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

เงินที่กลุ่มหรือกองลูกเสือฝากไว้ ณ แผนกศึกษาธิการอำเภอหรือจังหวัดให้ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินดังกล่าวเป็นผู้จ่ายในลักษณะเงินฝากถอนคืน ส่วนใบเสร็จรับเงินและแบบพิมพ์ต่างๆ ให้ใช้ตามแบบที่กำหนด

สรุปได้ว่า การเงินลูกเสือ หมายถึง วิทยาลัยดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุน

ในแผนปฏิบัติงานประจำปี เก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือประจำปี เงินผลประโยชน์ต่างๆ ระดมทุนจากภายนอก รวมถึงทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้ เป็นเงินรายได้ เพื่อนำมาใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ในกิจการลูกเสือ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือในวิทยาลัย แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบจัดทำทะเบียนบัญชีรับจ่ายเงินและทรัพย์สิน เพื่อเก็บรักษา และควบคุมตรวจสอบการจ่ายเงิน ประกาศรายรับรายจ่ายให้ลูกเสือทราบ และรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. การรายงานกิจกรรมลูกเสือ

สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ (2555 ข : 29 - 32) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมลูกเสือสรุปได้ว่า สถานศึกษาทุกระดับที่มีกลุ่มหรือกองลูกเสือต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอตามลำดับขั้น คือ กลุ่มหรือกองลูกเสือรายงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ รายงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด และจังหวัดรายงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ตามลำดับ โดยรายงานตามแบบรายงานลูกเสือประจำปี (ลส. 5) ที่สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติกำหนดขึ้น ซึ่งแบบรายงานลูกเสือประกอบด้วย

1. กลุ่มลูกเสือ โดยแยกเป็นกองลูกเสือสำรอง กองลูกเสือสามัญ กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ กองลูกเสือวิสามัญและจำนวนลูกเสือ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือทั้งหมด
2. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ รายงานเกี่ยวกับจำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามกลุ่มหรือกอง ลูกเสือแต่ละประเภทและรายงานขั้นหรือวุฒิของผู้บังคับบัญชา ดังนี้ ขั้นความรู้ทั่วไป ขั้นความรู้เบื้องต้น ขั้นความรู้ขั้นสูง ขั้นผู้ให้การฝึกอบรมระดับชาติและขั้นผู้บริหารลูกเสืออาชีพ
3. การเงินและทรัพย์สินรายการรับจ่ายเงินในรอบปีและทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างปี ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป
4. การเรียนการสอน รายงานการฝึกวิชาชีพต่างๆ วิชาชีพลูกเสือ การฝึกอบรมนายหมู่ลูกเสือ กิจกรรมลูกเสือที่สำคัญในรอบปี เป็นต้น

การรายงานกิจกรรมลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญแบ่งเป็นการรายงานเพื่อขอรับเครื่องหมายวิชาลูกเสือโลก และเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ ประกอบไปด้วย

คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา (2557 ค : 2) สรุปได้ว่า ภาคเรียนที่ 1 เตรียมลูกเสือวิสามัญ การรายงานเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือโลก แนวนอกสารร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่สอบวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลกและแผนปฏิบัติการกิจกรรมชมรมลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาถึงสำนักงานเขตพื้นที่ เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้สถานศึกษาคำเนินการ ขั้นที่ 2 ดำเนินงานการสอบวิชาพิเศษ

ลูกเสือวิสามัญ มีเอกสารข้อสอบและเกณฑ์พิจารณาการสอบภาคทฤษฎีเพื่อคัดกรองลูกเสือวิสามัญ ข้อสอบภาคทฤษฎีวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก ข้อสอบภาคปฏิบัติวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก ตารางรายการสอบภาคปฏิบัติวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก สมุดประจำตัวลูกเสือ (ลส. 18) สมุดบันทึกความคิด ให้เก็บเอกสารรายงานส่วนนี้ไว้ที่กองลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา ชั้นที่ 3 รายงานการสอบวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก แนบเอกสารรายงานการสอบวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก บัญชีรายชื่อผู้สอบได้วิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก สำเนาคำสั่งแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อสอบภาคทฤษฎี และแบบทดสอบภาคปฏิบัติ แผนการฝึกอบรมและ การสอบวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก ภาคเรียนที่ 1 ถึงสำนักงานเขตพื้นที่ เพื่อขออนุมัติเครื่องหมายวิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก

ภาคเรียนที่ 2 ลูกเสือวิสามัญ การรายงานเพื่อขอรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ มี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 ส่งหนังสือราชการขอแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่สอบวิชาเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ แนบเอกสารร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและแผนปฏิบัติการกิจกรรมชมรมลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาถึงสำนักงานเขตพื้นที่เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้สถานศึกษาดำเนินการ ชั้นที่ 2 ดำเนินงานการสอบวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ มีเอกสารเกณฑ์พิจารณาการสอบ ข้อสอบภาคทฤษฎี วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ ข้อสอบภาคปฏิบัติวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ ตารางรายการสอบภาคปฏิบัติ วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ สมุดประจำตัวลูกเสือ (ลส.18) สมุดบันทึกความคิด ให้เก็บเอกสารรายงานส่วนนี้ไว้ที่กองลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา ชั้นที่ 3 รายงานการสอบวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ แนบเอกสารรายงานการสอบวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ บัญชีรายชื่อผู้สอบได้วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ สำเนาคำสั่งแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อสอบภาคทฤษฎี และแบบทดสอบภาคปฏิบัติ แผนการฝึกอบรมและการสอบวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญภาคเรียนที่ 2 ถึงสำนักงานเขตพื้นที่ เพื่อขออนุมัติเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562 : 2) ได้กล่าวว่า นอกจากนั้นจะมีรายงานลูกเสือประจำปีตามแบบ ลส. 5 การรายงานเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือโลกและเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญแล้วในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ที่สำคัญของกลุ่มหรือกองลูกเสือแต่ละครั้ง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่เป็นผู้กำกับลูกเสือควรรายงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบตามลำดับ รูปแบบการรายงานควรประกอบไปด้วย โครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน โครงการ ปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาโครงการ รวมทั้งจัดทำเป็นรูปเล่มเสนอผู้บังคับบัญชา เช่น การพัฒนาบุคลากรในกองลูกเสือ การพัฒนาลูกเสือ การจัดการฝึกอบรมพิเศษ (ลูกเสือช่อสะอาด และหน้าที่พลเมือง) การฝึกอบรมนายหมู่ลูกเสือ การบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ (ลูกเสือจิตอาสา) การจัดพิธีราชสดุดีในวันพระมหาธีรราชเจ้า การจัดพิธีสวนสนาม ในวันสถาปนา

ลูกเสือแห่งชาติ การจัดพิธีการลูกเสือวิสามัญ พิธีรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ พิธีเข้าประจำกอง อยู่ค่ายพักแรมของกลุ่มหรือกองลูกเสือ 3 วัน 2 คืน เพื่อนำผลจากรายงานไปหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนากิจการลูกเสือในสถานศึกษาต่อไป

สรุปได้ว่า การรายงานกิจกรรมลูกเสือ หมายถึง วิทยาลัยจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานจำนวนลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ การเงินและสินทรัพย์ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี และรวมถึงบันทึกผลการดำเนินงาน เพื่อขออนุมัติเครื่องหมายลูกเสือโลก ขออนุมัติเครื่องหมายลูกเสือวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และสรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จัดให้มีการนิเทศติดตามการรายงานและนำแนวทางการแก้ปัญหา มาดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา กิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา

บริบทสถานศึกษาอาชีวศึกษา

แนวคิดในการริเริ่มอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ออนไลน์ : 2562) สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการศึกษาอาชีพ มีมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้นนอกเหนือไปจากอาชีพกสิกรรม อาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นระบบเมื่อ บรรจุนในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นการศึกษาพิเศษ หมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะ เพื่อให้ก่อเกิดความชำนาญ โดยจัดการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และโรงเรียนวิสามัญศึกษา สอนวิชาเพื่อให้ออกไปประกอบอาชีพ ในปี พ.ศ. 2453 ได้จัดตั้งโรงเรียนแห่งแรกของอาชีวศึกษา คือ โรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒาราม และวัดราชบูรณะ ต่อมาปี พ.ศ. 2456 ทำการจัดตั้งโรงเรียนเพาะช่าง และปี พ.ศ. 2460 ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 กำหนดว่าวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น หัตถกรรม กสิกรรม และพาณิชยการ เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมต่าง ๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ได้ ปรากฏคำว่า "อาชีวศึกษา" เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษา ชั้นต้น กลาง และสูง รับนักเรียนจากโรงเรียนสามัญศึกษา

ปี พ.ศ. 2481 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสังกัดกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) ให้จัดตั้งกรมขึ้นใหม่ 2 กรม คือ กรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ และกรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ

ปี พ.ศ. 2484 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2484 ซึ่งตราขึ้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2484 และเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 19 สิงหาคม 1484 นับตั้งแต่นั้นมากระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงศึกษาธิการ และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นมาแทนกรมวิชาการ ดังนั้น กรมอาชีวศึกษา จึงได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484

ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 ราชกิจจานุเบกษา ได้ทำการเผยแพร่คำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 8/2559 ซึ่งมีสาระสำคัญคือให้โอนอำนาจหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช. ในส่วนที่ดูแลการอาชีวศึกษาให้มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผลทำให้การอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนถูกควมรวมเข้าด้วยกัน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559

การจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิค ปี พ.ศ. 2495 ได้เริ่มจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิค ใน สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ทั้งหมด 5 แห่ง โดยเป็นวิทยาลัยเทคนิคหลักทั่วประเทศ 4 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ จังหวัดกรุงเทพ, วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ จังหวัดสงขลา, วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา และ วิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ จังหวัด เชียงใหม่ รวมทั้ง วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี ฟังชันบุรี

ปี พ.ศ. 2502 ได้รับความช่วยเหลือจาก ประเทศเยอรมนี ในการจัดตั้ง โรงเรียนเทคนิคพระนครเหนือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในสังกัด กองโรงเรียนพาณิชย์ กรมอาชีวศึกษา และได้ยกฐานะในปี พ.ศ. 2507 เป็น วิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ โดยได้รับการพัฒนาและเปิดสอนจนถึงระดับ ปวส.

ปี พ.ศ. 2503 ได้รับความช่วยเหลือจาก ประเทศญี่ปุ่น ในการจัดตั้ง ศูนย์ฝึกโทรคมนาคมนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในสังกัดกองโรงเรียนพาณิชย์ กรมอาชีวศึกษา และได้ยกฐานะในปี พ.ศ. 2507 เป็นวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี โดยได้รับการพัฒนาและเปิดสอนจนถึงระดับ ปวส.

ปี พ.ศ. 2506 ได้รับความช่วยเหลือจาก ประเทศเยอรมนี ในการจัดตั้ง วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในสังกัด กองโรงเรียนพาณิชย์ กรมอาชีวศึกษา โดยได้รับการพัฒนาและเปิดสอนจนถึงระดับ ปวส.

ปี พ.ศ. 2512 ได้รับความช่วยเหลือจาก ประเทศออสเตรเลีย ในการจัดตั้ง โรงเรียนเทคนิคสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สถานศึกษาหลายแห่งได้รับการพัฒนาและเปิดสอนจนถึงระดับ ปวส. โดยในปี พ.ศ. 2512 ได้รับการยกฐานะจาก โรงเรียนเป็น วิทยาลัยแห่งแรกคือ วิทยาลัยพณิชยการพระนคร จนถึงปี พ.ศ. 2522 กรมอาชีวศึกษามีสถานศึกษาที่เป็นวิทยาลัยอยู่ในสังกัด จำนวน 90 แห่ง ในจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 159 แห่ง

ปี พ.ศ. 2513 รวมโรงเรียนการช่างสตรีและโรงเรียนการช่าง 4 จังหวัด คือ พัทลุง นุรีรัมย์ ราชบุรี และอ่างทอง

การยุบรวม โอน วิทยาลัย ปี พ.ศ. 2514 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า โดยรวม วิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี และวิทยาลัย โทecomนาคมนนทบุรี ในสังกัดกรมอาชีวศึกษาไปรวมเป็นสถาบัน และเปิดสอน ถึงระดับ ปริญญาตรี

ปี พ.ศ. 2515 ให้ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 217 พ.ศ. 2515 ให้โอนโรงเรียนฝึกฝนอาชีพ เคลื่อนที่ 36 แห่ง ของกรมอาชีวศึกษาไป กรมสามัญ และวิทยาลัยวิชาการก่อสร้างบางพลัด เข้าร่วม กับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ปี พ.ศ. 2518 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ขึ้น โดยแยก วิทยาลัย 28 แห่งออกจาก กรมอาชีวศึกษา เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี และได้โอนศูนย์ฝึกต่อเรือ หนองคายของสำนักงานพลังงานแห่งชาติมาอยู่ในสังกัด กรมอาชีวศึกษา โดยเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนอุตสาหกรรมต่อเรือหนองคาย

ปี พ.ศ. 2519 รวมโรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนเทคนิค โรงเรียนการช่างใน 65 วิทยาเขต และยกฐานะโรงเรียนเกษตรกรรม 12 แห่งเป็นวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2522 ประกาศใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และจัดตั้งศูนย์ ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีวศึกษา มีการ โอนวิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร ไปสังกัดสถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้า กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เทคนิค (ปวท.) รับนักเรียนผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย โปรแกรมวิชาสามัญเข้าเรียน วิชาชีพ เป็นเวลา 2 ปี

วิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่าง

ปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดตั้ง "วิทยาลัยการอาชีพ" ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร และแม่ฮ่องสอน โดยมีเป้าหมายที่จะจัดการศึกษาทุกประเภทวิชาชีพและทุกหลักสูตร ทั้งในและนอกระบบการศึกษา

ปี พ.ศ. 2533 โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล ได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยการอาชีพ วังไกลกังวล สืบเนื่องจาก ในปี พ.ศ. 2532 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนิน ทอดพระเนตรการฝึกอบรมวิชาชีพ ระยะสั้นของโรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวลและ ทรงมีพระราชดำรัส ให้เปิดสอนในระดับ ประกาศนียบัตร (ปวช.) และระดับที่สูงขึ้นเพื่อรองรับนักเรียนจาก โรงเรียนวังไกลกังวล และ โรงเรียนมัธยมในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง

ปี พ.ศ. 2535 - 2539 ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 93 แห่ง เฉพาะ โครงการจัดตั้ง วิทยาลัยการอาชีพ ระดับอำเภอ 60 แห่ง วิทยาลัยสารพัดช่าง 25 แห่ง และอีก 8 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพไปสู่ท้องถิ่น สนับสนุน การพัฒนาชนบท เพื่อผลิตกำลังคน ด้านวิชาชีพในระดับช่างกึ่งฝีมือ และช่างเทคนิค ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ปี พ.ศ. 2540 การอาชีวศึกษาโดยนายสุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้น ได้จัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ 70 แห่ง วิทยาลัยเทคนิค 19 แห่ง และวิทยาลัยบริหารธุรกิจ และการท่องเที่ยว 2 แห่ง

วิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์

ปี พ.ศ. 2550 กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ได้ร่วมกันจัดทำ “โครงการจัดตั้งโรงเรียนเทคโนโลยี ฐานวิทยาศาสตร์นำร่อง” โดยมีวิทยาลัยการอาชีพพานทอง เป็นสถานศึกษานำร่องแห่งแรก และ ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2550 เพื่อผลิตคนที่มีความรู้ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและมีทักษะด้านช่างออกไปสร้างสรรค่นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคการผลิตและบริการ ของประเทศ

ปี พ.ศ. 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเปลี่ยนชื่อวิทยาลัยการอาชีพพานทอง เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (ชลบุรี) เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2552 เพื่อรองรับการขยายผลของนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบของ ห้องเรียนพิเศษ ในสถานศึกษาที่มีอยู่เดิม (School in school)

การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา

ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2556 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกฎกระทรวงให้สถาบันการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษารวมกัน เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง ผลิตบุคลากรสายอาชีพที่เชี่ยวชาญ ชำนาญงาน เข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยรองรับการศึกษาชั้นสูง ระดับปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาในนโยบายใหม่นี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

สถาบันการอาชีวศึกษา 19 แห่ง และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร 4 แห่ง

ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีสถาบันการศึกษาในสังกัด 2 กลุ่ม

1. สถาบันการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ซึ่งเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี

2. วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยอื่นๆ ซึ่งเปิดสอนระดับชั้น ปวช. และ ปวส. เท่านั้น

ทั้งนี้ ทุกหลักสูตรที่เปิดสอนใช้กรอบมาตรฐานการศึกษา ดังนี้

ปวช. : มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ปวส. : มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ปริญญาตรี : มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในปี พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทำให้ กรมอาชีวศึกษา เปลี่ยนสถานะเป็น “สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” และในจังหวัดมีการบริหาร ในรูปสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด

สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัย การอาชีพนายายอาม วิทยาลัยสารพัดจันทบุรี และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2481 ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ 42 ไร่ 3 งาน เปิดทำการสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 14 สาขาวิชา และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 16 สาขาวิชา ระดับ ปริญญาเทคโนโลยีบัณฑิต 2 สาขาวิชา มีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา จัดตั้งกลุ่ม และกองลูกเสือวิสามัญจำนวน 6 กลุ่ม 24 กอง (วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี. 2563 : 7 - 8)

วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กเปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2535 ตั้งอยู่เลขที่ 78 ถนนท่าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน เปิดทำการ สอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 5 สาขาวิชา และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 5 สาขาวิชา รวมถึงการสอนระยะสั้นหลากหลาย มีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา จัดตั้งกอง ลูกเสือวิสามัญจำนวน 6 กอง (วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี. 2563 : 13 - 14)

วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กเปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2540 ตั้งอยู่เลขที่ 191 หมู่ 13 ตำบลนายายอาม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ 44 ไร่ 3 งาน 99 ตารางวา เปิดทำการสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 5 สาขาวิชา และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 6 สาขาวิชา รวมถึงการสอนระยะสั้นหลากหลาย มีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา จัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญจำนวน 1 กลุ่ม 5 กอง (วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม. 2563 : 4-6)

วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กเปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2541 ตั้งอยู่เลขที่ 112 หมู่ 4 ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ 64 ไร่ 1 งาน 86 ตารางวา เปิดทำการสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 4 สาขาวิชา และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 4 สาขาวิชา รวมถึงการสอนระยะสั้นหลากหลาย มีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา จัดตั้ง กลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญจำนวน 1 กลุ่ม 5 กอง (วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว. 2563 : 5 - 6)

สรุปได้ว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการจัดตั้งครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2453 และจัดตั้งวิทยาลัยในสังกัดเพิ่มขึ้นเรื่อยมา ได้ปรับปรุงโครงสร้างเปลี่ยนสถานะเป็น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในปี พ.ศ. 2546 โดยมีบทบาทและหน้าที่หลักเพื่อจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และหลักสูตรพิเศษในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเลือกสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อการทำวิจัยครั้งนี้ จำนวน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษาและงานวิจัยอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

เมอร์ลิลอน (Moreillon, 1990 : 36 - 44) ได้นำเสนอผลงานเรื่อง Scouts Serving the Case of Literacy, Lassons. International Bureau of Education. เกี่ยวกับการลูกเสือโลกได้ขยายออกไปในขบวนการคนหนุ่มอย่างกว้างขวางทั่วโลก จุดหมายของการลูกเสือ คือ การช่วยเหลือในด้านสุขภาพร่างกาย สติ ปัญญา สังคม และการพัฒนาจิตใจของคนหนุ่ม การร่วมมือกันพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการฝึกอบรมลูกเสือ จึงมีอาจหลีกเลี่ยงการทำทนายเกี่ยวกับการรณรงค์การรู้หนังสือได้ หากได้มีการฝึกอบรมและการจัดการที่ดี ลูกเสือสามารถจัดโปรแกรมการรู้หนังสืออย่างกว้างขวางซึ่งพวกเขาได้จัดให้มีการอบรมการเรียนรู้หนังสือ มีศูนย์การศึกษา การฝึกอบรมด้านวิชาชีพและโปรแกรมอื่น ๆ อีกมากมาย พวกเขาได้เข้ารับการอบรมในขั้นสูงขึ้น และได้ใช้ทักษะในการเรียนรู้หนังสือประเทศไสตีในอินเดียเวลานั้น ลูกเสือชายและลูกเสือหญิงได้ร่วมมือกัน ในโครงการรู้หนังสือในบังกลาเทศ ปากีสถาน ซิเนกัล เบนิน ไชร์ เบอร์กินา ฤาโซ เคนยา โบลิเวีย และซาดูคิอารเบีย อีกทั้งลูกเสือได้จัดพิมพ์หนังสือคู่มือจำนวน 4 เล่ม เพื่อช่วยในกลุ่มลูกเสืออื่น ๆ

วีเซาว์ และ แวนเคลฟ (Sesow and Vancleaf, 1988 : 29 - 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Social Studies and Youth Organizations: Partners in the Development of Civic Responsibility and Action ผลการวิจัยพบว่า แผนการสอนสังคมศึกษาจะได้ดี ต้องให้นักเรียนปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี มีพฤติกรรมค่านิยม มีการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ได้ดี ทั้งเด็กในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยให้เขาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งทางสมาคม YMCA ได้จัดให้มีโครงการกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี โดยการแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางประชาธิปไตย

ครูในโรงเรียนและผู้บริหาร ต้องยอมรับว่า เด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนนั้นจะต้องจัดกิจกรรมสนองความต้องการของเขาด้วย เช่นเดียวกับการฝึกความเป็นผู้นำของเด็กในระบบโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีส่วนช่วยได้มาก

ซิงควิน (Shinkwin. 1983 : 79 - 84) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Two Boy Scout troops: The impact of the Troop Culture on What Boys Learn ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้กำกับลูกเสือที่มีต่อการพัฒนาของลูกเสือ ที่มหาวิทยาลัยอลาสก้า พบว่า ผู้กำกับลูกเสือที่มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจ เข้าใจในกิจการลูกเสือเป็นอย่างดี อารมณ์ดี สนุกสนาน มีการวางแผนแบ่งกลุ่มการเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ มีการอภิปรายและการละเล่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ชายหนุ่มลูกเสือและสมาชิกอายุน้อย ยังไม่มีความพร้อม ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองไม่สนับสนุน ได้รับการแก้ไข ตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ไม่มีความมั่นใจจัดตั้งกองลูกเสือ ประชุมเจียบ ๆ เครื่องขริมเกินไป จะพัฒนาของลูกเสือได้ผลน้อยกว่าผู้กำกับลูกเสือที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น

แคททีรอลล์ (Catherall. 1967 : 79 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Varsity Scouting: An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Years – old Boys ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลความสามารถในการเลือกวิชาลูกเสือ การประเมิน โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือของสหรัฐอเมริกา ระหว่างโครงการนำร่อง 2 ปี ในพื้นที่ 2 แห่ง ของภาคตะวันตก เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจว่าเด็กชาย 14 - 15 ปี ควรจะได้รับการสนใจเข้าสู่โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือ ซึ่งใช้วิธีที่ทำสืบกันมา จากผลการศึกษาทั้ง 3 ครั้ง ในระหว่างโครงการนำร่อง ชี้ให้เห็นว่า วิชาการลูกเสือไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การรับสมาชิกใหม่หรือการรักษาจำนวนสมาชิกให้คงอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับ การฝึกอบรม การได้รับความสนใจต่อวิชาลูกเสือมากกว่า

งานวิจัยในประเทศ

รวี เต็มวนาวรรณ (2563 : 71 - 72) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับไต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานลูกเสือ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บังคับบัญชาลูกเสือ มีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งมีทักษะการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลาง จึงนำความรู้มาใช้บริหารงานลูกเสือในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี และรายด้าน คือ ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือและด้านการจัดมวคกิจกรรมลูกเสือ อยู่ในระดับมากที่สุด และ แนวทางการบริหารงานลูกเสือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อให้ลูกเสือได้ช่วยแก้ปัญหา ช่วยกันพัฒนาเพื่อน พี่น้องลูกเสือ ทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมทั้ง โรงเรียนควรส่งเสริมให้ลูกเสือมีระเบียบวินัย ความสนใจ ความสนุก ความภูมิใจ ความตระหนักในคุณค่าและความสุขในการเป็นลูกเสือ ผู้บริหารส่งเสริม

สนับสนุน บุคลากรลูกเสือ รวมทั้งนิเทศติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน และส่งเสริมให้ลูกเสือสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้กำกับลูกเสือต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งด้าน คุณวุฒิและการวางแผนกิจกรรม ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับการบริหารการเงินของกลุ่ม ลูกเสือโรงเรียน ด้านการจัดมวลดูกเสือ โรงเรียนควรมีการฝึกอบรม ให้ความรู้ความสามารถ ในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือผู้อื่น กระทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรัก สามัคคี ความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่น รวมทั้งจัดกิจกรรมโครงการให้บริการชุมชน และมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศาสนา

หทัยภัทร จินสุทธิ์ และคณะ (2563 : 51 - 52) ได้ศึกษายานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร กิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อ ส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี การปฏิบัติตามหลักการบริหารอยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบการบริหาร กิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน ประกอบด้วย การจัดตั้งกลุ่มกองลูกเสือ การบังคับบัญชาลูกเสือ การจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ การเงินลูกเสือ และการรายงาน กิจกรรมลูกเสือ และ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบบริหารกิจกรรมลูกเสือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

หัสพระชัย ภูวงค์ และสิทธิชัย ต้นศรีสกุล. (2561 : 193 - 195) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนว ปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ อำเภอมือ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการมีส่วนร่วม และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้าน สถานที่ ด้านโครงสร้างด้านบุคลากร ตามลำดับ ปัจจัยที่มีส่งผลต่อแนวปฏิบัติที่ดี ของศูนย์พัฒนา ครอบครัวในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ อำเภอมือ จังหวัดนครพนม ได้แก่ ด้าน สถานที่ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้าง ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้และด้านงบประมาณ ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการผันแปรของตัวแปรตาม คือ แนวปฏิบัติที่ดีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา ครอบครัวในชุมชน คือ ด้านการมีส่วนร่วม และ ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพ ในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน คือ ควรจัดสรร งบประมาณให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลท่าค้ออย่างเพียงพอ ควรมีปรับปรุงศูนย์พัฒนา ครอบครัวในชุมชนตำบลท่าค้อให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงาน ควรจัดให้บุคลากรศึกษาดูงาน ในพื้นที่อื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ควรสนับสนุนบุคลากรและเข้าร่วมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

วิริยา ทัพพะณะ และคณะ (2559 : 225) ได้วิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า ด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย การเตรียมการและการวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยมีการประชุมผู้บริหาร ครู นักเรียน มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและนักเรียน ควรมีการวางแผนจัดสรรงบประมาณกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ในแผนการเรียนรู้อีก มีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในแผนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการดำเนินโครงการกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีการจัดตั้งหลายโครงการ และกิจกรรมหลายอย่างให้นักเรียนเข้าร่วม ด้านการประเมินติดตามผลพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินงานด้วยการประเมินผลเป็นระยะ ๆ การปรับปรุงดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นการกำหนดแนวทางแก้ไขและส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ในส่วนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ผู้บริหาร ต้องนิเทศกำกับติดตามแก้ไขข้อบกพร่อง พัฒนาและสร้างความเข้าใจกับครู โดยเน้นให้ทุกคนได้ตระหนักและร่วมมือร่วมใจกัน ต้องคอยดูแลกำกับ ติดตาม ในการทำโครงการครูต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

สัญญา โตะหนู (2559 : 125 - 127) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของกิจการลูกเสือกับการเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดเมืองพัทธยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับกิจกรรมลูกเสือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมพิเศษลูกเสือ รองลงมา คือด้านการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นลำดับสุดท้าย แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือกับการเป็นพลเมืองดีด้านความรู้สึกรับผิดชอบ คือฝึกการมอบหมายงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมส่งเสริม และกระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านวินัยทางสังคม และด้านความซื่อสัตย์สุจริต จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎ กติกา และระเบียบของสังคม ด้านความเอื้อเฟื้อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมจิตอาสาและการช่วยเหลือผู้อื่น เน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ด้านความเกรงใจ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรู้จักแสดงความคิดเห็นความรู้สึก ความชื่นชมที่ตรงใจให้ผู้อื่นได้รับรู้ และด้านการบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตามวิถีประชาธิปไตย การช่วยเหลือโรงเรียนและชุมชนในการดูแลรักษาความสะอาด และฝึกความรับผิดชอบต่อสังคม

ชัยวุฒิ สังข์ขาว (2557 : 163 - 164) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ปัญหาสูงสุดได้แก่ ด้านการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ รองลงมา ได้แก่ ด้านการเงินลูกเสือ และปัญหาลำดับได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกอง ส่วนแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีแนวทางการบริหารในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการจัดตั้งกลุ่ม หรือกอง สถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจงนโยบาย และกำกับติดตามการจัดกิจกรรมลูกเสือ ให้ผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมลูกเสือ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมลูกเสือที่มีความรู้ความสามารถ ด้านลูกเสือ ควรจัดโครงสร้างการบริหารกิจกรรมลูกเสือ กำหนดกรอบของการจัดองค์การ งานลูกเสือของโรงเรียน และจัดบุคลากรตามแผนผังองค์กร ควรจัดให้มีผู้กำกับ และรองผู้กำกับ ระดับ วูดแบดจ์ (W.B.) ให้ครบทุกกอง และควรส่งเสริมให้มีความชำนาญเฉพาะทาง รวมทั้งควรจัด ให้บุคลากรของโรงเรียนเข้าฝึกอบรมเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางลูกเสือ ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนงานกิจกรรมลูกเสือให้เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดี ความชอบประจำปี และส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ประกาศเกียรติคุณยกย่องผู้ที่ได้รับรางวัล ทางลูกเสือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมทางลูกเสือ การเป็นสมาชิกองค์การลูกเสือ ประชุมสัมมนาทางลูกเสือ นอกจากนี้ควรวางแผน จัดลำดับ กำหนดบุคลากรเพื่อพัฒนาบุคลากร เพิ่มคุณวุฒิทางลูกเสือไว้ให้ชัดเจน และสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาบุคลากร โดย การตั้งงบประมาณไว้ให้ชัดเจน ด้านการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอน มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง จัดทำแผนการฝึกอบรม 6 ภาคเรียนแบบบูรณาการ การประชุมกองรายสัปดาห์จัดให้มีระเบียบลูกเสือของกอง วางแผนพัฒนาเลือกวิชาพิเศษ เพื่อจัดทำแผน การฝึกอบรมแบบบูรณาการและเลือกวิชาพิเศษเพื่อให้ได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษที่เหมาะสม กับผู้เรียน รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ลูกเสือเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการจัดกิจกรรม ลูกเสือต่อตนเองและโรงเรียน อีกทั้งควรประเมินผลจัดลำดับเพื่อขอรับเข็มลูกเสือบำเพ็ญ ประโยชน์ด้านการเงินลูกเสือ สถานศึกษา จัดทำ พัฒนา วิเคราะห์แผนเพื่อกำหนดกรอบงบประมาณ จัดประชุมผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือเพื่อหาแนวทางรณรงค์ทุนจากภายนอกและดำเนินการ ตามแผน โครงการที่ได้วางไว้ตามกรอบเวลา จัดประชุม จัดทำภารกิจการเงิน และทรัพย์สิน ตามระเบียบลูกเสือควรมอบหมายภารกิจให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ และควรติดตามการดำเนินการ ทุกชั้นตอน ตลอดจนชี้แจงทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการจัดทำทะเบียนการเงิน ทรัพย์สินของกองลูกเสือ และควรจัดมอบหมายผู้รับผิดชอบ ติดตามผล รวมทั้งจัดหา และจัดทำ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ทะเบียน ใบเสร็จ (ลส.19) ให้ถูกต้องตามระเบียบ ด้านการรายงานกิจกรรม ลูกเสือ สถานศึกษามอบหมายให้มีผู้สังเกตการจัดกิจกรรมประจำ สัปดาห์ และควรประชุมติดตามผล ตามแผน กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน จัดประชุมสรุปทุกภาคเรียน จัดให้มีห้องลูกเสืออย่างถาวร เพื่อการส่งเสริมกิจการลูกเสือ จัดทำปฏิทินกิจกรรมและเผยแพร่ ตลอดจนควรจัดทำ เว็บไซต์ลูกเสือ โรงเรียน จัดทำป้ายนิเทศของลูกเสือ โดยเฉพาะ หรือจดหมายข่าวถึงผู้ปกครองรวมทั้งกำหนด ให้จัดทำเอกสารสรุปงานทุกครั้งที่เกิดกิจกรรม จัดทำฐานข้อมูลกิจกรรมทั้งเรื่อง และภาพถ่าย ประกอบกิจกรรม ตลอดจนควรจัดทำรายงานประจำ ปีตามระเบียบของการรายงานกิจกรรมลูกเสือ

ศิริพงษ์ ศิริวารินทร์ (2557 : 99 - 101) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานกองลูกเสือ สามัญในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของสภาพการดำเนินงานการบริหารกองลูกเสือสามัญในโรงเรียน มีการบริหารงานกองลูกเสือสามัญ แบ่งเป็น 6 งานงานจัดตั้งกองลูกเสือ งานหลักสูตรและการเรียน การสอน งานพิธีการทางลูกเสือ งานทะเบียน งานการเงิน และงานส่งเสริมกิจการลูกเสือ ยังไม่เป็นไป ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ พุทธศักราช 2550 กล่าวคือ งานจัดตั้ง กองลูกเสือ นั้น ได้จัดตั้งตามเกณฑ์และข้อบังคับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการตั้งกองลูกเสือ แต่เป็นกองลูกเสือแบบไม่สมบูรณ์ เพราะว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก บุคลากรมีน้อยจึงไม่สามารถ แต่งตั้งได้ครบทุกตำแหน่งในการแต่งตั้งผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือ งานหลักสูตรและการเรียน การสอน โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ แต่มีการจัดทำแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์ โรงเรียนมีการเปิดและปิดประชุมกองลูกเสือ แต่เนื่องจากบุคลากรมีไม่เพียงพอจึงทำให้การเรียน การสอนไม่ตรงตามหลักสูตร ไม่มีการจัดเรียนการสอนในส่วนหลักสูตรวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ ครู ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ในส่วนงานพิธีการทางลูกเสือ พบว่า การจัดพิธีการเข้าประจำกองลูกเสือสามัญและพิธีการส่งตัวลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ และ ส่งตัวไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไม่ได้จัดทำเนื่องจากขาดบุคลากร ด้านงานทะเบียนพบว่า ได้มี การจัดทำเอกสารแบบพิมพ์ลูกเสือตามแบบสำนักงานลูกเสือแต่ใช้แบบพิมพ์ลูกเสือ (ลส.) ต่างๆ ไม่ครบ ด้านงานการเงินพบว่า ขาดแคลนงบประมาณในการที่จะนำมาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัด กิจกรรมลูกเสือ มีการระดมทุนสนับสนุนจากผู้ปกครองของนักเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความช่วยเหลือ ด้านงานส่งเสริมกิจการลูกเสือพบว่า มีแนวปฏิบัติในการประสานงานกับองค์กร ต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนกิจการลูกเสือ โรงเรียน แต่ยังมีหน่วยงานภายนอกและชุมชน บางส่วน ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือจึงไม่เห็นความสำคัญของกิจการ ลูกเสือทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุน ด้านการสร้างแนวทางการบริหารกองลูกเสือสามัญ มีขอบเขต การบริหารงานกองลูกเสือสามัญในโรงเรียน 6 งาน มีกรอบในการดำเนินงานดังนี้ งานจัดตั้งกอง

ลูกเสือประกอบด้วยการจัดตั้งกลุ่ม/กองลูกเสือสามัญ งานหลักสูตรและการเรียนการสอน งานพิธีการ ทางลูกเสือ งานทะเบียน งานการเงิน งานส่งเสริมกิจการลูกเสือ

ชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น (2555 : 88 - 89) ได้วิจัยเรื่องการบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ รองลงมา คือด้าน การบังคับบัญชาลูกเสือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการเงินลูกเสือ ปัญหาการดำเนินงาน ในภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาสูงที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียน การสอน ควรเสริมศักยภาพครูผู้รับผิดชอบงานลูกเสือ พัฒนาทักษะความสามารถด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านการเงินลูกเสือ ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณ บริหารการเงินอย่างเป็นระบบ ด้านการรายงานกิจการลูกเสือ สถานศึกษาควรรายงานผล การดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือเป็นรูปเล่ม (SAR) นำเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่ ทุกๆ สัปดาห์ ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้รับผิดชอบงานลูกเสือ ได้รับความ อบรม พัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ควรจัดตั้งกลุ่มที่มีความมั่นคงและศึกษาระเบียบในการจัดตั้งให้ถูกต้อง

รัชชัย ต้องใจ (2555 : 92 - 95) ได้วิจัยเรื่องกระบวนการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 2 จังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ทั้ง 4 ด้าน ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือตาม วงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แยกตามรายด้าน มีการวางแผนกระบวนการ บริหาร (Plan) ดีมากทุกด้าน มีการปฏิบัติ (Do) ในระดับมากทุกด้านยกเว้น ด้านการจัดมวลกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง และมีการดำเนินกิจกรรมการประเมินผล (Check) การนำผลประเมิน มาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาในครั้งต่อไป (Action) ในระดับปานกลางทุกด้านยกเว้นด้านการจัดมวล กิจกรรมลูกเสืออยู่ในระดับมาก

สัญญา โยธาธุร (2555 : 70 - 72) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ต่อสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาเป็นด้านการจัดการบุคลากร ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านการจัดงบประมาณและ วัสดุอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่าส่วนมาก ให้ข้อเสนอแนะว่าควร มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามจากผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

รองลงมา ควรมีการพัฒนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้ได้รับวุฒิทางลูกเสือที่ตรงกับประเภทลูกเสือที่สอน ควรจัดให้มีการทบทวนเป็นประจำ เรื่องสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม การจัดซื้ออุปกรณ์ให้เพียงพอต่อกองลูกเสือ เอกสารหลักสูตรต้องปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และสุดท้ายควรมีการสร้างคู่มือการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวมาทั้งหมด กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นการพัฒนาและตอบสนอง ความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการทางลูกเสือเพื่อส่งเสริมพัฒนาเยาวชน มีสาระสำคัญและวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้เป็นพลเมืองดี มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ สังคม และศีลธรรมคิดและทำในสิ่งที่ดีด้วยวิธีการของระบบหมู่และกระบวนการกลุ่มที่เหมาะสมเพื่อให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี รู้จักการคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่นฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และความเป็นประชาธิปไตยโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จัดกิจกรรมลูกเสือ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรม ในปีแรกของการเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามที่คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา กำหนด และสามารถเป็นลูกเสือพี่เลี้ยงในปีต่อ ๆ ไปได้ตามความสมัครใจ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทั้งร่างกายสติปัญญา จิตใจ ศีลธรรม จริยธรรมของผู้เรียนตามกฎของลูกเสือ เน้นการช่วยเหลือลูกเสือวิสามัญให้สามารถทำกิจกรรมตามคตพจน์ของลูกเสือวิสามัญ คือการบริการ สร้างจิตสำนึกสาธารณะ ยึดถือประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเหนือประโยชน์ของตนและพวกพ้อง ทั้งยังได้ฝึกฝนตนเองในการเรียนวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ในภายหน้า การบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นการฝึกให้ลูกเสือวิสามัญได้พัฒนาคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญหลายด้านที่เป็นการส่งเสริม และพัฒนาระบบบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดตั้งกลุ่มและกองตามโครงสร้าง วางแผน การจัดกิจกรรมในกองลูกเสือ การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานกองลูกเสือ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา รวมถึงการเสนอแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการสอบวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ และรายงานผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 ด้าน คือ การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ การบังคับบัญชา การจัดการเรียนการสอน การเงินลูกเสือ และการรายงานกิจกรรมลูกเสือ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนการวิจัย พร้อมทั้งประชากร เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการลูกเสือ

1. แนวปฏิบัติที่ดี
2. ประวัติและความเป็นมาของกิจการลูกเสือ
3. การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
4. บริบทสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 134 คน วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 28 คน และวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.ออนไลน์. 2563)

- 1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 43) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้วิทยาลัยเป็นชั้นในการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารและครูแต่ละวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และ ครู 133 คน รวม 140 คน รายละเอียดดังตาราง 1

สงวนลิขสิทธิ์โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีแยกตามสถานศึกษา

สถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน
วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี	3	134	2	86
วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี	4	24	2	15
วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม	1	28	1	18
วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว	3	22	2	14
รวม	11	208	7	133
รวมทั้งหมด	219		140	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ออนไลน์. 2563

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูผู้สอน 208 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ เครื่องซีและมอร์แกน โดยทำการสุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูผู้สอน 86 คน วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูผู้สอน 15 คน วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอน 18 คน และวิทยาลัยการอาชีพ สอยดาว เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูผู้สอน 14 คน รวมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน ครูผู้สอน 133 คน รวมทั้งสิ้น 140 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เป็นแบบตรวจสอบ รายการ (Checklists) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบบสอบถามมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และสถานศึกษา ที่สังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จำนวน 47 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ 10 ข้อ ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ 10 ข้อ

ด้านการจัดการเรียนการสอน 11 ข้อ ด้านการเงิน 7 ข้อ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ 9 ข้อ มีลักษณะเป็น มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

กำหนดค่าคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ความหมาย ดังนี้ (Best and Kahn. 1998 : 247)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถาม

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

3.2 ทำการสร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอ ประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏในภาคผนวก ก) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00 (รายละเอียด ปรากฏในภาคผนวก จ)

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผู้ทรงคุณวุฒินำเสนอแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหาร และครู สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.69 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (รายละเอียด ปรากฏในภาคผนวก ฉ)

3.5 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้ว มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 202 - 204; อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์. 2557 : 97) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของ การวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

4.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามจำนวน 140 ฉบับ ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 140 ฉบับ

4.5 เก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4.6 ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เป็นจำนวน 140 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.7 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปตารางประกอบบรรยาย เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลประกอบการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีต่อไป

การแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับ มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับ มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับ ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับ น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับ น้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

6.1.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ด้านโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.2.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหารายชื่อโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาที่วัด (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

6.2.2 ค่าอำนาจจำแนกระหว่างคะแนนรายชื่อกับคะแนนรวมของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

6.2.3 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ขั้นตอนที่ 3 การค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

การศึกษาเพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ศึกษาแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม และสร้างแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่ได้จากการสรุปแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก การวิจัยในขั้นตอนนี้ กำหนดกลุ่มข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่มโดยยึดหลักการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มครู จำนวน 5 คน รวมเป็น 12 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่คัดเลือกนั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญอย่างดียิ่ง รายละเอียด ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ตำแหน่ง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ	4
ผู้บริหารสถานศึกษา	3
ครู	5
รวม	12

เกณฑ์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิและครูผู้เชี่ยวชาญด้านลูกเสือวิสามัญ มีคุณสมบัติดังนี้

1.1.1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารหรือบุคคล ที่ได้รับ การแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางลูกเสือ ของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือ L.T. และมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญไม่น้อยกว่า 20 ปี ขึ้นไป และ/หรือ

1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูหรือวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ ของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือตั้งแต่ L.T.C. ขึ้นไป มีประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญไม่น้อยกว่า 15 ปี ขึ้นไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารที่รับผิดชอบการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีคุณวุฒิทางลูกเสืออย่างน้อย W.B.

1.3 ครู ได้แก่ ครูผู้สอน หรือหัวหน้างานที่รับผิดชอบการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีคุณวุฒิทางลูกเสืออย่างน้อย B.T.C

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการสนทนากลุ่ม

แบบการสนทนากลุ่ม มีลักษณะของข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และแนวคิด ตามประเด็นคำถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมสนทนากลุ่ม

3.2 กำหนดการสนทนากลุ่ม วันที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เวลา 13.00 น. ถึง 16.00 น. ณ ห้องประชุมสอยดาว วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม คือ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้วิจัย

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis) และตรวจสอบคุณภาพด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

1. กลุ่มประชากร การประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ศึกษาต่อกับกลุ่มประชากรที่ได้จากการกำหนดในการสนทนากลุ่มประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 12 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครู จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินแนวปฏิบัติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในขั้นตอนนี้ คือแบบประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน คือ ความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแนวปฏิบัติที่ดีที่สร้างขึ้น คำอธิบายแนวปฏิบัติที่ดี บันทึกการประชุมสนทนากลุ่มแบบตรวจสอบ และแบบประเมินไปให้กับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับแบบประเมินตอบกลับจำนวน 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบบรรยาย

การแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย
ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100)

4.51 – 5.00 หมายถึง แนวปฏิบัติมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง
และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง แนวปฏิบัติมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง
และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง แนวปฏิบัติมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง
และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง แนวปฏิบัติมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง
และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง แนวปฏิบัติมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง
และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน

วิเคราะห์ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของ
สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรีด้านโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร (μ)
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร (σ)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
μ	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร
σ	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากร

การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ผลการหาแนวปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสื่อวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ดำเนินการโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ตำแหน่ง และสถานศึกษาที่สังกัด

รายการ	จำนวน	
	(n = 140)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	7	5.00
ครู	133	95.00
รวม	140	100.00
2. สถานศึกษาที่สังกัด		
วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี	88	62.90
วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี	17	12.10
วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม	19	13.60
วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว	16	11.40
รวม	140	100.00
รวม	140	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 95 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 ปฏิบัติงานในวิทยาลัยการอาชีพนายายอาม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 และปฏิบัติงานในวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน และรายชื่อ ผลปรากฏดังตาราง 4 - 9

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญ	n = 140			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ	4.17	.44	1	มาก
ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ	4.14	.39	2	มาก
ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือ	3.95	.46	3	มาก
ด้านการเงินลูกเสือ	3.93	.54	4	มาก
ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ	3.86	.47	5	มาก
รวม	4.01	.35		มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือ ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการเงินลูกเสือ ($\bar{X} = 3.93$) และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ	n = 140			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. วิทยาลัยมีการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือวิสามัญ เมื่อมีกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป	4.40	.67	4	มาก
2. วิทยาลัยมีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ	4.56	.57	2	มากที่สุด
3. วิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด	4.42	.60	3	มาก
4. วิทยาลัยมีการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลศ. 3)	4.67	.50	1	มากที่สุด
5. วิทยาลัยมีผู้กำกับลูกเสือกองละ 1 คน และรองผู้กำกับที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ดูแลลูกเสือ	4.34	.60	5	มาก
6. วิทยาลัยมีการจัดหาพื้นที่เหมาะสมเป็นคูהלูกเสือวิสามัญ	4.02	.72	6	มาก
7. วิทยาลัยมีปัจจัยสนับสนุนการบริหารงานกิจการลูกเสือ	3.98	.78	7	มาก
8. วิทยาลัยมีพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของคณะกรรมการประจำกอง	3.94	.78	8	มาก
9. วิทยาลัยมีจัดเก็บเอกสารสำคัญ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม	3.82	.79	10	มาก
10. วิทยาลัยมีอุปกรณ์สำนักงานที่เหมาะสมภายในคูהלูกเสือวิสามัญ	3.84	.80	9	มาก
รวม	4.17	.44		มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ คือ วิทยาลัย

มีการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลส.3) ($\bar{X} = 4.67$) วิทยาลัยมีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ ($\bar{X} = 4.29$) และในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชา ในสถานศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ($\bar{X} = 4.42$) วิทยาลัยมีการจัดตั้ง กลุ่มลูกเสือวิสามัญ เมื่อมีกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป ($\bar{X} = 4.40$) และวิทยาลัยมีผู้กำกับ ลูกเสือกองละ 1 คน และรองผู้กำกับที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ดูแลลูกเสือ ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ
วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ โดยรวมและ
จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ	n = 140			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามโครงสร้างและตามลำดับการบังคับบัญชา	4.11	.61	7	มาก
2. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือและรองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัย	4.39	.60	1	มาก
3. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกลุ่มลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรชั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย	4.04	.72	9	มาก
4. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรชั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย	4.28	.63	2	มาก
5. วิทยาลัยได้แต่งตั้งหัวหน้านายหมู่ลูกเสือ เพื่อนำคำสั่งผู้กำกับลูกเสือไปปฏิบัติ	4.12	.66	6	มาก
6. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่หนึ่งถึงสองคน เพื่อช่วยเหลือหัวหน้านายหมู่ลูกเสื่อดำเนินงานตามคำสั่ง	3.92	.75	10	มาก
7. วิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำกองลูกเสือ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของกองลูกเสือ	4.21	.73	4	มาก
8. วิทยาลัยได้จัดตั้งพี่เลี้ยงลูกเสือ เป็นผู้ช่วยในการดำเนินงานของกองลูกเสือ	4.13	.68	5	มาก
9. วิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือในวิทยาลัยให้พัฒนาตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ	4.23	.58	3	มาก
10. วิทยาลัยใช้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญในการสร้างขวัญ กำลังใจ และพิจารณาความดีความชอบ	4.05	.79	8	มาก
รวม	4.14	.39		มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือและรองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.39$) วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิปัตร ชั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย ($\bar{X} = 4.28$) และวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือในวิทยาลัยให้พัฒนาตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ
วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือโดยรวม
และจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือ	n = 140			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายตามข้อกำหนดของ คณะลูกเสือแห่งชาติ	4.31	.67	2	มาก
2. วิทยาลัยมีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	4.43	.58	1	มาก
3. วิทยาลัยมีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบในการจัด กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	4.14	.64	4	มาก
4. วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญตามแผนงาน โครงการที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้/ แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	4.13	.67	5	มาก
5. วิทยาลัยมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	4.01	.65	7	มาก
6. วิทยาลัยจัดให้มีการวัดผลประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ วิสามัญ	4.05	.68	6	มาก
7. วิทยาลัยจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	3.87	.69	9	มาก
8. วิทยาลัยจัดให้มีการขออนุมัติผลการสอบเครื่องหมาย ลูกเสือโลก	3.14	.97	11	ปานกลาง
9. วิทยาลัยมีการขออนุมัติผลการสอบเครื่องหมายวิชา พิเศษให้กับลูกเสือวิสามัญ	3.16	.97	10	ปานกลาง
10. วิทยาลัยจัดให้มีการเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม ให้แล้วเสร็จก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2	3.96	.63	8	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือ	n = 140			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
11. วิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ	4.29	.57	3	มาก
รวม	3.95	.46		มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่สอดคล้องกับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติ ($\bar{X} = 4.31$) และวิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ ตามลำดับ ($\bar{X} = 4.19$) และในระดับปานกลาง 2 ข้อ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการเงินลูกเสือโดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการเงินลูกเสือ	n = 140			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ที่ได้ระบุในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.14	.59	2	มาก
2. วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือวิสามัญประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย	4.26	.81	1	มาก
3. วิทยาลัยมีการจัดสรรเงินผลประโยชน์ต่างๆ ระดมทุนจากภายนอก รวมถึงทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้ เป็นเงินรายได้ เพื่อนำมาใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ในกิจการลูกเสือ และสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย	3.79	.74	7	มาก
4. วิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบจัดทำทะเบียนเพื่อดูแลรักษาทรัพย์สินของงานกิจกรรมลูกเสือวิทยาลัย	3.81	.73	6	มาก
5. วิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบรับจ่ายเงินและทรัพย์สิน เพื่อควบคุมตรวจสอบการจ่ายเงินให้ถูกต้องตามระเบียบ	3.86	.77	4	มาก
6. วิทยาลัยมีการประกาศรายรับรายจ่ายให้ลูกเสือได้รับทราบ ถึงการบริหารจัดการเรื่องเงินและทรัพย์สิน	3.85	.78	5	มาก
7. วิทยาลัยมีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.88	.79	3	มาก
รวม	3.93	.54		มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการเงินลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือวิสามัญประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.26$) วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่ได้ระบุในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{X} = 4.14$) และวิทยาลัยมีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการดำเนินการบริหารกิจการลูกเสือ
 วิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ โดยรวม
 และจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ	n = 140			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานข้อมูลหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน	4.11	.75	1	มาก
2. วิทยาลัยมีการรายงาน ข้อมูลบุคลากรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ประกอบด้วย จำนวนลูกเสือวิสามัญ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	3.91	.67	3	มาก
3. วิทยาลัยมีการรายงานการเงินและสินทรัพย์ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	3.74	.75	6	มาก
4. วิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	3.91	.63	3	มาก
5. วิทยาลัยมีการรายงานเพื่อขออนุมัติเครื่องหมายลูกเสือโลก	3.72	.81	7	มาก
6. วิทยาลัยมีการรายงานเพื่อขออนุมัติเครื่องหมายลูกเสือวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ	3.64	.74	8	มาก
7. วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข สรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย	4.07	.58	2	มาก
8. วิทยาลัยมีการจัดให้มีการนิเทศติดตามการรายงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการรายงานกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	3.86	.51	4	มาก
9. วิทยาลัยได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหา มาดำเนินการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนากิจการลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย	3.84	.55	5	มาก
รวม	3.86	.47		มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานข้อมูลหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.11$) วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข สรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.07$) และวิทยาลัยมีการรายงาน ข้อมูลบุคลากรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ประกอบด้วย จำนวนลูกเสือวิสามัญ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นกับวิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

หาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม คัดเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มครู จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม สรุปเป็นผลการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรูปแบบนำเสนอที่ไม่เน้นการเรียงลำดับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แต่ผู้วิจัยจะยึดใจความสำคัญในการนำเสนอเป็นหลัก ทั้งนี้การนำเสนอในแต่ละประเด็นนั้นจะใช้รหัสข้อมูลแทนชื่อจริงดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ แทนค่า A1 - A4 ได้แก่ ผู้บริหารหรือบุคคล ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางลูกเสือของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือ L.T. และมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญ ไม่น้อยกว่า 20 ปี ขึ้นไป และ/หรือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ ได้แก่ ครูหรือวิทยากรผู้ให้การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือของคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร มีคุณวุฒิทางลูกเสือตั้งแต่ L.T.C. ขึ้นไป มีประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญ ไม่น้อยกว่า 15 ปี ขึ้นไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษา แทนค่า B1 - B3 ได้แก่ ผู้บริหารที่รับผิดชอบการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีคุณวุฒิทางลูกเสืออย่างน้อย W.B.

3. ครู แทนค่า C1 - C5 ได้แก่ ครู หรือหัวหน้างานที่รับผิดชอบการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีคุณวุฒิทางลูกเสืออย่างน้อย B.T.C.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามแบบมีโครงสร้าง และแบบสรุปการสนทนากลุ่ม การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี (2) นำแนวคำถามแบบมีโครงสร้างที่สร้างแล้วไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจคุณภาพ ความถูกต้องของการใช้ภาษา (3) ปรับปรุงแนวคำถามแบบมีโครงสร้าง (4) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (5) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis) ที่ได้จากกระบวนการสนทนากลุ่ม และสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยสรุปผลข้อมูลจากการสนทนากลุ่มดังนี้

“...ผู้ที่รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาต้องสรุปรายงานผล การดำเนินงานประจำปี เพื่อมาสรุปปัญหา อุปสรรค แนวทางการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป..”

(B1.สนทนากลุ่ม.2563)

“...ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะกำหนดทิศทางของครูผู้สอน ถ้าผู้บริหารแต่ละสถานศึกษาผลักดัน กระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้ครู..”

(C2.สนทนากลุ่ม.2563)

“...ครูผู้สอนลูกเสือวิสามัญทุกคนต้องมีวุฒิทางลูกเสือก่อน อย่างน้อยขั้นความรู้เบื้องต้น B.T.C. จึงมาทำการสอนได้..”

(A2.สนทนากลุ่ม.2563)

“...ผู้กำกับลูกเสือ ครูผู้สอน และผู้บริหารต้องมาคุยกันว่าแต่ละเทอมต้องทำอะไร ผู้บริหารก็มีหน้าที่กำกับ ติดตาม สนับสนุนงบประมาณ..”

(B3.สนทนากลุ่ม.2563)

“...ครูผู้สอนลูกเสือสามารถนำความรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการฝึกอบรม มาปรับประยุกต์ใช้ในกองลูกเสือวิสามัญ..”

(C4.สนทนากลุ่ม.2563)

“...ผู้บริหารต้องจัดส่งครูผู้สอนเหล่านั้นเข้ารับการอบรมตามงบประมาณของสถานศึกษา..”

(B1.สนทนากลุ่ม.2563)

“...การสอนของครูผู้สอนต้องมีสื่อที่ทันสมัย หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในช่องทางออนไลน์ ผู้บริหารต้องสนับสนุนงบประมาณในส่วนนี้..”

(C3.สนทนากลุ่ม.2563)

“...การเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญเราสามารถปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน หรือบูรณาการ การสอนได้หลากหลายรูปแบบ..”

(C5. สนนทากลุ่ม.2563)

“...ผู้บริหารเองก็เข้ามากำกับติดตาม แล้วก็สนับสนุน ในสิ่งที่ขาด ถือว่าเป็นกำลังใจสำคัญ สำหรับครูผู้สอน จะเข้าใจปัญหาและหาแนวทางแก้ไขได้ตรงจุด..”

(B3. สนนทากลุ่ม.2563)

“...นอกจากการกำกับ ติดตามครูผู้สอนแล้วควรเติมเต็มสิ่งที่ขาดให้ด้วย เช่น ไปนิเทศ การจัดการเรียนการสอนและทราบว่าภารกิจกรมในส่วนใดยังไม่สมบูรณ์ ถ้ามีวิธีการที่เหมาะสม สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้ ก็แนะนำให้ครูได้ปรับปรุง..”

(A3. สนนทากลุ่ม.2563)

“...ต้องปลูกจิตสำนึกรักให้กับครูผู้สอน วิธีที่ดี คือ การยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล หรือ จัดงานมอบใบประกาศเมื่อกิจกรรมดำเนินงานสำเร็จลุล่วง..”

(A2. สนนทากลุ่ม.2563)

“...อาจจะจัดกิจกรรมแล้วขอความอนุเคราะห์ วัสดุ อุปกรณ์ จากกองลูกเสือหรือเพื่อน ต่างวิทยาลัยมาช่วยเป็นวิทยากรให้ก็น่าจะดีกับลูกเสือ..”

(B2. สนนทากลุ่ม.2563)

“...แต่ละสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมบางส่วนร่วมกันได้ เพื่อเป็นการประหยัด งบประมาณ เช่น โครงการอยู่ค่ายพักแรม จะทำให้ครูแต่ละสถานศึกษามาทำงานร่วมกัน..”

(B3. สนนทากลุ่ม.2563)

“...ผู้บริหารจะต้องเรียกประชุมครู ผู้กำกับ ก่อนที่จะดำเนินการ และหลังการดำเนินการ ไปแล้วกิจกรรมบางอย่างอาจต้องมีการปรับเปลี่ยน ครูก็ต้องประชุมอยู่เรื่อย ๆ..”

(A4. สนนทากลุ่ม.2563)

“...ต้องมีรายงานของสถานศึกษาไปที่อาชีวศึกษาจังหวัด และต้องมีรายงานไปที่ระดับภาค..”

(B1. สนนทากลุ่ม.2563)

“...หลังจากกิจกรรมในแต่ละรอบปี จะมีการจัดงานชุมนุมทางลูกเสือ เพื่อให้เด็กลูกเสือ วิสามัญได้ไปแสดงออก กิจกรรมลูกเสือวิสามัญเป็นหนึ่งกิจกรรมที่สามารถโชว์ได้..”

(A1. สนนทากลุ่ม.2563)

“...การประเมินมาตรฐานงานกองลูกเสือวิสามัญ ถ้าปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่า ประสบความสำเร็จในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา..”

(A2. สนนทากลุ่ม.2563)

ตาราง 10 สรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 5 ขั้นตอน และองค์ประกอบ การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนของแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

แนวปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ	องค์ประกอบดำเนินงาน
1. วางแผน (Plan)	1.1 สภาพปัจจุบัน การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ 1.2 กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน 1.3 ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ
2. ปฏิบัติตามแผน (Do)	2.1 ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา 2.2 จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2.3 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์การสอน 2.4 สร้างองค์ความรู้
3. เสริมแรง (Reinforcement)	3.1 นิเทศ ติดตาม 3.2 การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด 3.3 สร้างขวัญกำลังใจ
4. สร้างเครือข่าย (Networking)	4.1 PLC 4.2 แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร 4.3 ทำกิจกรรมร่วมกัน
5. สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride)	5.1 เผยแพร่ผลงาน รายงานผล 5.2 ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ

อนึ่งผู้วิจัยนำเสนอเป็นความเรียงโดยยึดจากความสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดี การอธิบาย องค์ประกอบดำเนินงาน การเชื่อมโยงส่งผลต่อเนืองกันของแต่ละขั้นตอน พร้อมทั้งนำเสนอวิธี ดำเนินงานที่แสดงเด่นชัดถึงองค์ประกอบต่าง ๆ จากกรณีวิเคราะห์เชิงอุปนัยนำเสนอเป็นรายละเอียด แต่ละขั้นตอนโดยสรุปตามตาราง 10 ต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผน (Plan)

ขั้นตอนแรกของแนวปฏิบัติที่ดีเริ่มจากการวางแผน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ การดำเนินงานดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการ

สำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ซึ่งเป็นการนำข้อมูลต่าง ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครู พื้นฐานความรู้ของแต่ละบุคคล มีคุณวุฒิทางลูกเสือในระดับใด ความต้องการของครู ความต้องการของผู้เรียน ผลการประเมินการจัดกิจกรรมลูกเสือในแต่ละด้าน ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญ ด้านการบังคับบัญชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเงิน และ การรายงานกิจกรรมลูกเสือ ในปีที่ผ่านมา มีข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใด ต้องสำรวจให้พร้อม เพื่อให้ทราบบทบาทของผู้บังคับบัญชาและครูผู้กำกับลูกเสือที่ทำหน้าที่ผู้สอน รวมถึงความพร้อมของทรัพยากร สถานที่ และงบประมาณ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเตรียมความพร้อม การวางแผนการดำเนินงานสำหรับการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา และในภาพรวมของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

2. กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 แห่ง ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน การจัดทำโครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานร่วมกันในนามของอาชีวศึกษาจังหวัด ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจจัดร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด หรือ จัดกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน โดยส่งตัวแทนของแต่ละวิทยาลัย มาร่วมกันจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานว่าในแต่ละช่วงเดือนจะทำโครงการใดที่สนับสนุนครูผู้สอน สนับสนุนลูกเสือ เช่น การส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อรับทราบแบบเรียนและแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ และนำไปใช้กับลูกเสือวิสามัญในการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง ตรงตามหลักสูตร จัดส่งตัวแทนลูกเสือเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาพิเศษ กิจกรรมการประดับแถบ 2 สี การจัดกิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมเข้าพิธีประจำกองลูกเสือวิสามัญร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด ในส่วนของผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนตามโครงการที่จัดขึ้น

3. ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญให้ประสบความสำเร็จ เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ กำหนดแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดแผนงาน โครงการที่สร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนลูกเสือ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนมีใจรักในกิจการลูกเสือวิสามัญ เช่น เมื่อส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสำหรับคนที่ไม่มีวุฒิทางลูกเสือ เมื่อฝึกอบรมเสร็จสิ้น ในระดับความรู้เบื้องต้น B.T.C. ควรแต่งตั้งเป็นรองผู้กำกับกอง จัดโครงการสนับสนุนชุดลูกเสือ อุปกรณ์ประกอบการแต่งกาย เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครูที่ผ่านการฝึกอบรม เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมในระดับที่สูงขึ้น A.T.C. ควรแต่งตั้งเป็นผู้กำกับกอง เพื่อช่วยในการบริหารงานกิจการลูกเสือวิสามัญในกองลูกเสือของวิทยาลัย จัดโครงการมอบเครื่องหมายประจำตำแหน่ง และเมื่อผ่านการตรวจประเมินขั้นที่ 5 ควรจัดโครงการมอบผ้าผูกคอคอกิลเวลล์และเครื่องหมาย

จุดแข็ง 2 ท่อน โครงการต่าง ๆ จะช่วยกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนมีใจรักในกิจการลูกเสือมากยิ่งขึ้น และครูได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (Do)

ขั้นตอนต่อมาจากการวางแผน ต้องนำไปสู่การปฏิบัติตามแผน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา ในทุกช่วงปีการศึกษามีการจัดอบรมให้กับผู้กำกับลูกเสือในระดับ B.T.C. และ A.T.C. จัดขึ้นโดยคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเข้าใจในกิจการลูกเสือวิสามัญให้แก่ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางลูกเสือ การจัดอบรมโดยสำรวจความต้องการบุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา ต้องส่งเสริมสนับสนุนจัดส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาครูให้ได้รับความรู้ เทคนิควิธีการสอน การบริหารจัดการสร้างเครือข่ายทางลูกเสือ และแนวทางต่าง ๆ ในการนำไปสอนลูกเสือวิสามัญได้อย่างถูกต้อง

2. จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เมื่อครูผู้สอนได้รับความรู้จากการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญแล้ว ครูผู้สอนก็ได้นำความรู้ที่ได้รับ มาปรับประยุกต์ใช้กับกิจการลูกเสือวิสามัญของแต่ละสถานศึกษา โดยการบูรณาการกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ให้เด็กได้ทำกิจกรรมลูกเสือแบบสนุกสนาน ได้ความรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเข้าใจ มีความสุขกับการเรียนการสอน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้แบบฐาน ครูใช้สื่อการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ประกอบการจัดกิจกรรมทำให้ลูกเสืออยากเข้าเรียนรู้ในทุกชั่วโมงการสอนลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา

3. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ จากการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษา ครูได้เรียนรู้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแล้ว การนำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการบูรณาการการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้บริหารแต่ละสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุน โครงการ และจัดสรรงบประมาณในการหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนั้น ๆ พร้อมให้คำแนะนำ

4. สร้างองค์ความรู้ เมื่อครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญ และผู้บริหารสนับสนุนจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว ก็ต้องจัดสร้างเป็นองค์ความรู้ ในการทำสื่อการสอน สร้างเป็นผลงานหรือชิ้นงาน หรือนวัตกรรม ให้เป็นฐานข้อมูลของแต่ละสถานศึกษา โดยสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง อาจแบ่งหน้าที่ในการจัดทำสื่อ

นวัตกรรมการสอนเรื่องต่าง ๆ เช่น สถานศึกษาที่มีความถนัดเงื่อนไขเชือก ก็ทำสื่อการสอนในเรื่องของเงื่อนไขเชือก สถานศึกษาที่มีความถนัดหรือมีความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาล ก็จัดทำสื่อในเรื่องการปฐมพยาบาล และเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้บูรณาการกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา ใช้จัดการเรียนการสอนได้ในเรื่องที่ไม่มีความถนัดได้ ในปัจจุบันการเผยแพร่มีหลายช่องทาง และทำได้ง่าย ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีอาจทำช่องทางเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ เช่น วิดีโอ ยูทูป Tiktok เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การเสริมแรง (Reinforcement)

ระหว่างการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอันนำไปสู่ประสิทธิผลที่ดี ผู้บริหารต้องเสริมแรงครูผู้สอนไปพร้อมกัน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. นิเทศ ติดตาม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการนิเทศติดตาม โดยผู้บริหารหลักที่รับผิดชอบเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิด ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ต้องลงไปติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู มีการใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่หลากหลาย การใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครูปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามที่ได้รับภารกิจมอบผู้กำกับลูกเสือมา เพื่อให้ทราบปัญหาและหาแนวทางส่งเสริม พัฒนาให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง หรือแนะนำหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาให้ดำเนินการแทนก็ได้

2. การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด เมื่อได้ทราบผลจากการนิเทศ ติดตาม และผลการปฏิบัติการสอน ครูบางคนอาจจัดกิจกรรมได้ไม่หลากหลาย ไม่สมบูรณ์ เช่น ครูไม่เก่งเงื่อนไขเชือก เข้มทิศกิจกรรมนันทนาการ สามารถต่อยอดได้โดยผู้บริหารให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ จัดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ โดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับเพิ่มเติม มาใช้จัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น หรือผู้บริหารอาจนำองค์กรภายนอก เช่น บุคลากรทางการแพทย์ อาสาสมัคร เข้ามาร่วมเพิ่มทักษะ วิธีการต่าง ๆ ให้แก่ครู หรือส่งไปอบรมเพื่อเพิ่มทักษะที่ดีในการสอนให้มากขึ้นตามความถนัดของแต่ละบุคคล

3. สร้างขวัญกำลังใจ จากการอบรมลูกเสือ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และนำมาปฏิบัติการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญได้ดี ต่อยอดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นประสิทธิผล ผู้บริหารอาจจะทำพิธีมอบใบประกาศให้ หรือมีจัดทำเข็มติดอกให้ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ สร้างขวัญกำลังใจและปฏิบัติงานที่ดีต่อไปยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครือข่าย (Networking)

การสร้างเครือข่ายเป็นอีกขั้นตอนที่สร้างความสัมพันธ์ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. PLC. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดประชุมครูผู้สอนของวิทยาลัยเพื่อรับทราบผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา เมื่อพบปัญหา ควรจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้น ๆ แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้ ก็นำปัญหาไปประชุมร่วมกันในระดับที่สูงขึ้น คือ ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด เพื่อให้สถานศึกษาเครือข่ายร่วมกันแนะนำหาแนวทางวิธีแก้ไขปัญหา ทำให้ได้วิธีแก้ไขปัญหาที่ดี และนำมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวิทยาลัยได้ หรืออาจจะเชิญผู้ที่มีความรู้ในด้านนั้น ๆ ของสถานศึกษาเครือข่ายเข้ามาช่วยอบรมถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้กับลูกเสือของวิทยาลัยก็ได้

2. แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร สถานศึกษาดำเนินการประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด ก็สามารถจัดกิจกรรมร่วมกันตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยแลกเปลี่ยน บุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถ แลกเปลี่ยนทรัพยากร เช่น เชิญมาเป็นวิทยากร ช่วยสอนในเรื่องที่ไม่ถนัด ขอความอนุเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดค่ายจิตอาสา การจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม ฯลฯ ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายร่วมกัน

3. กิจกรรมร่วมกัน การจัดกิจกรรมร่วมกันตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เช่น กิจกรรมวันสถาปนาลูกเสือ เดินสวนสนาม กิจกรรมวันพระมหาธีรราชเจ้า กิจกรรมรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ การประดับแถบ 2 สี กิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมเข้าพิธีประจำกองลูกเสือวิสามัญร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด ทำให้รู้จักเพื่อนต่างวิทยาลัย ได้แลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจในกิจการลูกเสือวิสามัญ มีความแปลกใหม่จากกิจกรรมของแต่ละสถานศึกษา ได้ความสนุกสนานได้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งลูกเสือและครูผู้สอน เป็นการทำความร่วมมือร่วมกัน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แשרประสบการณ์ ช่วยเหลือลูกเสือเกิดความรักในกิจการลูกเสือ เป็นมิตรภาพที่ดีในการสร้างเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 5 สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride)

เมื่อสถานศึกษาดำเนินงานจนประสบความสำเร็จแล้ว ควรมีการรายงานผลอย่างเป็นระบบ เข้ารับการประเมินให้เป็นที่ยอมรับ จัดงานยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างความภาคภูมิใจแก่ผู้ปฏิบัติงานและสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. เผยแพร่ผลงาน รายงานผล การดำเนินงานกิจการลูกเสือเมื่อครบปีการศึกษา แต่ละสถานศึกษาต้องรายงานผลการจัดกิจกรรมลูกเสือประจำปีส่งไปที่สำนักงานลูกเสือจังหวัด ผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แต่ไม่รายงานผลให้อาชีวศึกษาจังหวัดทราบ ทำให้อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ไม่มีข้อมูลการดำเนินงานลูกเสือของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เป็นภาพรวม และสามารถจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลการจัดกิจกรรมลูกเสือของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี วิทยาลัยทั้ง 4 วิทยาลัยต้องจัดส่งรายงานกิจกรรมลูกเสือประจำปีไปยังอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบการจัดกิจกรรมลูกเสือของทุกวิทยาลัย อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีมีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี รวมทั้ง นำผลงานไปเผยแพร่ให้อาชีวศึกษาจังหวัดอื่น ๆ ทราบ และรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวต่อไประดับภาคด้วย

2. ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดการประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ มาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อมอบรางวัล ให้กับผู้ปฏิบัติงานในกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั่วประเทศ โดยมีการประเมิน และรายงานผลอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องสนับสนุน ให้สถานศึกษาเข้ารับการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อผ่านเกณฑ์การประเมิน จะได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อประกาศว่าได้รับรางวัล นอกจากสถานศึกษามอบตัวแทนสถานศึกษาเข้ารับรางวัลจากส่วนกลางแล้ว อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีควรจัดงานพิธีในส่วนของจังหวัด มอบรางวัลเพื่อประกาศให้สถานศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ได้ร่วมแสดงความยินดีกับผู้บังคับบัญชา หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับครูและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีทั้ง 5 ขั้นตอนและองค์ประกอบการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนของแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินในด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องของแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการดูแลวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ 12 คน

	ด้านความมีประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. วางแผน (Plan)	4.69	.33	มากที่สุด	4.75	.29	มากที่สุด	4.69	.22	มากที่สุด	4.83	.25	มากที่สุด
1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการ ดูแลวิสัยทัศน์	4.67	.49	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด
1.2 กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี ร่วมกัน	4.69	.39	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด
1.3 ผู้บริหารกระตุ้นและสร้าง แรงจูงใจ	4.67	.49	มากที่สุด	4.58	.52	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2. ปฏิบัติตามแผน (Do)	4.79	.33	มากที่สุด	4.70	.23	มากที่สุด	4.73	.20	มากที่สุด	4.88	.23	มากที่สุด
2.1 ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา	4.83	.39	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด
2.2 จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.58	.51	มากที่สุด	4.50	.52	มาก	4.83	.39	มากที่สุด	4.58	.52	มากที่สุด
2.3 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การสอน	4.67	.49	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.50	.52	มาก	4.75	.45	มากที่สุด
2.4 สร้างองค์ความรู้	4.75	.45	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ด้านความมีประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
3. การเสริมแรง (Reinforcement)	4.70	.33	มากที่สุด	4.72	.24	มากที่สุด	4.78	.26	มากที่สุด	4.83	.33	มากที่สุด
3.1 นิเทศติดตาม สร้างขวัญกำลังใจ	4.75	.45	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด
3.2 การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด	4.83	.39	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.58	.52	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
3.3 สร้างขวัญกำลังใจ	4.67	.49	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด
4. สร้างเครือข่าย (Networking)	4.87	.23	มากที่สุด	4.72	.28	มากที่สุด	4.78	.22	มากที่สุด	4.79	.33	มากที่สุด
4.1 PLC	5.00	.49	มากที่สุด	4.42	.51	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด
4.2 แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร	4.92	.29	มากที่สุด	4.49	.29	มาก	4.58	.52	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด
4.3 ทำกิจกรรมร่วมกัน	4.75	.45	มากที่สุด	4.83	.39	มาก	5.00	.00	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด
5. สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride)	4.83	.25	มากที่สุด	4.79	.33	มากที่สุด	4.83	.25	มากที่สุด	4.87	.23	มากที่สุด
5.1 เผยแพร่ผลงาน รายงานผล	4.83	.39	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด
5.2 ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือสามัญ	4.83	.39	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.92	.29	มากที่สุด	4.83	.39	มากที่สุด
รวม	4.75	.24	มากที่สุด	4.74	.13	มากที่สุด	4.76	.12	มากที่สุด	4.85	.17	มากที่สุด

จากตาราง 11 แสดงว่าผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.85$) รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ($\mu = 4.76$) ด้านความมีประโยชน์ ($\mu = 4.75$) และความเป็นไปได้ ($\mu = 4.74$) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 134 คน วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม

แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 28 คน และวิทยาลัยการอาชีพ สอยดาว แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ออนไลน์ : 2563)

1.2 การประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ กลุ่มข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มครู จำนวน 5 คน รวมเป็น 12 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่ม ตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 907 - 610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 43) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้วิทยาลัยเป็นชั้นในการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารและครูแต่ละวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครู 133 คน รวม 140 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยในขั้นตอนนี้ กำหนดกลุ่มข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม โดยยึดหลักการ ตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มครู จำนวน 5 คน รวมเป็น 12 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 3 แบบ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เป็น แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และสถานศึกษา ที่สังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จำนวน 47 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ 10 ข้อ ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ 10 ข้อ

ด้านการจัดการเรียนการสอน 11 ข้อ ด้านการเงิน 7 ข้อ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ 9 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.69 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2. แบบการสนทนากลุ่ม มีลักษณะของข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และแนวคิด ตามประเด็นคำถาม

3. แบบประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน คือ ความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. การสนทนากลุ่ม เก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เวลา 13.00 น. ถึง เวลา 16.00 น. ณ ห้องประชุมสอยดาว วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

3. การประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับแบบประเมินตอบกลับจำนวน 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2. วิเคราะห์เนื้อหาจากการประชุมสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งสังเคราะห์ไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

3. วิเคราะห์การประเมินแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร (σ) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัด จันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ด้านการการบังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการจัด การเรียนการสอนลูกเสือ ด้านการเงินลูกเสือ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งแต่ละด้าน มีรายละเอียดเป็นรายชื่อ ดังนี้

1.1 ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ชื่อ คือ วิทยาลัยมีการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลส.3) วิทยาลัยมีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ และในระดับมาก จำนวน 8 ชื่อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีการแต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด วิทยาลัยมีการจัดตั้ง กลุ่มลูกเสือวิสามัญ เมื่อมีกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป และวิทยาลัยมีผู้กำกับลูกเสือ กองละ 1 คน และรองผู้กำกับที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ดูแลลูกเสือ

1.2 ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัย ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือและรองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัย วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับ กองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตร ขั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย และวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือ ในวิทยาลัยให้พัฒนาตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ

1.3 ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ชื่อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีแผน การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 รองลงมา คือ วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมาย ตามข้อกำหนดของ คณะลูกเสือแห่งชาติ และวิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ

1.4 ด้านการเงินลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุง ลูกเสือวิสามัญประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุน ให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่ได้ระบุในแผนปฏิบัติงาน ประจำปี และวิทยาลัย มีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.5 ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานข้อมูลหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข สรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย และวิทยาลัยมีการรายงานข้อมูลบุคลากรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ประกอบด้วย จำนวนลูกเสือวิสามัญ จำนวน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น กับวิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

2. ผลการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยการจัดการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 5 ขั้นตอน และองค์ประกอบแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้ (1) วางแผน (Plan) ประกอบด้วย (1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ (1.2) กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน (1.3) ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ (2) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย (2.1) ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา (2.2) จัดการเรียนรู้อะเนาะหลาย (2.3) ส่งเสริมวัสดุ อุปกรณ์การสอน (2.4) องค์ความรู้ (3) เสริมแรง (Reinforcement) ประกอบด้วย (3.1) นิเทศ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจ (3.2) การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด (3.3) สร้างขวัญกำลังใจ (4) สร้างเครือข่าย (Networking) ประกอบด้วย (4.1) PLC (4.2) แลกเปลี่ยนบุคลากร ทรัพยากร และ (4.3) ทำกิจกรรมร่วมกัน (5) สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride) ประกอบด้วย (5.1) เผยแพร่ผลงาน รายงานผล และ (5.2) ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ

3. ผลการประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 4 ด้าน แนวปฏิบัติที่ดีที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อภิปรายผล

แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ (1) ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลส.3) อยู่แล้ว จึงทำให้การจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญง่ายขึ้น อีกทั้งวิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ซึ่งในการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือวิสามัญเมื่อมีกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป และวิทยาลัยมีผู้กำกับลูกเสือกองละ 1 คน และรองผู้กำกับที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ดูแลลูกเสือ วิทยาลัยสามารถจัดตั้งกองลูกเสือได้ทันที ซึ่งวิทยาลัยมีการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ในเรื่องการแบ่งกลุ่ม แบ่งกองลูกเสือ การกำหนดบุคลากรครูที่จะเข้าประจำกลุ่มกองลูกเสือ โดยผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจน และมีติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวุฒิ สังข์ขาว (2557: 163 - 164) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า การดำเนินการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการบริหารในเนื้อหา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกอง ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ ด้านการเงินลูกเสือ และด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในกิจกรรมลูกเสือ มีการประชุมชี้แจงในแนวนโยบายให้ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และจัดทำโครงสร้างการบริหารตามแผนผัง (2) ด้านการการบังคับบัญชาลูกเสือ ทั้งนี้วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือและรองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัยตามระเบียบการจัดตั้งที่ถูกต้อง ดังนั้นวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ซึ่งมีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรขั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย และวิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือในวิทยาลัยให้พัฒนาตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับความรู้ และสามารถนำวิชาลูกเสือไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยภัทร จินสุทธิ์ และคณะ (2563 : 51 - 52) เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ มีแนวทางการบริหารคือ สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรวิชาลูกเสือในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมลูกเสือให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้วางแผนไว้ มีการนิเทศติดตาม การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือของครูผู้สอนลูกเสือ กิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ ส่งเสริมการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีและกล้าแสดงออกที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติของลูกเสือ มุ่งเน้นพัฒนานิสัย ความมีระเบียบวินัย คุณธรรมและการบำเพ็ญประโยชน์ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของสัญญา โยธาวิฑูรย์ (2555 : 70 - 72) เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ต่อสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาเป็นด้านการจัดการบุคลากร ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านการจัดงบประมาณและ วัสดุอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า ส่วนมาก ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมี การวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามจากผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ควรมีการพัฒนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้ได้รับวุฒิทางลูกเสือที่ตรงกับประเภทลูกเสือที่สอน ควรจัด ให้มีการทบทวนเป็นประจำ เรื่องสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม การจัดซื้ออุปกรณ์ ให้เพียงพอต่อกองลูกเสือ เอกสารหลักสูตรต้องปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับกลุ่ม โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา และสุดท้ายควรมีการสร้างคู่มือการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นแนว ทางการปฏิบัติสำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือและสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงควิน (Shinkwin, 1983 : 79 - 84) เรื่อง Two Boy Scout troops: The impact of the Troop Culture on What Boys Learn ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้กำกับลูกเสือที่มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจ เข้าใจในกิจการลูกเสือ เป็นอย่างดี อารมณ์ดี สนุกสนาน มีการวางแผนแบ่งกลุ่มการเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ มีการอภิปราย และการละเล่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ชายหมู่ลูกเสือและสมาชิกอายุน้อย ยังไม่มีความพร้อม ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองไม่สนับสนุนได้รับการแก้ไข ตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มี หลักจรรยาบรรณในจิตใจ ตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ไม่มีความ มั่นใจจัดตั้งกองลูกเสือ ประชุมเฉย ๆ เครื่องริมนเกินไป จะพัฒนาองลูกเสือได้ผลน้อยกว่าผู้กำกับ ลูกเสือที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น (3) ด้านการจัดเรียนการสอนลูกเสือ จะเห็นได้ว่าวิทยาลัย มีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ซึ่งวิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายตามข้อกำหนดของ คณะลูกเสือแห่งชาติ อีกทั้งวิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ การจัดการเรียน การสอนวิชาลูกเสือในวิทยาลัยยังคงยึดหลักสูตรที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับแนวคิดของสมาคม สังฆพันธ์ (2558 : ออนไลน์) ที่ได้สรุป แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการลูกเสือไทยไว้ว่า วัตถุประสงค์ของ

คณะลูกเสือแห่งชาติ พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กำหนดไว้ว่า คณะลูกเสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทางดังต่อไปนี้ ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ และมาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาศาสนศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยแคทเธอรอลล์ (Catherall, 1967 : 79 - A) เรื่อง Varsity Scouting: An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Years – old Boys ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลความสามารถในการเลือกวิชาลูกเสือ การประเมินโปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือของสหรัฐอเมริการะหว่างโครงการนำร่อง 2 ปี ในพื้นที่ 2 แห่ง ของภาคตะวันตก เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจว่าเด็กชาย 14 - 15 ปี ควรจะได้รับการจูงใจเข้าสู่โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือ ซึ่งใช้วิธีที่ทำสืบกันมา จากผลการศึกษาทั้ง 3 ครั้ง ในระหว่างโครงการนำร่อง จึงให้เห็นว่า วิชาการลูกเสือไม่ได้ขึ้นอยู่กับการรับสมาชิกใหม่หรือการรักษาจำนวนสมาชิกให้คงอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับการฝึกอบรม การเร้าความสนใจต่อวิชาลูกเสือมากกว่า (4) ด้านการเงินลูกเสือ วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือวิสามัญประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่ได้ระบุในแผนปฏิบัติงานประจำปี และวิทยาลัยมีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการด้านการเงินของลูกเสือในวิทยาลัย มีการวางแผนและระบุแผนการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระเบียบ เพื่อรายงานผลการใช้เงินที่ถูกต้องตามระเบียบราชการ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาอูซัย ชุ่มเมืองเย็น (2555 : 88 - 89) เรื่องการบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเงินลูกเสือ ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณ และบริหารการเงินอย่างเป็นระบบ และ (5) ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานข้อมูลหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข สรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย และวิทยาลัยมีการรายงานข้อมูลบุคลากรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

ประกอบด้วย จำนวนลูกเสือวิสามัญ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น กับวิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยภัทร จินสุทธิ์ และคณะ (2563 : 51 - 52) เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ มีแนวทางการบริหาร คือ สถานศึกษามอบหมายหน้าที่การรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือทุกสิ้นปีการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ การแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา การรายงานการจัดกิจกรรมลูกเสือที่สำคัญต่อผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับลูกเสือ บุคลากรภายในสถานศึกษา การนิเทศติดตามการรายงานกิจกรรมลูกเสือภายในสถานศึกษาและมีการรายงานการจัดกิจกรรมลูกเสือที่สำคัญต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำปีการศึกษา

2. ผลการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จากการศึกษาสรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) วางแผน (Plan) ประกอบด้วย (1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ (1.2) กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน (1.3) ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา โต้ะหนู (2559 : 125 - 127) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของกิจการลูกเสือกับการเป็นพลเมืองดีใน โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับกิจกรรมลูกเสือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก จัดกิจกรรมส่งเสริม และกระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านวินัยทางสังคม และด้านความซื่อสัตย์สุจริต จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย การช่วยเหลือโรงเรียนและชุมชนในการดูแลรักษาความสะอาด และฝึกความรับผิดชอบต่อสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชัช ต้องใจ (2555 : 92 - 95) เรื่อง กระบวนการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทั้ง 4 ด้าน ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือตามวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แยกตามรายด้าน มีการวางแผนกระบวนการบริหาร (Plan) ดีมากทุกด้าน มีการปฏิบัติ (Do) ในระดับมากทุกด้านยกเว้น ด้านการจัดมวลกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประกอบด้วย (2.1) ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา (2.2) จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (2.3) ส่งเสริมวัสดุ อุปกรณ์การสอน (2.4) องค์กรความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของหัสพระชัย ภูวงค์ และสิทธิชัย ต้นศรีสกุล. (2563 : 193 - 195) เรื่อง การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของศูนย์

พัฒนาครอบครัวในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคือ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีส่งผลต่อแนวปฏิบัติที่ดี ของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคือ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้าง ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพงษ์ ศิริวารินทร์ (2557 : 99 - 101) เรื่อง แนวทางการบริหารงานกองลูกเสือสามัญใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า งานหลักสูตรและการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ มีการจัดทำแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์ โรงเรียนมีการเปิดและปิดประชุมกองลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของเซวี่ และ แวนเคลฟ (Sesow and Vancleaf. 1988 : 29 - 32) เรื่อง Social Studies and Youth Organizations: Partners in the Development of Civic Responsibility and Action ผลการวิจัยพบว่า แผนการสอนสังคมศึกษาจะได้ดี ต้องให้นักเรียนปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี มีพฤติกรรมค่านิยม มีการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ได้ดี ทั้งเด็กในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยให้เขาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งทางสมาคม YMCA ได้จัดให้มีโครงการกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี โดยการแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางประชาธิปไตย ครูในโรงเรียนและผู้บริหาร ต้องยอมรับว่า เด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนนั้นจะต้องจัดกิจกรรมสนองความต้องการของเขาด้วย เช่นเดียวกับการฝึกความเป็นผู้นำของเด็กในระบบโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีส่วนช่วยได้มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเมอร์ลิลอน (Moreillon. 1990 : 36 - 44) ได้นำเสนอผลงานเรื่อง Scouts Servng the Case of Literacy, Lassons. International Bereau of Education. เกี่ยวกับการลูกเสือโลก ได้ขยายออกไป ในขบวนการคนหนุ่มอย่างกว้างขวางทั่วโลก จุดหมายของการลูกเสือ คือ การช่วยเหลือในด้านสุขภาพร่างกาย สติ ปัญญา สังคม และการพัฒนาจิตใจของคนหนุ่ม การร่วมมือกันพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของ โปรแกรมการฝึกอบรมลูกเสือ จึงมีอาจหลีกเลี่ยงการทำทายเกี่ยวกับการรณรงค์การรู้หนังสือได้ หากได้มีการฝึกอบรมและการจัดการที่ดี ลูกเสือสามารถจัดโปรแกรมการรู้หนังสืออย่างกว้างขวาง ซึ่งพวกเขาได้จัดให้มีการอบรมการเรียนรู้หนังสือ มีศูนย์การศึกษา การฝึกอบรมด้านวิชาชีพและโปรแกรมอื่น ๆ อีกมากมาย พวกลูกเสือได้เข้ารับการอบรมในขั้นสูงขั้น และได้ใช้ทักษะในการเรียนรู้หนังสือ (3) เสริมแรง (Reinforcement) ประกอบด้วย (3.1) นิเทศติดตาม สร้างขวัญกำลังใจ (3.2) การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด (3.3) สร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งขั้นตอนปฏิบัติตามแผน (Do) และขั้นตอนเสริมแรง (Reinforcement) สอดคล้องกับงานวิจัยของวิริยา ท้าวพัฒนา และคณะ (2559 : 225) เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาจังหวัดพิจิตร

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

- 1) การเตรียมการและการวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยมีการประชุมผู้บริหาร ครู นักเรียน มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและนักเรียน มีการวางแผนจัดสรร งบประมาณ กิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม
- 2) การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ในแผนการเรียนรู้อ มีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในแผนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนที่ 2 การดำเนินโครงการกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีการจัดตั้งหลายโครงการ และกิจกรรมหลายอย่างให้นักเรียนเข้าร่วม
- 3) การประเมินติดตามผลพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินงานด้วยการประเมินผลเป็นระยะ ๆ
- 4) การปรับปรุงดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นการกำหนดแนวทางแก้ไขและส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ต้องนิเทศกำกับ ติดตามแก้ไขข้อบกพร่อง พัฒนาและสร้างความเข้าใจกับครู โดยให้ทุกคนได้ตระหนัก และร่วมมือ ร่วมใจกันคอยดูแลกำกับ ติดตาม ในการทำโครงการครูต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรวิ เต็มวนารวรรณ (2563 : 71 - 72) เรื่อง การบริหารงานลูกเสือกลุ่ม โรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานลูกเสือ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุน บุคลากรลูกเสือ รวมทั้งนิเทศติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมลูกเสือ ในโรงเรียน และส่งเสริมให้ลูกเสือสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้กำกับลูกเสือต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งด้านคุณวุฒิและการวางแผนกิจกรรม ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับการบริหารการเงินของกลุ่มลูกเสือโรงเรียน ด้านการจัดมวุลลูกเสือ โรงเรียนควรมีการฝึกอบรม ให้ความรู้ ความสามารถในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือผู้อื่น กระทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรัก สามัคคี ความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่น รวมทั้งจัดกิจกรรมโครงการให้บริการชุมชน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศาสนา (4) สร้างเครือข่าย (Networking) ประกอบด้วย (4.1) PLC (4.2) แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร (4.3) ทำกิจกรรมร่วมกัน และ (5) สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride) ประกอบด้วย (5.1) เผยแพร่ผลงาน รายงานผล (5.2) ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ ซึ่งขั้นตอนสร้างเครือข่าย (Networking) และขั้นตอนสร้างความภาคภูมิใจ (Create pride) สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น (2555 : 88 - 89) เรื่อง การบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการรายงานกิจการลูกเสือ สถานศึกษาควรรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือเป็นรูปเล่ม (SAR) นำเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่ ทุก ๆ สิ้นปี

ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้รับผิดชอบงานลูกเสือได้รับการอบรม พัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ ในส่วนขั้นตอนประเมินมาตรฐานงานลูกเสือ วิสามัญสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชัย ต้องใจ (2555 : 92 - 95) เรื่อง กระบวนการบริหารการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทั้ง 4 ด้าน ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านการจัดหมวด กิจกรรมลูกเสือตามวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินกิจกรรมการประเมินผล (Check) การนำผลประเมินมาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาในครั้งต่อไป (Action)

3. ผลการประเมินรูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือ วิสามัญทั้ง 5 ขั้นตอนและองค์ประกอบการดำเนินงานของแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผลการประเมินรูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อย พบว่า ด้าน ความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และความ เป็นไปได้ ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของอุทุมพร จามรมาน (2541 : 23) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมาย สำคัญของการสร้างรูปแบบเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการ ตรวจสอบรูปแบบนั้น อาจจะใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิง ปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ ซึ่งอาจใช้ ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ และสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2549 : 54 - 56) ได้กล่าวถึง การตรวจสอบรูปแบบ ด้วยการประเมินคุณภาพตามที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะได้นำเสนอหลักการ ประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบแนวปฏิบัติ ประกอบด้วยมาตรฐาน คุณภาพรูปแบบการบริหาร 4 ด้าน ดังนี้ (1) ความถูกต้อง (Accuracy) (2) ความเหมาะสม (Propriety) (3) ความเป็นไปได้ (Feasibility) (4) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ซึ่งการตรวจสอบ รูปแบบแนวปฏิบัติเป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ สามารถ นำไปใช้ในการบริหารให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและเผยแพร่ต่อไปได้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของหทัยภัทร จินสุทธิ และคณะ (2563 : 51 - 52) เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบบริหาร

กิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการพัฒนาเป็นคู่มือแนวปฏิบัติที่ดี และปรับปรุงคุณภาพการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการดำรงชีวิต ในปัจจุบัน สามารถนำคู่มือไปเผยแพร่ให้สถานศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีนำไปใช้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีสร้างความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติที่ดี ในการพัฒนากิจการลูกเสือให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีวิจัยการทดลองใช้แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบผลวิจัยจากการนำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้ กับสถานศึกษา
2. ควรมีการประเมินผลการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรีหลังการนำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีไปใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งานจริง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2454. กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา.
- _____. (2551). พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.moe.go.th>. 26 สิงหาคม 2562.
- กัญญาดา อนุวงศ์ และพิชญ์ญาภัค เขียมจรัส โชค. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2553. กรุงเทพฯ : คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เก็จนุก เอื้อวงศ์. (มกราคม - มิถุนายน 2562). “การสนทนากลุ่ม:เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่มีประสิทธิภาพ” วาสสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 12 (1) : 62. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : https://so05.tci-thaijo.org/index.php/edjour_stou/article/download/182081/140275/. 23 มกราคม 2563.
- “ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509,” (27 มกราคม 2510). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 84 ตอนที่ 9. หน้า 10 - 23.
- คณะกรรมการจัดการความรู้ในองค์กร คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มธ. (2560). แนวปฏิบัติที่ดี. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://203.131.210.100/km/?page_id=499. 12 กุมภาพันธ์ 2562.
- คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารีวิสามัญ อาชีวศึกษา. (2557 ก). แนวทางการจัดกิจกรรม ลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2557 ข). มาตรฐานและเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษา อาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2557. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2557 ค). แนวปฏิบัติการสอบ-การประดับเครื่องหมายลูกเสือโลก และวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช. (2563). นิยามศัพท์ KM แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgeassets/>. 4 ตุลาคม 2563.
- ชนาธิป ลีสิน. งานการจัดการความรู้ กองวิเทศสัมพันธ์และการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. (2560). รู้จักแนวปฏิบัติที่ดี : Best Practice. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://ks.rmutsv.ac.th/th/bestpractice> . 11 กุมภาพันธ์ 2562.

- ชาญชัย ชุ่มเมืองเย็น. (2555). การบริหารกิจการลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย :
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชัยวุฒิ สังข์ขาว. (2557). แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
 นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทิตนา เขมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย ต้องใจ. (2555). กระบวนการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ใน โรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 จังหวัด
 เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2558). คู่มือแนวปฏิบัติ (Best Practise) การดำเนินงาน
 การประกันคุณภาพการศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://graduate.mcru.ac.th/V2> .
 20 สิงหาคม 2562.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- บุญไสย์ มาตรฐานอก. (2559). กิจกรรมเสริมหลักสูตรลูกเสือวิสามัญ 1. กรุงเทพฯ : อาร์ต แอนด์ สเก๊าท์.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2547). การจัดการความรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ: Best Practice. นครปฐม :
 สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- _____. (2553). จัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- “พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551,” (5 มีนาคม 2551). ราชกิจจานุเบกษา. (2551). เล่ม 125
 ตอนที่ 43 ก หน้า 1 - 6.
- เพ็ญศรี ชัยรัตน์. ส่วนส่งเสริมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1.
 (2558). การตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา
 : <http://km.phrae1.go.th/main/index.php?name=research&file=readresearch&id=22>.
 23 กุมภาพันธ์ 2452.
- ไพโรจน์ ปิยวงศ์วัฒนา. (2545). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- มารุต พัฒผล. (2561). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
 จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

- ยืนยง ราชวงษ์. งานการจัดการความรู้ กลุ่มนิเทศ. (2557). **วิธีปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศ(Best Practice)** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.srb1.go.th/km2/?name=research&file=readresearch&id=27>. 29 กันยายน 2562.
- รวี เต็มวนาวรรณ. (2563). **การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานามีบุ๊คส์ พับลิเคชั่นส์.
- วารี เกิดคำ. (2542). **เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). **การจัดการความรู้เพื่อคุณภาพที่สมดุล**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม. (2563). **รายงานการประเมินตนเองประจำปี 2562**. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว. (2563). **รายงานการประเมินตนเองประจำปี 2562**. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี. (2563). **รายงานการประเมินตนเองประจำปี 2562**. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี. (2563). **รายงานการประเมินตนเองประจำปี 2562**. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- วิริยา ท้าวพัฒนา, จิตมา วรณศรี และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (เมษายน – มิถุนายน 2559). “การศึกษา แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร,” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 18(2) : 225.
- ศิริพงษ์ ศิริวารินทร์. (2557). **แนวทางการบริหารงานกองลูกเสือสามัญในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545). **กรณีศึกษา Best practices ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : เรดเฟอร์นารีเอชั่น.
- สมพร เพชรสงค์. (เมษายน-มิถุนายน 2548). “Best Practice,” **คำรณราชภาพ**. 5 (15) : 36 - 37.

- สมมาต สังข์พันธ์. (2558). การดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการลูกเสือไทย (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : <https://scout.nma6.go.th/640>. 1 มีนาคม 2563.
- สัญญา โต๊ะหนู. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมลูกเสือกับการเป็นพลเมืองดีใน
โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สัญญา โยธาวุธ. (2555). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาลูกเสือต่อสภาพการบริหารกิจกรรม
ลูกเสือในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น กรุ๊ป.
- สากล เกริกกุล. (2562). รายงานผลการอบรมโครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ
เนตรนารี ในสถานศึกษา. จันทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2561). รายงานผลการจัดกิจกรรม
ลูกเสือประจำปี 2561. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2562). ประวัติความเป็นมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : <https://www.vec.go.th>. 8 เมษายน 2562.
- _____. (17 ตุลาคม 2562). หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ศษ 0606/7201
เรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชากิจกรรมลูกเสือวิสามัญ.
- _____. (2563). ระบบบริหารสถานศึกษา ศษ.02 ออนไลน์ สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ.
(ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://std2018.vec.go.th/web/>. 28 กุมภาพันธ์ 2563.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2538). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (ฉบับแก้ไข
และเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2555 ก). คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (2555 ข). คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (15 กรกฎาคม 2562). หนังสือสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ที่ ศษ 5400/3759 เรื่อง
การนำส่งเงินค่าบำรุงลูกเสือ - เนตรนารี ประจำปี 2562.

- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562 ก).
โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2562. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://bsq2.vec.go.th>.
 11 มิถุนายน 2562.
- _____. (2562 ข). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2562.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://bsq2.vec.go.th>.
 9 มิถุนายน 2562.
- สำนักอำนวยการ. (2552). **ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.spc.ac.th>. 15 มิถุนายน 2562.
- สุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดิติก. (เมษายน - มิถุนายน 2557). “แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี” **ครูศาสตร์**. 42 (2) : 58.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). **การประเมินอภิมาน วิถีวิทยาและการประยุกต์ใช้.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาอาชีวศึกษา.** กรุงเทพฯ : เอส.บี.เค.การพิมพ์.
- หทัยภัทร จินสุทธิ, ณรงค์ พิมสาร และสิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต. (มกราคม – มิถุนายน 2563). “รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี” **วารสารพุทธสังคัมภีร์วิทยาปริทรรศน์**. 5 (1) : 51 - 52.
- หัตถ์พระชัย ภูวงศ์ และสิทธิชัย ต้นศรีสกุล. (มกราคม – พฤษภาคม 2561). “การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม”. **วารสารช่อพะยอม**. (1) : 193 - 195.
- อุทุมพร จามรมาน. (มีนาคม 2541). “โมเดลคืออะไร,” **วิชาการ**. 1 (2) : 23.
- Best, J.W. and Kahn, J.V. (1998). **Research in Education**. 8 th ed. Boston : Allyn & Bacaon.
- Catherall, T.S. (1967). **Varsity Scouting: An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Years – old Boys**, Dissertation Abstracts International 41, 6 (July 1967): 79 - A.
- Moreillon, J. (1990). **Scouts Servng the Case of Literacy**, Lassons. International Bureau of Education. Genevr (Switzerland) : 96 - 104.
- Shinkwin, A. (1983). **Two Boy Scout troops: The impact of the Troop Culture on What Boys Learn** (Alaska: n.p, 1983), 79 - 84.

Sesow, F.W. and Vancleaf, D. (1988). **Social Studies and Youth Organizations: Partners in the Development Of Civic Responsibility and Action (Chicago: Based on Paper Presented At a Meeting of National Council for The Social Studies, 1988)**, Albert. Shanker, Remark of Albert Shanker, President, American Federation of Teacher at the Education Testing : 29 - 32.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์เกษิณี ผลประพฤติ	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. อาจารย์ดร.วิบูลย์ บุญลอย	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
4. ว่าที่ร้อยเอกเชาวลิต ยุทธนาวา	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยการอาชีพพระสมุทรเจดีย์
5. นางจิระวรรณ เชื้อสุข	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลคลองหาด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในชั้นตอนที่ 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๖๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน รองศาสตราจารย์เกษิณี ผลประพฤติ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เรงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๙

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ร ๐๑๐๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เรงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๙

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๒๑๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ ดร.วิยุตติ บุญลอย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เรงวิชัย นิลโคตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๙

ที่ อว ๐๖๓๓.๑๓/ว ๐๑๐๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพระสมุทรเจดีย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิรศาดนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๙

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ก ๐๑๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองหาด
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาดนนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในโรงเรียนของท่านคือ นางจิระวรรณ เชื้อสุข เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าว เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

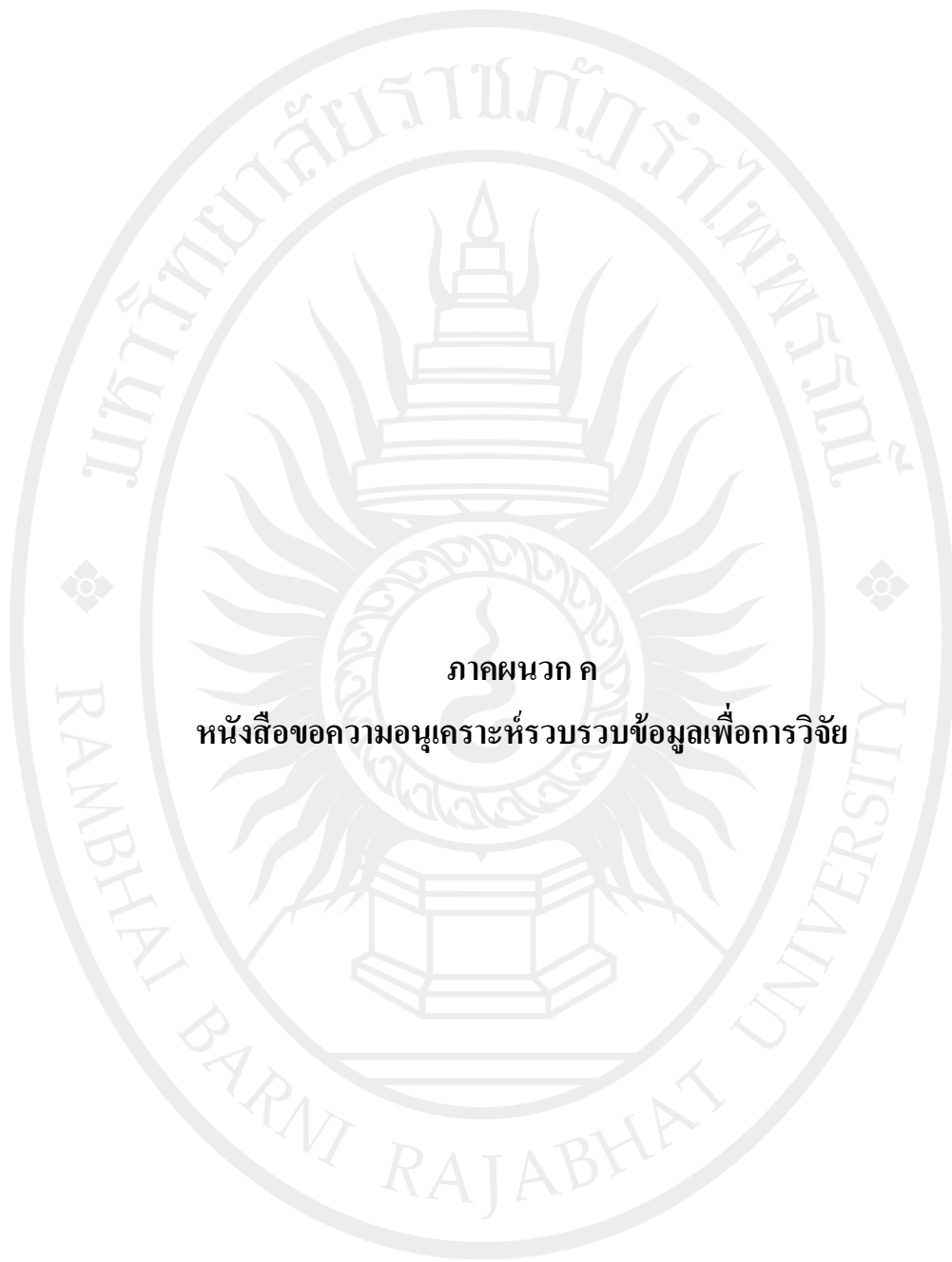
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๙

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๓.๑๓/๐๑๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาดินันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในวิทยาลัยของท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๓ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๙

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ก ๐๑๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วย นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการ ลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิรศาดนนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิทยาลัยของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขออนุญาตนำเครื่องมือในการวิจัย มาเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารและครูในวิทยาลัยของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ เข้าเก็บ รวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๙

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อต้องการสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยแบ่งเป็นการสำรวจจากผู้บริหารจำนวน 7 ชุด และสำรวจจากครู จำนวน 133 ชุด รวม 140 ชุด โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน จำนวน 5 หน้า
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะนำมาประมวลผลเพื่อใช้สำหรับเป็นข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น คำตอบที่ได้จึงไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อท่านและตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด
3. ขอความกรุณาท่านผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามทุกข้อ ให้ตรงกับความเป็นจริงในวิทยาลัยของท่านให้มากที่สุด เพื่อที่ผลการวิจัยจะได้สมบูรณ์
4. สามารถติดต่อผู้วิจัยมารับเอกสารกลับได้ทางโทรศัพท์หมายเลข 0893963855 หรือส่งเอกสารทางไปรษณีย์ให้ผู้วิจัยได้ที่ นายอำนาจ นพพรพิทักษ์ วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว 112 หมู่ 4 ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี 22180

ผู้วิจัยหวังในความร่วมมือด้วยดีและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

อำนาจ นพพรพิทักษ์
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัย หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความร่วมมือจากท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ข้อมูลทั้งหมดที่ท่านตอบมาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำรงชีวิต และหน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
 ตามความจริง

1. ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู
2. ประเภทสถานศึกษาที่สังกัด

☐ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี	☐ วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี
☐ วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม	☐ วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 การประเมินสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา
อาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ
2. ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านการเงินลูกเสือ
5. ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาว่าสภาพปัจจุบันของการบริหาร
กิจการลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติอยู่ระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ใน
ช่องทางขวามือให้ตรงกับระดับการปฏิบัติตามความคิดเห็นของท่าน ตามความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

รายการ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ						
1.	วิทยาลัยมีการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือวิสามัญ เมื่อมีกองลูกเสือ วิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป					
2.	วิทยาลัยมีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ					
3.	วิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษา โดยได้รับ อนุญาตจากผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด					
4.	วิทยาลัยมีการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็นลูกเสือ (ลส. 3)					
5.	วิทยาลัยมีผู้กำกับลูกเสือกองละ 1 คน และรองผู้กำกับที่มี คุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ดูแลลูกเสือ					
6.	วิทยาลัยมีการจัดหาพื้นที่เหมาะสมเป็นคูהלูกเสือวิสามัญ					
7.	วิทยาลัยมีปัจจัยสนับสนุนการบริหารงานกิจการลูกเสือ					

รายการ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ						
8.	วิทยาลัยมีพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของคณะกรรมการประจำกอง					
9.	วิทยาลัยมีจัดเก็บเอกสารสำคัญ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม					
10.	วิทยาลัยมีอุปกรณ์สำนักงานที่เหมาะสมภายในคูหาลูกเสือวิสามัญ					
ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ						
1.	วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตาม โครงสร้างและตามลำดับการบังคับบัญชา					
2.	วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือและรองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัย					
3.	วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกลุ่มลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรขั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย					
4.	วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกองลูกเสือ และรองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรขั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามัญเป็นอย่างน้อย					
5.	วิทยาลัยได้แต่งตั้งหัวหน้านายหมู่ลูกเสือ เพื่อนำคำสั่งผู้กำกับลูกเสือ ไปปฏิบัติ					
6.	วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่หนึ่งถึงสองคน เพื่อช่วยเหลือหัวหน้านายหมู่ลูกเสื่อดำเนินงานตามคำสั่ง					
7.	วิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำกองลูกเสือ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของกองลูกเสือ					
8.	วิทยาลัยได้จัดตั้งพี่เลี้ยงลูกเสือ เป็นผู้ช่วยในการดำเนินงานของกองลูกเสือ					

รายการ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ						
9.	วิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือในวิทยาลัยให้พัฒนาตนเองในการใช้หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ					
10.	วิทยาลัยใช้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญในการสร้างขวัญ กำลังใจ และพิจารณาความดีความชอบ					
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1.	วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติ					
2.	วิทยาลัยมีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562					
3.	วิทยาลัยมีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ					
4.	วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญตามแผนงาน โครงการ ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ					
5.	วิทยาลัยมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ					
6.	วิทยาลัยจัดให้มีการวัดผลประเมินผลกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ					
7.	วิทยาลัยจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ					
8.	วิทยาลัยจัดให้มีการขออนุมัติผลการสอบเครื่องหมายลูกเสือโลก					
9.	วิทยาลัยมีการขออนุมัติผลการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษให้กับลูกเสือวิสามัญ					
10.	วิทยาลัยจัดให้มีการเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมให้แล้วเสร็จก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2					
11.	วิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ					

รายการ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการเงินลูกเสือ						
1.	วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ที่ได้ระบุในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
2.	วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือวิสามัญประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย					
3.	วิทยาลัยมีการจัดสรรเงินผลประโยชน์ต่าง ๆ ระดมทุนจากภายนอก รวมถึงทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้ เป็นเงินรายได้ เพื่อนำมาใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ในกิจการลูกเสือ และสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย					
4.	วิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบจัดทำทะเบียนเพื่อดูแลรักษาทรัพย์สินของงานกิจกรรมลูกเสือวิทยาลัย					
5.	วิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบบัญชีรับจ่ายเงินและทรัพย์สิน เพื่อควบคุมตรวจสอบการจ่ายเงินให้ถูกต้องตามระเบียบ					
6.	วิทยาลัยมีการประกาศรายรับรายจ่ายให้ลูกเสือได้รับทราบถึงการบริหารจัดการเรื่องเงินและทรัพย์สิน					
7.	วิทยาลัยมีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ						
1.	วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (ลส. 5) เพื่อรายงานข้อมูล หรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน					
2.	วิทยาลัยมีการรายงาน ข้อมูลบุคลากรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ประกอบด้วย จำนวนลูกเสือวิสามัญ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือวิสามัญ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น					
3.	วิทยาลัยมีการรายงานการเงินและสินทรัพย์ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น					

รายการ		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ						
4.	วิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมสำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น					
5.	วิทยาลัยมีการรายงานเพื่อขออนุมัติเครื่องหมายลูกเสือโลก					
6.	วิทยาลัยมีการรายงานเพื่อขออนุมัติเครื่องหมายลูกเสือวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ					
7.	วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไขสรุปผลการดำเนินงานลูกเสือ วิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย					
8.	วิทยาลัยมีการจัดให้มีการนิเทศติดตามการรายงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการรายงานกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ					
9.	วิทยาลัยได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหา มาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากิจการลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย					

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาใช้เวลาตอบคำถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรื่อง
แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี
เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด
จันทบุรี

ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ								
1. วิทยาลัยมีการจัดตั้งกลุ่มลูกเสือวิสามัญ เมื่อมี กองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2. วิทยาลัยมีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3. วิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาใน สถานศึกษาโดยได้รับอนุญาตจาก ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. วิทยาลัยมีการรับสมัครนักเรียนในระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เข้ามาเป็น ลูกเสือ (ลส. 3)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. วิทยาลัยมีผู้กำกับลูกเสือกองละ 1 คน และ รองผู้กำกับที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็น ผู้ดูแลลูกเสือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. วิทยาลัยมีการจัดหาพื้นที่เหมาะสมเป็นคูหา ลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. วิทยาลัยมีปัจจัยสนับสนุนการบริหารงาน กิจการลูกเสือ	+1	+1	+1	0	+1	5	0.80	ใช้ได้
8. วิทยาลัยมีพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของ คณะกรรมการประจำกอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. วิทยาลัยมีจัดเก็บเอกสารสำคัญ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
	10. วิทยาลัยมีอุปกรณ์สำนักงานที่เหมาะสม ภายในคหุหาลูกเสือวิสามันญ	+1	+1	+1	+1			
ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ								
1. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตาม โครงสร้างและตามลำดับการบังคับบัญชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้อำนวยการลูกเสือและ รองผู้อำนวยการลูกเสือของวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกลุ่มลูกเสือที่มี คุณสมบัติตามที่กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับ วุฒิบัตรชั้นความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามันญ เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้กำกับกองลูกเสือ และ รองผู้กำกับกองลูกเสือที่มีคุณสมบัติตามที่ กำหนด มีคุณวุฒิหรือได้รับวุฒิบัตรชั้น ความรู้เบื้องต้นประเภทวิสามันญเป็นอย่างดี น้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. วิทยาลัยได้แต่งตั้งหัวหน้านายหมู่ลูกเสือ เพื่อนำคำสั่งผู้กำกับลูกเสือไปปฏิบัติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. วิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่หนึ่ง ถึงสองคน เพื่อช่วยเหลือหัวหน้านายหมู่ ลูกเสื่อดำเนินงานตามคำสั่ง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7. วิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำกอง ลูกเสือ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กองลูกเสือ	+1	+1	+1	+1	+1	4	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
	8. วิทยาลัยได้จัดตั้งพี่เลี้ยงลูกเสือ เป็นผู้ช่วยใน การดำเนินงานของกองลูกเสือ	+1	+1	+1	+1			
9. วิทยาลัยมีการสนับสนุนให้บุคลากรลูกเสือ ในวิทยาลัยให้พัฒนาตนเองในการใช้ หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
10. วิทยาลัยใช้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญในการ สร้างขวัญ กำลังใจและพิจารณาความดี ความชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการจัดการเรียนการสอน								
1. วิทยาลัยมีการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายตาม ข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. วิทยาลัยมีแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ วิสามัญที่สอดคล้องกับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. วิทยาลัยมีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ตามแผนงาน โครงการที่ได้กำหนดไว้ ในแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการจัดกิจกรรม ลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. วิทยาลัยมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียน การสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. วิทยาลัยจัดให้มีการวัดผลประเมินผล กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
	7. วิทยาลัยจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1			
8. วิทยาลัยจัดให้มีการขออนุมัติผลการสอบ เครื่องหมายลูกเสือโลก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. วิทยาลัยมีการขออนุมัติผลการสอบ เครื่องหมายวิชาพิเศษให้กับลูกเสือ วิสามัญ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10. วิทยาลัยจัดให้มีการเดินทางไกล และอยู่ค่ายพักแรมให้แล้วเสร็จ ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11. วิทยาลัยจัดให้มีพิธีเข้าประจำกอง ลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการเงินลูกเสือ								
1. วิทยาลัยจัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนให้กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ที่ได้ระบุในแผนปฏิบัติงานประจำปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. วิทยาลัยมีการเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือวิสามัญ ประจำปี เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมลูกเสือ ของวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. วิทยาลัยมีการจัดสรรเงินผลประโยชน์ต่างๆ ระดมทุนจากภายนอกรวมถึงทรัพย์สิน ซึ่งมีผู้ทูลให้ เป็นเงินรายได้ เพื่อนำมาใช้ จ่ายตามวัตถุประสงค์ในกิจการลูกเสือ และ สนับสนุนกิจกรรมลูกเสือของวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
	4. วิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบจัดทำทะเบียน เพื่อดูแลรักษา ทรัพย์สินของงานกิจกรรมลูกเสือวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1			
5. วิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบบัญชีรับจ่ายเงินและทรัพย์สิน เพื่อควบคุมตรวจสอบการจ่ายเงินให้ถูกต้อง ตามระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. วิทยาลัยมีการประกาศรายรับรายจ่ายให้ ลูกเสือได้รับทราบถึงการบริหารจัดการ เรื่องเงินและทรัพย์สิน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7. วิทยาลัยมีการรายงานเกี่ยวกับการเงินและ ทรัพย์สินของลูกเสือต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการรายงานกิจกรรมลูกเสือ								
1. วิทยาลัยมีการจัดทำรายงานประจำปี (ลศ. 5) เพื่อรายงานข้อมูล หรือกิจกรรมที่ได้ ดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. วิทยาลัยมีการรายงาน ข้อมูลบุคลากร ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ประกอบด้วย จำนวน ลูกเสือวิสามัญ จำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ วิสามัญ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. วิทยาลัยมีการรายงานการเงินและสินทรัพย์ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
	4. วิทยาลัยมีการรายงานด้านบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรม สำคัญทางลูกเสือในช่วงปี เสนอ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	+1	+1	+1	+1			
5. วิทยาลัยมีการรายงานเพื่อขออนุมัติ เครื่องหมายลูกเสือโลก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. วิทยาลัยมีการรายงานเพื่อขออนุมัติ เครื่องหมายลูกเสือวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. วิทยาลัยมีการบันทึกปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข สรุปผลการดำเนินงาน ลูกเสือวิสามัญเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงแผน ยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8. วิทยาลัยมีการจัดให้มีการนิเทศติดตามการ รายงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาใช้ในการรายงานกิจกรรมลูกเสือ วิสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. วิทยาลัยได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหา มาดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา กิจการลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านที่ 1	
1.	0.49
2.	0.45
3.	0.62
4.	0.38
5.	0.62
6.	0.59
7.	0.66
8.	0.65
9.	0.55
10.	0.37
ด้านที่ 2	
11.	0.49
12.	0.41
13.	0.57
14.	0.49
15.	0.63
16.	0.68
17.	0.56
18.	0.59
19.	0.37
20.	0.66
ด้านที่ 3	
21.	0.32
22.	0.38

ตาราง 16 (ต่อ)

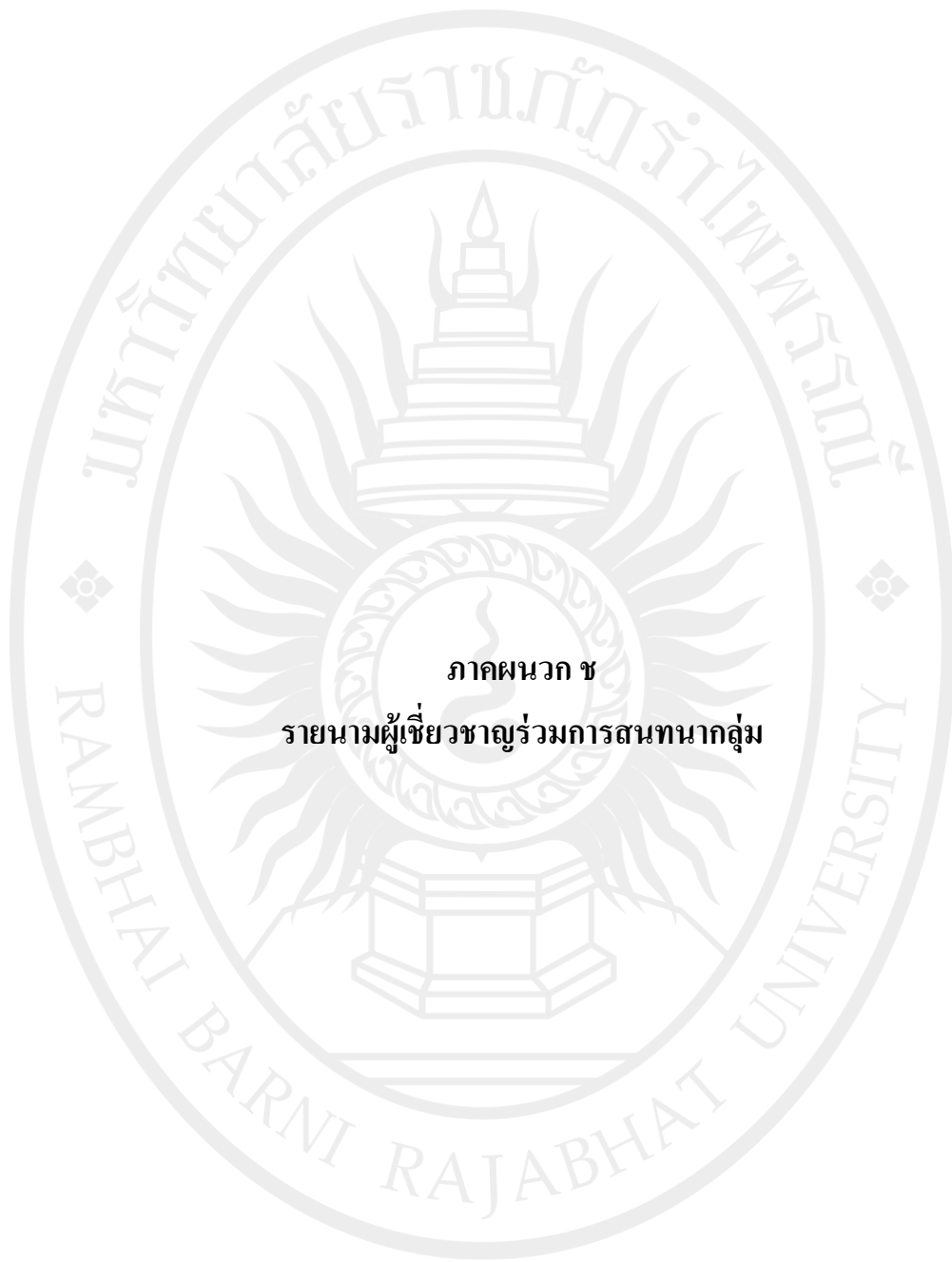
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
23.	0.69
24.	0.31
25.	0.65
26.	0.59
27.	0.60
28.	0.59
29.	0.52
30.	0.41
31.	0.51
ด้านที่ 4	
32.	0.69
33.	0.47
34.	0.62
35.	0.62
36.	0.50
37.	0.61
38.	0.61
ด้านที่ 5	
39.	0.42
40.	0.35
41.	0.37
42.	0.50
43.	0.34
44.	0.43
45.	0.41
46.	0.40

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
47.	0.62

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม เรื่องการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีค่าอยู่ระหว่าง 0.31 - 0.69

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่องการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี เท่ากับ 0.95

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม

1. นายยุทธนา อ่อนสัมภฤษ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว
2. ว่าที่ร้อยเอกเชาวลิต ยุทธนาว่า ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการอาชีพพระสมุทรเจดีย์
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญ
อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร
3. นายสุเมธา พุ่มระย้า ผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการพัฒนาการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญ
อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร
4. นางกฤษณ์สพล ธนบำรุงศักดิ์ ครู วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี และวิทยากรการฝึกอบรม
คณะกรรมการพัฒนาการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญ
อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร
5. ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุภัทชญา สมคิด ครู วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม และวิทยากรการฝึกอบรม
คณะกรรมการพัฒนาการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญ
อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร
6. นายไพฑูรย์ สุขผลานันท์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
7. นายมงคล อาจวิชัย รองผู้อำนวยการ
วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี
8. ว่าที่เรือตรีสมภูมิ สุดสงวน ครูวิทยาลัยการอาชีพนายายอาม
และหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
9. นายปฐมพงษ์ สังข์น้อย ครูวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
และหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
10. นายสมศักดิ์ วงษ์เงินเพ็ชร ครูวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
และหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
11. นายจิระเดช สวัสดิ์ภักดิ์ ครูวิทยาลัยการอาชีพนายายอาม
12. นายธนิต เนื่องเฉลิม ครูวิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๖๒๗

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

๒๒๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม
เรียน

ด้วยนายอำนาจ นพพรพิทักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.เริงวิชญ์ นิลโคตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศานันท์ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อเสนอแนะแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ในวันอาทิตย์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุมสอยดาว วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว ตำบลทรายขาว อำเภอทรายขาว จังหวัดจันทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร : ๐-๓๙๓๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐

มือถือ : ๐๘-๖๔๔๐-๒๘๒๖

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
บันทึกการสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ใบลงชื่อเข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม

แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

วันอาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน 2563

ณ ห้องประชุมสอยดาว วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ลงชื่อ	เวลามา	ลงชื่อ	เวลากลับ	หมายเหตุ
1	นายยุทธนา อ่อนสัมฤทธิ์		13.00		16.00	
2	ว่าที่ร้อยเอกเชาวลิต ยุทธนาวา		13.00		16.00	
3	นายสุเมธา พุ่มระย้า		13.00		16.00	
4	นายไพฑูรย์ สุขผลานันท์		13.00		16.00	
5	นายมงคล อาจวิชัย		13.00		16.00	
6	นายกฤษฐ์สพล ธนบำรุงศักดิ์		13.00		16.00	
7	ว่าที่ร้อยตรีหญิงศุภกชญา สมคิด		13.00		16.00	
8	ว่าที่เรือตรีสมภูมิ สุดสงวน		13.00		16.00	
9	นายปฐมพงษ์ สังข์น้อย		13.00		16.00	
10	นายสมศักดิ์ วงษ์จินเพ็ชร		13.00		16.00	
11	นายธนิต เนืองเฉลิม		13.00		16.00	
12	นายจิระเดช สวัสดิ์ภักดิ์		13.00		16.00	
13	ผศ.ดร. พรสวัสดิ์ ศิรศาสนันท์		13.00		16.00	
14	ดร. เรืองวิญญ์ นิลโคตร		13.00		16.00	
15	นายอำนาจ นพพรพิทักษ์		13.00		16.00	

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บันทึกการสนทนากลุ่ม
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี
วันอาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 เวลา 13.00 น. - 16.00 น.
ณ ห้องประชุมสอยดาว วิทยาลัยการอาชีวะสอยดาว

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

เมื่อผู้เชี่ยวชาญเข้าประชุมครบถ้วนทุกคน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ ทำหน้าที่ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม เริ่มดำเนินการประชุม

ในเบื้องต้น ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แนะนำผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 คน
2. แนะนำผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้บันทึกภาพและผู้สังเกตการณ์
3. เชิญนักวิจัยสรุปแนวคิดของการวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ

ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี

4. ผู้ดำเนินการสนทนา กล่าวแนะนำกระบวนการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งขออนุญาต บันทึกเสียงและบันทึกภาพหนึ่ง

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มนำการสนทนาในประเด็นของการดำเนินการหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี สรุปข้อมูลขั้นตอนแนวปฏิบัติที่ดี ได้ดังนี้

1. การวางแผน (Plan)

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนไว้ดังนี้

B1 : เรื่องลูกเสือนี้เป็นสิ่งที่อาชีวะ ดำเนินกิจกรรมมาโดยตลอด ในส่วนของอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรีก็เช่นเดียวกัน ก็เป็นกิจกรรมที่ผู้ส่งเสริมการศึกษา มาดำเนินงานอยู่แล้ว ภาพรวมของจังหวัดจันทบุรี เรื่องของลูกเสือในแต่ละสถานศึกษา ก็จะมีครูที่รับผิดชอบ ซึ่งในบริบทค่อนข้างจะเข้มแข็ง สิ่งที่ผู้บริหารต้องการคือผลการดำเนินงานในภาพรวมของแต่ละปีการศึกษาที่ผ่านมาจัดกิจกรรมแล้วบางส่วนก็รายงาน บางส่วนไม่รายงาน อาจจะเพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมปกติของการจัดการเรียนการสอน ผู้ที่รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาต้องสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อมาสรุปปัญหา อุปสรรค แนวทางการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป

เช่น ครูไม่อยากสอนลูกเสือ เพราะอะไร ครูสอนไม่เป็น ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางลูกเสือ การจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ สอนไปตามหน้าที่ ไม่มีใจรัก ทำไมลูกเสือจึงไม่อยากเรียนลูกเสือ งบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่ ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ท่านผู้อำนวยการเขาวัดที่รับผิดชอบในการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานครก็คงจะพูดว่ามีแนวทางส่งเสริมอย่างไร ทั้งในเรื่องของการเพิ่มวุฒิทางลูกเสือให้กับครู หรือว่าในการจัดอบรมบุคลากรทางลูกเสือหลักสูตรวิชาพิเศษต่าง ๆ ที่ทำกันทุกปี แต่ว่าความสำคัญ ของการสนับสนุนครูที่จะเข้าไปอบรม อย่างน้อยก็อยู่ที่ผู้บริหารด้วย ผู้บริหารเป็นส่วนที่สำคัญ

A1 : กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ในส่วนของภาค และของชาติ ในส่วนของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีก็เป็นจังหวัดหนึ่งใน 12 จังหวัด แต่ละจังหวัดก็ทำกิจกรรมในส่วนของจังหวัด ของภาค ของชาติ ตาม Road Map ของการทำกิจกรรมในแต่ละปี สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบตามหลักสูตรลูกเสือวิสามัญซึ่งแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนที่ 1 เราจะเรียนเกี่ยวกับวิชาเตรียมลูกเสือวิสามัญ ซึ่งครูผู้สอนจะมีแบบเรียนคู่มือในการปฏิบัติกิจกรรมอยู่แล้วเพื่อที่让孩子们จะได้ทราบข้อมูล วิธีการของลูกเสือวิสามัญ ส่วนภาคเรียนที่ 2 จะเป็นกิจกรรมลูกเสือวิสามัญซึ่งจะเป็นในส่วนของหลักสูตรวิชาพิเศษ 11 วิชา 12 เครื่องหมาย ขณะที่ผมพูดตรงนี้หลาย ๆ วิทยาลัยก็ยังไม่ปฏิบัติตามแบบที่ได้วางไว้

C3 : จะทำอย่างไรให้กิจการลูกเสือดีขึ้นมา ในฐานะที่ทำงานเป็นหัวหน้างานกิจกรรมมานาน ได้สัมผัสกับกิจการลูกเสือมาตลอด ผมคงไม่กล้าที่จะพาดพิงไปถึงผู้บริหารในระดับสูง เราพูดถึงในระดับสถานศึกษาก่อน สิ่งที่ผมอยากจะทำปรับ ในส่วนที่น่าปรับได้ คือด้านของครูผู้สอนเป็นหลักเลย เพราะปัจจุบันครูผู้สอนลูกเสือส่วนใหญ่ขาดความสนใจในเรื่องของการสอนลูกเสือ ถ้าผู้บริหารลงมากำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เชื่อว่าครูก็จะใส่ใจการสอนลูกเสือมากขึ้น

B2 : การจัดการเรียนการสอนของลูกเสือวิสามัญในหลายวิทยาลัยก็จะจัดการเรียนรู้เป็นฐาน คือจะให้ผู้กำกับที่มีความรู้ความสามารถ วิชาลูกเสือวิสามัญ ที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ตรงกับความชอบ เช่นเงื่อนเชือก หรือเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย ที่ตรงกับความชอบของครูแต่ละคน ตรงความถนัดของแต่ละคน จะจัดการเรียนรู้ลักษณะแบบนี้ ในส่วนนี้ก็อยากจะให้มีการคัดเลือก มีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน แต่ละสถานศึกษาอาจจะใช้ลักษณะเป็นระบบแผนก เพราะเราแยกสอนเป็นแผนกวิชา ยกตัวอย่างแผนกวิชานี้ สอนเรื่องของฐานนี้ ไปอีกแผนกวิชา สอนอีกฐานอะไรแบบนี้ จริง ๆ เราอาจจะบูรณาการไม่จำเป็นต้องแบ่งไปตามแผนกก็ได้ อาจจะเป็นฐานนี้มีผู้กำกับของแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์ แผนกช่างยนต์ ของแผนกวิชาของพาณิชย์เข้ามาร่วม น่าจะเป็นการบูรณาการ การจัดการเรียนรู้แบบฐานลูกเสือที่ตรงกับจัดการเรียนการสอนโดยมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น

C2 : ผมก้าวเข้ามาในกิจการลูกเสือจากเดิมไม่มีความรู้เรื่องกิจการลูกเสือ ถูกผลักดัน

เข้ารับการศึกษาอบรมจากระดับความรู้เบื้องต้น B.T.C. อบรมเสร็จแล้วกลับมาทำงานในสถานศึกษา ก็ยังไม่มีบทบาทมากพอ จนเข้ารับการศึกษาอบรมในระดับความรู้ขั้นสูง A.T.C. ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ก็เริ่มเข้ามามีบทบาทในกองลูกเสือของสถานศึกษามากขึ้น และเมื่อมีโอกาสก็ได้รับความเมตตาจากผู้บริหารให้เข้ารับการศึกษาอบรมในระดับขั้นผู้ช่วยการฝึกอบรม A.L.T.C. การฝึกอบรมทำให้ได้รับแนวทางในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือมากกว่าแค่การสอนทั่วไป ทำให้ได้ทำงานทางด้านลูกเสือของสถานศึกษามาโดยตลอด กลายเป็นตัวหลักของสถานศึกษา ผมมองว่าโอกาสที่ได้รับมาเป็นแรงผลักดันอย่างดี ก็ต้องขอบคุณผู้บริหารเป็นอย่างสูงที่คอยสนับสนุน ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะกำหนดทิศทางของครูผู้สอน ถ้าผู้บริหารแต่ละสถานศึกษาผลักดัน กระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้ครูแล้วนั้น ผมมองว่ากิจการลูกเสือวิสามัญจะต้องมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลแก่ลูกเสือในสถานศึกษาแน่นอน

A2 : นับว่าโชคดีกระบวนการสอบผู้บริหารทุกวันนี้ นอกจากปริญญาโทด้านบริหาร ตามที่กฎหมาย กคศ. ออกมา ก็นับว่าดีเพราะว่าทำให้ผู้บริหาร เมื่อสอบได้เป็นผู้บริหารแล้วจะถูกเรียกเข้ารับการอบรมทางลูกเสือในช่วงกระบวนการ ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เรียกว่าการฝึกอบรม A.T.C. ระดับผู้นำก่อน เพราะฉะนั้นกระบวนการนี้ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ทางด้านลูกเสือวิสามัญ แต่ก่อนหน้านั้นแต่งตั้งผู้บริหารไม่จำเป็นต้องมีวุฒิทางลูกเสือ ผู้บริหารบางคนก็จะไม่มีวุฒิทางลูกเสือ ทำให้ไม่สนใจกิจการลูกเสือวิสามัญ แต่สำหรับวิทยาลัยเทคนิคจะเชิงเทราที่ผมอยู่ ท่านผู้อำนวยการเขาวลิต ก่อนที่ท่านจะเป็นผู้อำนวยการ ก็เป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ซึ่งดูแลในด้านการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ที่รับผิดชอบด้านกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา จากที่ทำงานร่วมกันมา ท่านให้ความสำคัญในด้านของครูผู้สอนลูกเสือครูผู้สอนลูกเสือวิสามัญทุกคนต้องมีวุฒิทางลูกเสือก่อน อย่างน้อยขั้นความรู้เบื้องต้น B.T.C. ถึงมาทำการสอนได้ จากนั้นครูคนไหนมีความสนใจ หรือมีใจรักที่จะต่อยอด ก็สนับสนุนให้เข้ารับการศึกษาอบรมในระดับที่สูงขึ้น ไปจนถึงวิชาชีพพิเศษต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาก็สนับสนุน และจัดโครงการเพื่อรองรับความต้องการเหล่านั้น บางโครงการก็เป็นกุศโลบาย ยกตัวอย่าง เมื่อเข้ารับการศึกษาอบรมและผ่านการฝึกอบรมระดับความรู้เบื้องต้น B.T.C. มาแล้ว ก็แต่งตั้ง ลส. 13 ให้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือของสถานศึกษา และมีสิทธิ์ได้รับชุดลูกเสือ พร้อมอุปกรณ์ครบชุด เพื่อเป็นแรงจูงใจแก่ครูให้มีใจรักอีกทางหนึ่ง

B3 : ผมมีมุมมองทุกวันนี้จะทำอย่างไร ให้กิจการลูกเสือของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีเป็นเลิศ เราต้องสร้างความสามัคคีกัน ในอาชีวศึกษาจังหวัดก่อน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมทางลูกเสือวิสามัญ ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การบริหารจัดการง่ายขึ้น อีกทั้งการจัดสรรงบประมาณลงไปในแต่ละสถานศึกษา สามารถจัดกิจกรรมบางส่วนร่วมกันได้ เพื่อเป็นการประหยัด

งบประมาณ เช่น โครงการอยู่ค่ายพักแรม การจัดกิจกรรมเดินทางไกล จะทำให้ครูแต่ละสถานศึกษา มาทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางด้านลูกเสือวิสามัญ ความถนัดในทางวิชาการต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ผู้กำกับลูกเสือ ครูผู้สอน และผู้บริหารต้องมาคุยกันว่าแต่ละเทอม ต้องทำอะไร ผู้บริหารก็มีหน้าที่ติดตามสนับสนุนงบประมาณ

B1 : อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีต้องมีการจัดทำแผนร่วมกันในนามของ อาชีวศึกษาจังหวัด เพื่อให้แนวปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน มาร่วมกันแชร์ปัญหา ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นองค์ความรู้ร่วมกัน ผมเชื่อว่าผู้บริหารทั้ง 4 ท่านไม่มีปัญหาในการส่งเสริมสนับสนุน

สรุปได้ว่าขั้นตอนแรกของแนวปฏิบัติที่ดีเริ่มจากการวางแผน ประกอบไปด้วย องค์ประกอบดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ

สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหาร กิจการลูกเสือวิสามัญ ซึ่งเป็นการนำข้อมูลต่าง ตามบริบทของสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครู พื้นฐานความรู้ของแต่ละบุคคลมีคุณวุฒิทางลูกเสือในระดับใด ความต้องการของครู ความต้องการของผู้เรียน ผลการประเมินการจัดกิจกรรมลูกเสือในแต่ละด้าน ด้านการจัดตั้งกลุ่ม และกองลูกเสือวิสามัญ ด้านการบังคับบัญชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเงิน และการรายงานกิจกรรมลูกเสือ ในปีที่ผ่านมา มีข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไขส่วนใด ต้องสำรวจให้พร้อม เพื่อให้ทราบบทบาทของผู้บังคับบัญชาและครูผู้กำกับ ลูกเสือที่ทำหน้าที่ผู้สอน รวมถึงความพร้อมของทรัพยากร สถานที่ และงบประมาณ ซึ่งถือได้ว่าเป็น การเตรียมความพร้อม การวางแผนการดำเนินงานสำหรับการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของ สถานศึกษา และในภาพรวมของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

2. กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน

เพื่อให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 แห่ง ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน การจัดทำโครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานร่วมกันในนามของ อาชีวศึกษาจังหวัด ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจจัดร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด หรือ จัดกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน โดยส่งตัวแทนของแต่ละวิทยาลัยมาร่วมกันจัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงานว่าในแต่ละช่วงเดือนจะทำโครงการใดที่สนับสนุนครูผู้สอน สนับสนุนลูกเสือ เช่น การส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อรับทราบ แบบเรียนและแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ และนำไปใช้กับลูกเสือ วิสามัญในการเรียนการสอน ได้อย่างถูกต้อง ตรงตามหลักสูตร จัดส่งตัวแทนลูกเสือเข้ารับ การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพ กิจกรรมการประดับแถบ 2 สี การจัดกิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรม

การอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมเข้าพิธีประจำกองลูกเสือวิสามัญร่วมกัน ในนามอาชีวศึกษาจังหวัด
ในส่วนของผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนตามโครงการที่จัดขึ้น

3. ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ

ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญให้ประสบความสำเร็จ
เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ กำหนดแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดแผนงาน โครงการ
ที่สร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนลูกเสือ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนมีใจรักในกิจการลูกเสือวิสามัญ
เช่น เมื่อส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสำหรับคนที่ไม่มีความรู้ลูกเสือ เมื่อฝึกอบรมเสร็จสิ้น
ในระดับความรู้เบื้องต้น B.T.C. ควรแต่งตั้งเป็นรองผู้กำกับกอง จัดโครงการสนับสนุนชุดลูกเสือ
อุปกรณ์ประกอบการแต่งกาย เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครูที่ผ่านการฝึกอบรม เมื่อเข้ารับการ
ฝึกอบรมในระดับที่สูงขึ้น A.T.C. ควรแต่งตั้งเป็นผู้กำกับกอง เพื่อช่วยในการบริหารงานกิจการ
ลูกเสือวิสามัญในกองลูกเสือของวิทยาลัย จัดโครงการมอบเครื่องหมายประจำตำแหน่ง และ
เมื่อผ่านการตรวจประเมินขั้นที่ 5 ควรจัดโครงการมอบผ้าผูกคอกิตติคุณและเครื่องหมายวูดแบดจ์
2 ท่อน โครงการต่าง ๆ จะช่วยกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนมีใจรักในกิจการลูกเสือมากยิ่งขึ้น
และครูได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็น
แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญให้ประสบความสำเร็จต่อไป

2. การปฏิบัติตามแผน (Do)

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหาร
กิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผน
ไว้ดังนี้

A4 : การที่ครูจะสอนได้อย่างมีความสุข ต้องรู้จักแก่นแท้ของกิจการลูกเสือก่อน ต้องรู้จัก
การวางแผนการจัดการเรียนรู้กับลูกเสือว่าต้องใช้เทคนิควิธีการสอนแบบใด เพื่อให้ลูกเสือเข้าใจ
ในเนื้อหาเรื่องราวที่จัดให้ในแต่ละสัปดาห์ การสอนลูกเสือไม่เหมือนกับการสอนอื่น ๆ ไม่นับ
เนื้อหาจากหนังสือเรียน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติและสอดแทรกความรู้จากการปฏิบัติ
กิจกรรมในแต่ละฐาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนลูกเสือต้องมีความรู้ลูกเสือ ต้องได้รับการแต่งตั้ง
ลต. 13 เพื่อเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือในกองนั้น ๆ ให้การดูแลเอาใจใส่ลูกเสือในกองลูกเสือของตน
แบบพ่อดูแลลูก มันมากกว่าครูสอนนักเรียน

C4 : ผมได้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบต่าง ๆ จากการฝึกอบรม ในระดับความรู้ขั้นสูง
A.T.C. เพราะเป็นการฝึกอบรมแบบเข้มข้น เป็นประสบการณ์ที่ดีในการใช้ชีวิตแบบชาวค่ายกว่าได้
สมาชิกภายในหมู่มีความสนิทสนมกัน และยังคงช่วยเหลือกันแม้การฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้วก็ตาม

เรายังมีเครือข่ายจากสถานศึกษาอื่นเป็นสมาชิกเครือข่าย ที่ผ่านการอบรมมาด้วยกัน ครูผู้สอนลูกเสือสามารถนำความรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการฝึกอบรมมาปรับประยุกต์ใช้ในกองลูกเสือวิสามัญ การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญไม่ตายตัว สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาแต่ละสัปดาห์ อาจจะมีการเล่นเกมสั้นันทนาการ เพื่อสร้างความสนใจให้เด็กเข้าใจในเนื้อหาลูกเสือวิสามัญ

B1 : เคยพบปัญหาครูผู้สอนไปอยู่ชมรมลูกเสือวิสามัญ ไม่มีวุฒิทางลูกเสือลงไปสอนลูกเสือ สอนแบบไม่มีความรู้ ในเรื่องของกิจการลูกเสือเลย วิธีการแก้ไขคือผู้บริหารต้องจัดส่งครูผู้สอนเหล่านั้นเข้ารับการอบรมปีละประมาณ 10 คนบ้าง 15 คนบ้าง ตามงบประมาณของสถานศึกษา ก็ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

B3 : ทุกวันนี้ครูส่วนมากพอแจ้งว่ามีการฝึกอบรมลูกเสือทุกคนหันหน้าหนี ไม่มีใครอยากไปฝึกอบรม โดยเฉพาะหลักสูตรความรู้เบื้องต้นที่กิจกรรมการอบรมส่วนมากจะเน้นวิชาการ ครูส่วนใหญ่เมื่อผ่านการฝึกอบรมกลับมา จะไม่อยากจะไปอบรมต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่บางคนก็เริ่มหันมาสนใจให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษามากขึ้น แต่เป็นส่วนน้อยที่คิดแบบนี้

A2 : การฝึกอบรมหลักสูตร B.T.C. เป็นระดับความรู้เบื้องต้นเป็นเหมือนกุญแจทางความคิดในการตัดสินใจว่าจะไปต่อในเส้นทางสายลูกเสือ หรือพอแค่นี้ เราแค่หวังว่าจากจำนวนคนที่อบรมมาแล้วนั้น มีคนที่สนใจในกิจการลูกเสืออย่างน้อย 10 – 20 % ก็นับว่าประสบความสำเร็จแล้วที่เหลือคือให้เขาเหล่านั้นได้รู้หลักการและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญในสถานศึกษาได้ ไม่ใช่เอากระบวนการสอนแบบผิด ๆ มาใช้ เช่น การทำโทษ สั่งให้วิ่ง หมอบ คลาน เพราะลูกเสือไม่ใช่ทหาร เราใช้กิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากภายใน มากกว่าวินัยภายนอกจากการออกคำสั่งให้ปฏิบัติตาม เมื่อหมดคาบเรียนก็เลิกทำ ถ้าลูกเสือมีวินัยจากภายในแล้ว เขาจะปฏิบัติสิ่งเหล่านั้นเองจนเป็นนิสัย

C1 : สำหรับผมมีแนวคิดว่าการที่จะสอนลูกเสือวิสามัญให้ดี ขึ้นอยู่กับตัวผู้กำกับ ถ้าผู้กำกับหรือครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว ก็เป็นสิ่งที่ดี มีค่ามากกว่าคำสอน ถ้าเราเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เป็นผู้กำกับที่ดี จะให้เด็กปฏิบัติเหมือนกับเรา เราก็ต้องปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

B2 : โดยเฉพาะท่านผู้กำกับ น่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกเสือในการแต่งกาย แต่งเครื่องแบบที่ถูกต้อง ถ้าตัวครูผู้สอนพร้อม เราแต่งกายถูกระเบียบตั้งแต่ก่อนออกจากบ้าน พร้อมทั้งจะทำการจัดการเรียนการสอนในวิชาลูกเสือวิสามัญ ก็น่าจะเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินการไปได้อย่างมีรสชาติ มันได้ฟิวได้อารมณ์

C3 : ทำยังไงให้เด็กเขาสนใจวิชาลูกเสือ ผมมองผมเห็นมีคลิปวิดีโอคลิปหนึ่ง เช่น เพลงแมคลี ถ้าสัตว์ ครูผู้สอนลูกเสือก็คงจะเห็นนะครับถ้าเป็นสมัยก่อนเวอร์ชันเก่าครูร้อง แสดงท่าทาง

ประกอบ เด็กก็จะมีแต่นั่งหลับ แต่ถ้าเวอร์ชันใหม่ก็จะเป็นอะไรที่เด็กร้องเพลงตามไปด้วย อย่างสนุกสนาน ก็คิดอยู่ว่าจะทำอย่างไรให้การจัดกิจกรรมลูกเสือสอนสนุกขึ้นมา ก็คิดอยู่ว่าจะทำอย่างไร คิดอยู่นะครับเป็นโจทย์ว่าจะทำอย่างไร หากทางยังไม่ได้เด็กมีความสนใจเรื่องนี้ การสอนของครูผู้สอนต้องมีสื่อที่ทันสมัย หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในช่องทางออนไลน์ ผู้บริหารต้องสนับสนุนงบประมาณในส่วนนี้

C5 : การเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญเราสามารถปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน หรือบูรณาการการสอนได้หลากหลายรูปแบบ คุณครูที่วิทยาลัยผมก็ใช้สื่อออนไลน์มาช่วยสอน เปิด YouTube ประวัติของลูกเสือ ก็ใช้เป็นสื่อในการช่วยสอนดีกว่ามาเปิดหนังสือแล้วสอนตามหนังสือ

B1 : การสนับสนุนหรือผลักดันครูที่จะเข้าไปอบรม อย่างน้อยก็อยู่ที่ผู้บริหารด้วย ผู้บริหารเป็นส่วนที่สำคัญ ต้องขอขอบคุณคุณครูที่ผ่านการฝึกอบรมจากคณะวิทยากร ซึ่งนำกลับมาใช้ได้อย่างดี สามารถจัดตั้งกลุ่มจัดตั้งกองซึ่งเป็นเป้าหมายแรกเลย หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมสามารถ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาของลูกเสือได้ ก็ถือว่าประสบความสำเร็จ ครูที่ผ่านการอบรมมา และได้ไปปฏิบัติงานในสถานศึกษา 3 เดือน 4 เดือน หรือได้รับผิดชอบกิจการลูกเสือโดยตรงก็จะเกิดการเรียนรู้แบบ Learning by doing ถ้าเกิดเรียนมาอย่างเดียวแต่ไม่ได้ทำ ไม่ว่าจะเรียนวิชาอะไรก็ตาม โดยเฉพาะ อาชีวศึกษา ลูกเสือวิสามัญเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ แต่จะอ่านจากหนังสือว่าการแต่งตั้งกอง ทำอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วไม่ได้ลงมือทำเอง ไม่มีทางทำได้ เมื่อทำได้แล้วไม่ได้ใช้ นานเข้าก็ลืม ทำอย่างไรให้ความรู้เหล่านั้นคงอยู่ตลอดไป ก็ต้องมีการบันทึกไว้ใช้ภายหลัง อาจจะทำเป็นสื่อการสอน สร้างองค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ทุกวันนี้เราชอบดู ยูทูป TikTok ก็ใช้ช่องทางนี้เป็นการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้นำมาใช้ได้ตลอดเวลา สถานศึกษาแต่ละแห่งก็ทำในเรื่องที่ถนัดและนำมาแชร์กัน

A1 : ส่วนของภาคก็มีการจัดสรรงบประมาณในการสร้างสื่อของส่วนกลางบ้างแล้ว ระดับจังหวัดก็เขียนเป็นโครงการ และจัดสรรงบประมาณ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน ก็คงต้องอาศัยผู้บริหารของแต่ละสถานศึกษาดูแลในส่วนนี้

สรุปได้ว่าขั้นตอนต่อมาจากการวางแผน ต้องนำไปสู่การปฏิบัติตามแผน ประกอบไปด้วย องค์ประกอบดังนี้

1. ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา

ในทุกช่วงปีการศึกษามีการจัดอบรมให้กับผู้กำกับลูกเสือในระดับ B.T.C. และ A.T.C. จัดขึ้นโดยคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเข้าใจในกิจการลูกเสือวิสามัญให้แก่ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางลูกเสือ การจัดอบรมโดยสำรวจความต้องการบุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา ต้องส่งเสริมสนับสนุนจัดส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาครูให้ได้รับความรู้ เทคนิค

วิธีการสอน การบริหารจัดการสร้างเครือข่ายทางลูกเสือ และแนวทางต่าง ๆ ในการนำไปสอนลูกเสือวิสามัญ ได้อย่างถูกต้อง

2. จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เมื่อครูผู้สอนได้รับความรู้จากการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญแล้ว ครูผู้สอนก็นำความรู้ที่ได้รับ มาปรับประยุกต์ใช้กับกิจการลูกเสือวิสามัญของแต่ละสถานศึกษา โดยการบูรณาการกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ให้เด็กได้ทำกิจกรรมลูกเสือแบบสนุกสนาน ได้ความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเข้าใจ มีความสุขกับการเรียนการสอน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้แบบฐาน ครูใช้สื่อการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ประกอบการจัดกิจกรรมทำให้ลูกเสืออยากเข้าเรียนรู้ในทุกชั่วโมงการสอนลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา

3. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์

จากการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษา ครูได้เรียนรู้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแล้ว การนำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการบูรณาการการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้บริหารแต่ละสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุน โครงการ และจัดสรรงบประมาณในการหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนั้น ๆ พร้อมให้คำแนะนำ

4. สร้างองค์ความรู้

เมื่อครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญ และผู้บริหารสนับสนุนจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว ก็ต้องจัดสร้างเป็นองค์ความรู้ในการทำสื่อการสอน สร้างเป็นผลงานหรือชิ้นงาน หรือนวัตกรรม ให้เป็นฐานข้อมูลของแต่ละสถานศึกษา โดยสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง อาจแบ่งหน้าที่ในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมการสอนเรื่องต่าง ๆ เช่น สถานศึกษาที่มีความถนัดเงินเชือกก็ทำสื่อการสอนในเรื่องของเงินเชือก สถานศึกษาที่มีความถนัดหรือมีความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาล ก็จัดทำสื่อในเรื่องการปฐมพยาบาล และเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำองค์ความรู้นั้น ไปใช้บูรณาการกิจการลูกเสือของสถานศึกษา ใช้จัดการเรียนการสอนได้ในเรื่องที่ไม่มีความถนัดได้ ในปัจจุบันการเผยแพร่มีหลายช่องทาง และทำได้ง่าย ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีอาจทำช่องทางเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น วิดีโอ ยูทูป Tiktok เป็นต้น

3. การเสริมแรง (Reinforcement)

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงไว้ดังนี้

C1 : เราเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือเป็นผู้กำกับ ถ้าจะให้เด็กปฏิบัติเหมือนกับเรา เราก็ต้องปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง ถ้าเราเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว เราใช้กระบวนการที่ดีที่ถูกต้องนะครับ เด็ก ๆ ก็จะชอบ อย่าไปบังคับเขาตรงไหนที่เขาไม่ดี เราก็พยายามเสริมแรง พยายามใช้หลักการไม่ใช่การบังคับ ผมก็ไม่เคยบังคับให้แต่งนะครับ ผมใช้การพูดว่าถ้ามีก็แต่งให้เรียบร้อย ส่วนไหนถ้าไม่มีเราก็พยายามหยิบยื่นให้ หาทุนเพิ่มเติมให้ หรือเรียกว่าเป็นการให้โอกาส เหมือนที่เราเคยได้รับการหยิบยื่นให้มาก่อน

C3 : เวลาครูผู้สอนลูกเสือเช่นชื่อเข้าร่วมกิจกรรม ตารางการเช็คชื่อจะมีช่องเข้าสอน แล้วก็ มีช่องแต่งกายชุดลูกเสือ กับไม่แต่งกาย ให้เขาลงเครื่องหมายในตารางเองว่าเขาแต่งหรือไม่แต่ง จากนั้นทำรายงานทุกสัปดาห์ว่ามีผู้สอนกี่คน แต่ผมยังไม่ได้รายงานผู้บริหารว่าครูผู้สอนลูกเสือไม่แต่งกายชุดลูกเสือกี่คน ผมรายงานในเอกสารว่ามีผู้สอนที่แต่งกายชุดลูกเสือกี่คน ผู้บริหารก็จะเปิดดูเองว่าครูผู้สอนลูกเสือคนไหนทำไม่ไม่แต่งกายชุดลูกเสือสอน และจะเรียกหัวหน้างานกิจกรรมไปถาม และเรียกครูผู้สอนคนนั้นไปตักเตือน

B3 : ผู้บริหารเองก็เข้ามากำกับติดตาม แล้วก็สนับสนุนในสิ่งที่ขาด ถ้าผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน ยกตัวอย่าง เช่น รองผู้อำนวยการฝ่ายที่รับผิดชอบไม่แต่งกายชุดลูกเสือ แม้จะไม่ได้ลงไปสอนก็ตาม ถือว่าเป็นกำลังใจสำคัญสำหรับครูผู้สอน แล้วการลงไปให้กำลังใจในช่วงเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอน การกำกับติดตามว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นไป ตามที่กระบวนการของลูกเสือวิสามัญที่ว่าต้องสอนอะไรบ้าง ทำอะไรบ้าง มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้จัดการเรียนการสอนเพียงพอหรือไม่ ก็จะเข้าใจปัญหาและหาแนวทางแก้ไขได้ตรงจุด

A3 : ถ้าผู้บริหารเข้าใจกิจการลูกเสือวิสามัญ หลักของกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งก็ตามมาคือ เมื่อเสนออะไรไปก็จะได้รับการอนุมัติ นอกจากการกำกับ ติดตามครูผู้สอนแล้วควรเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดให้ด้วย เช่น ไปนิเทศการจัดการเรียนการสอนและทราบว่าการจัดกิจกรรมในส่วนใดยังไม่สมบูรณ์ ถ้ามีวิธีการที่เหมาะสม สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้ ก็แนะนำให้ครูได้ปรับปรุง ดังจะเห็นได้จากหลาย ๆ สถานศึกษาเชิญอาสาสมัครมาช่วย สอนการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ เพราะมีความชำนาญทำงานด้านนั้นทุกวัน หลายสถานศึกษาไม่มีครูคนตรีที่คอยสนับสนุนการเด็กกระหว่างการทำกิจกรรมเข้าจังหวะ ก็สำรวจถ้าครูมีความต้องการ ให้การสนับสนุนจัดส่งไปอบรม เรียนรู้เพิ่มเติม

B1 : กิจการของลูกเสือในแต่ละสถานศึกษาจะดำเนินไปได้ดี รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนา

กิจการนักเรียน นักศึกษา ต้องลงมาควบคุม ดูแล ถ้าท่านรองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการไม่ลงมาควบคุม ผมว่ามันเดินยาก ผู้บริหารต้องสนับสนุนบุคลากรในเรื่อง งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา จากนั้นนำไปใช้ในการบริหารกิจการลูกเสือในแต่ละสถานศึกษา และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

A2 : ต้องปลูกจิตสำนึกให้กับครูผู้สอน วิธีที่ดี คือ การยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล หรือจัดงานมอบใบประกาศเมื่อกิจกรรมดำเนินงานสำเร็จลุล่วง อย่างเช่น ประกวดระเบียบแถว เดินสวนสนามชนะเลิศ ก็ทำพิธีประกาศเชิดชูเกียรติหน้าแถวในตอนเช้า จัดหาเสื้อผ้าชุดลูกเสือ อุปกรณ์การแต่งกายให้กับครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี แต่งตั้งครูผู้สอนให้ได้รับตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือในตำแหน่งที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่าระหว่างการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอันนำไปสู่ประสิทธิผลที่ดี ผู้บริหารต้องเสริมแรง ร่วมไปพร้อมกัน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. นิเทศ ติดตาม

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการนิเทศ ติดตามโดยผู้บริหารหลักที่รับผิดชอบเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิด ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ต้องลงไปติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู มีการใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่หลากหลาย การใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามที่ได้รับภารกิจอบรมผู้กำกับลูกเสือมา เพื่อให้ทราบปัญหา และหาแนวทางส่งเสริม พัฒนาให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง หรือแนะนำหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาให้ดำเนินการแทนก็ได้

2. การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด

เมื่อได้ทราบผลจากการนิเทศ ติดตาม และผลการปฏิบัติการสอน ครูบางคนอาจจัดกิจกรรมได้ไม่หลากหลาย ไม่สมบูรณ์ เช่น ครูไม่เก่งเงื่อนเชือก เข็มทิศ กิจกรรมนันทนาการ สามารถต่อยอดได้ โดยผู้บริหารให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ จัดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ โดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับเพิ่มเติมมาใช้จัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น หรือผู้บริหารอาจนำองค์กรภายนอก เช่น บุคลากรทางการแพทย์ อาสาสมัคร เข้ามาอบรมเพิ่มทักษะ วิธีการต่าง ๆ ให้แก่ครู หรือส่งไปอบรมเพื่อเพิ่มทักษะที่ดีในการสอนให้มากขึ้นตามความถนัดของแต่ละบุคคล

3. สร้างขวัญกำลังใจ

จากการอบรมลูกเสือ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และนำมาปฏิบัติการเรียนการสอนลูกเสือ

วิสามันต์ได้ดี ต่อยอดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นประสิทธิผล ผู้บริหารอาจจะทำพิธีมอบใบประกาศให้ หรือมีจัดทำเข็มติดอกให้ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ สร้างขวัญกำลังใจและปฏิบัติงานที่ดีต่อไปยิ่งขึ้น

4. สร้างเครือข่าย (Networking)

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามันต์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายไว้ดังนี้

A2 : เราแก้ปัญหาโดยการเรียกประชุมหัวหน้าแผนก เพราะทุกแผนกต้องสอนลูกเสืออยู่แล้ว ครูที่ปรึกษา ปวช. 1 ทุกคนต้องสอนลูกเสือ จากนั้นพอสอนเสร็จก็ประชุมอีกครั้ง เพื่อสรุปผลการจัดกิจกรรมว่ามีจุดดี จุดด้อยตรงส่วนไหนต้องปรับปรุง เพิ่มเติมเพื่อให้การจัดกิจกรรมครั้งต่อไป สมบูรณ์

B2 : การบูรณาการไม่จำเป็นต้องแบ่งไปตามแผนก ก็ได้ อาจจะเป็นฐานนี้มีผู้กำกับ ของช่างอิเล็กทรอนิกส์ ของพาณิชย์เข้าร่วม น่าจะเป็นการบูรณาการ การจัดเรียนรู้แบบฐานฐานลูกเสือที่ตรงกับการจัดการเรียนการสอน โดยมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น เช่นผมถนัดเงื่อนเชือกผมไม่ถนัดเข็มทึศก็ให้อยู่เข็มทึศ อยู่แผนกไหนก็ไม่จำเป็น แต่เอาคนที่ถนัดเข็มทึศของแต่ละแผนกมารวมกันอยู่ในฐานนั้น เราจะได้มีเพื่อนต่างแผนกกันบ้าง หรืออาจจะจัดกิจกรรมแล้วขอความอนุเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ จากกองลูกเสือหรือเพื่อนต่างวิทยาลัยมาช่วยเป็นวิทยากรให้ก็น่าจะดีกับลูกเสือ

C4 : ครูผู้สอนทุกคน สามารถถ่ายทอดได้ แต่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ จะขาดกิจกรรมนันทนาการ ช่วงการเรียนการสอนในการเรียนวิชาอาจจะมีกีฬาเด็กเล่นเกมนันทนาการ

C5 : อยากให้เข้าที่ประชุมของแต่ละสถานศึกษาว่าใครพร้อมอย่างไร ผมว่าที่ไม่ก้าวหน้าก็เพราะว่าทุกปีจะต้องเปลี่ยนผู้ที่มาสอนแต่ละปี อย่างที่ท่านว่า ครูที่จะมานันทนาการก็ไม่มี ที่จะมาดึงดูดใจลูกเสือ ถ้ามีคนเดียวก็ทำไม่ทันที่จะติกลงด้วย เรียกเปิดกองลูกเสือด้วยบางที่ก็อาศัยเปิดเพลงแทน

B3 : แต่ละสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมบางส่วนร่วมกันได้ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ เช่น โครงการอยู่ค่ายพักแรม การจัดกิจกรรมเดินทางไกล จะทำให้ครูแต่ละสถานศึกษามาทำงานร่วมกัน

A4 : ผู้บริหารจะต้องเรียกประชุมครู ผู้กำกับ ก่อนที่จะดำเนินการ และหลังการดำเนินการไปแล้วกิจกรรมบางอย่างอาจต้องมีการปรับเปลี่ยน ครูก็ต้องประชุมอยู่เรื่อย ๆ สิ่งนี้คือสิ่งที่จะต้องมาคุยกันมาจูนหาจุดข้อยุติ

B1 : เพราะฉะนั้นในจังหวัดจันทบุรีต้องมานั่งคุยในเรื่องการจัดทำแผนร่วมกัน เช่นว่า

อาจจะมีการเข้าค่ายระดับแถบ 2 สี หรือเข้าค่ายพีธีประจำกองตอนไหน เราไม่ควรเข้าค่ายตอนสิ้นปีนะ เราต้องเข้าค่ายในช่วงเดือนตุลาคมนะ ผมเชื่อว่าผู้บริหารทั้ง 4 ท่านของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ไม่มีปัญหาเรื่องการส่งเสริมสนับสนุน

สรุปได้ว่าการสร้างเครือข่ายเป็นอีกขั้นตอนที่สร้างความสัมพันธ์ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. PLC

เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดประชุมครูผู้สอนของวิทยาลัยเพื่อ รับทราบผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา เมื่อพบปัญหา ควรจัดการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้น ๆ แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้ ก็นำปัญหาไปประชุมร่วมกันในระดับที่สูงขึ้น คือ ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด เพื่อให้สถานศึกษาเครือข่ายร่วมกันแนะนำ หาแนวทางวิธีแก้ไขปัญหา ทำให้ได้วิธีแก้ไขปัญหาที่ดี และนำมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวิทยาลัยได้ หรืออาจจะเชิญ ผู้ที่มีความรู้ในด้านนั้น ๆ ของสถานศึกษาเครือข่ายเข้ามาช่วยอบรมถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยน วิธีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนลูกเสือของวิทยาลัยก็ได้

2. แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร

มีการจัดประชุมแล้ว ในการจัดแผนปฏิบัติการ โครงการร่วมกัน ก็สามารถจัดกิจกรรม ร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยแลกเปลี่ยน บุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถ แลกเปลี่ยนทรัพยากร เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในการสอนในเรื่องที่ไม่ถนัด ขอความ อนุเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในการจัดค่ายจิตอาสา การจัดกิจกรรมอยู่ ค่ายพักแรม ฯลฯ ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายร่วมกัน

3. ทำกิจกรรมร่วมกัน

การจัดกิจกรรมร่วมกันตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เช่น กิจกรรมการประดับแถบ 2 สี กิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมเข้าพิธี ประจำกองลูกเสือวิสามัญร่วมกัน ในนามอาชีวศึกษาจังหวัด ทำให้รู้จักเพื่อนต่างวิทยาลัย ได้แลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจในกิจการลูกเสือวิสามัญ มีความแปลกใหม่จากกิจกรรม ของแต่ละสถานศึกษา ได้ความสนุกสนานได้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งลูกเสือและครูผู้สอน เป็นการทำให้ ความร่วมมือร่วมกัน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แร่ประสบการณ์ ช่วยเหลือลูกเสือเกิดความรัก ในกิจการลูกเสือ เป็นมิตรภาพที่ดีในการสร้างเครือข่าย

5. สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride)

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความภาคภูมิใจไว้ดังนี้

B2 : การรายงานกิจกรรมลูกเสือ ปัจจุบันผมมองว่า มีปริมาณการรายงานผลค่อนข้างจะน้อย ทางผู้บริหารไม่มีข้อมูลตรงนี้ เมื่อจัดกิจกรรมผ่านไป 1 ภาคเรียน ก็จะมีผลออกมาว่ามีเด็กตกก็คนมีเด็กผ่านก็คน แต่ปัจจุบันไม่เห็นเป็นรูปธรรมไม่มีการรายงานที่ชัดเจนว่า เด็กตกเพราะอะไร เด็กผ่านเพราะอะไร ไม่มีสรุปเป็นรูปเล่ม ไม่เหมือนกับกิจกรรมอื่นของหลาย ๆ งาน ที่มีการสรุปรูปเล่ม ก็น่าจะต้องมีเพิ่มตรงส่วนนี้

A4 : การรายงานกิจกรรมลูกเสือซึ่งแต่ละสถานศึกษาต้องรายงานไปที่สำนักงานเขตพื้นที่ ถ้าสถานศึกษาไม่รายงาน ท่านผู้บริหารก็จะไม่เห็นเพราะเอกสารรายงานต้องผ่านจากผู้บริหารขึ้นไป เอกสารจะบอกว่าใน 1 ภาคเรียนและ 1 ปีการศึกษา เราใช้เงินทำอะไรไปบ้าง และก็รายงานไม่ว่าจะเป็นรูปกิจกรรมทั้งหมดที่ลูกเสือวิสามัญเข้าร่วมใน 1 ปีการศึกษา ก็เสนอไปพร้อมกับการรายงานสถานะการเงินที่เรียกว่าสถานะทางการเงินของลูกเสือในสถานศึกษา ที่ได้รับในแต่ละปี เอกสารรายงานก็จะรายงานไม่เกินในเดือนสิงหาคม

B1 : การรายงานกิจการลูกเสือในระบบของการรายงานที่ผ่านมา ยังไม่มีรูปแบบเป็นที่แน่นอน รูปแบบที่ชัดเจน ในนามของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ต้องมานั่งคุยรายละเอียด เช่น ต้องมีรายงานของระดับสถานศึกษา ต้องมีรายงานไปที่อาชีวศึกษาจังหวัด และท้ายสุดต้องมีรายงานไปที่ระดับภาค เพราะของเดิมไม่มีรายงานไปถึง ลูกเสือระดับภาค ระดับชาติก็ต้องฝาก ผู้อำนวยการเขาวลิต ด้วยว่าระดับภาคต้องมาควบคุม เรื่องการรายงาน อาทิเช่นอย่างน้อยที่สุดถ้าต้องการรู้ว่าลูกเสือของกองลูกเสือวิสามัญ วิทยาลัยการอาชีพสอยดาวมีลูกเสือกี่คน ถามว่าปัจจุบันรู้ไหม อาชีวศึกษาหลาย ๆ จังหวัดไม่รู้ ตอนนี้ อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีรู้หรือไม่ ว่าลูกเสือในอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี มีกี่คน ผมว่าไม่น่ารู้ เพราะเราไม่มีการรายงานที่เป็นระบบ สิ่งที่เราควรทำในเมื่อเราทำตรงนี้ขึ้นมาแล้ว เราควรจะมาวางระบบกันใหม่

A1 : หลังจากกิจกรรมในแต่ละรอบปี จะมีการจัดงานชุมนุมทางลูกเสือ เพื่อให้เด็กลูกเสือวิสามัญได้ไปแสดงออก ซึ่งทักษะและวิธีการคิดที่พวกเขาได้เรียนมาตลอดปี ในช่วงประมาณเดือนสุดท้ายของภาคเรียนที่ 2 ประมาณเดือนมีนาคมถึงเมษายนหลังจากสอบปลายภาคแล้ว ที่ค่ายวิชาภูธบ้างอื่น ๆ บ้างที่เราดำเนินการ ลูกเสือวิสามัญก็ไปประกวดแสดงแข่งขัน ได้ไปบริการชุมชน ไปบริการวิชาชีพ เด็กก็ได้พบกัน ในลักษณะของพี่น้องลูกเสือวิสามัญ ในส่วนของระดับภาคบ้าง ส่วนของระดับชาติบ้าง ในลักษณะการจัดแบบปีเว้นปี กิจกรรมลูกเสือวิสามัญเป็นหนึ่งกิจกรรมที่สามารถโชว์ได้

A3 : กิจกรรมวิชาลูกเสือวิสามัญ เขามีคิพจน์ คือ บริการ จะมีกิจกรรมตัวอื่นที่เสริม ขึ้นมา ซึ่งก็อาจจะมีหลักสูตรอื่น ๆ ที่นำมาใช้ร่วมด้วย จะมีการประเมินมาตรฐานงานกองลูกเสือวิสามัญ มีเกณฑ์ในแต่ละหัวข้อที่นำมาประกอบกัน ถ้าปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่าประสบความสำเร็จ ในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา

A2 : ที่สำคัญเวลาการจัดงานชุมนุมลูกเสือคืออาชีวศึกษาจัดการชุมนุมลูกเสืออยู่ 2 ลักษณะ ทุก 2 ปีเราจัดงานระดับภาค 2 ปีครั้ง ระดับชาติ 2 ปีครั้ง เวลาคุณครูไปในงานชุมนุมคุณครูจะเห็น ความแตกต่าง จากสถานศึกษาต่าง ๆ และนำเอาผลสะท้อนมาปรับปรุงใช้ในสถานศึกษา แสดงว่า ในสิ่งที่เรามี มันต้องขาด จะทำอย่างไรกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาให้ไปถึงดวงดาว ที่สถานศึกษาอื่น ๆ ขึ้น ไปปรับเกียรติบัตร ขึ้น ไปรับ โล่รางวัล เอาขึ้นไปให้หมู่ดีเด่น กองดีเด่น เขาขึ้นไป ได้รางวัลพิเศษ พอกลับมาสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผมชื่นชมมาโดยตลอด เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม ครูผู้ควบคุมก็ภาคภูมิใจมีกำลังใจในการทำกิจกรรมลูกเสือ

สรุปได้ว่าเมื่อสถานศึกษาดำเนินงานจนประสบความสำเร็จแล้ว ควรมีการรายงานผลอย่างเป็นระบบ เข้ารับการประเมินให้เป็นที่ยอมรับ จัดงานยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างความภาคภูมิใจแก่ ผู้ปฏิบัติงานและสถานศึกษา ประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้

5.1 เผยแพร่ผลงาน รายงานผล

การดำเนินงานกิจการลูกเสือเมื่อครบปีการศึกษา แต่ละสถานศึกษาต้องรายงานผลการจัด กิจกรรมลูกเสือประจำปีส่งไปที่สำนักงานลูกเสือจังหวัด ผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แต่ไม่รายงานผล ให้อาชีวศึกษาจังหวัดทราบ ทำให้อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ไม่มีข้อมูลการดำเนินงานลูกเสือของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เป็นภาพรวม และสามารถจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลการจัดกิจกรรมลูกเสือของ อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี วิทยาลัยทั้ง 4 วิทยาลัยต้องจัดส่งรายงานกิจกรรมลูกเสือประจำปีไปยัง อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบการจัดกิจกรรมลูกเสือของทุกวิทยาลัย อาชีวศึกษาจังหวัด จันทบุรีมีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลลูกเสือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี รวมทั้ง นำผลงานไปเผยแพร่ ให้อาชีวศึกษาจังหวัดอื่น ๆ ทราบในการทำกิจกรรมดังกล่าวด้วย

5.2 ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดการประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน คือ มาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อมอบรางวัล ให้กับผู้ปฏิบัติงานในกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั่วประเทศ โดยมีการประเมิน และรายงานผลอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้สถานศึกษาเข้ารับการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อผ่านเกณฑ์การประเมิน จะได้รับรางวัลจากสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อประกาศหนังสือว่าได้รับรางวัล ตัวแทนไปรับรางวัลแล้ว

อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีต้องจัดงานพิธี มอบรางวัลเพื่อประกาศให้สถานศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ได้ร่วมแสดงความยินดีกับผู้บังคับบัญชา หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับครูและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

เมื่อสนทนาคบทุกประเด็นของการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญไม่เพิ่มเติมรายละเอียด หรือประเด็นอื่น ๆ ผู้นำสนทนากลุ่ม จึงเสนอร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ดังตาราง

แนวปฏิบัติที่ดีการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ	องค์ประกอบ/การดำเนินงาน
1. วางแผน (Plan)	1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ 1.2 กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน 1.3 ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ
2. ปฏิบัติตามแผน (Do)	2.1 ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา 2.2 จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2.3 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ 2.4 สร้างองค์ความรู้
3. เสริมแรง (Reinforcement)	3.1 นิเทศ ติดตาม 3.2 การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด 3.3 สร้างขวัญกำลังใจ
4. สร้างเครือข่าย (Networking)	4.1 PLC 4.2 แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร 4.3 ทำกิจกรรมร่วมกัน
5. สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride)	5.1 เผยแพร่ผลงาน รายงานผล 5.2 ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ

ผู้นำสนทนากลุ่ม แจ้งขั้นตอนให้ผู้เชี่ยวชาญทราบว่า นักศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้รับในการประชุมไปสรุปเป็นประเด็นให้ชัดเจน ของแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จากนั้นจะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านประเมินแนวปฏิบัติที่ดีอีกครั้งหนึ่งในลำดับต่อไป

ปิดประชุมเวลา 16.00 น.

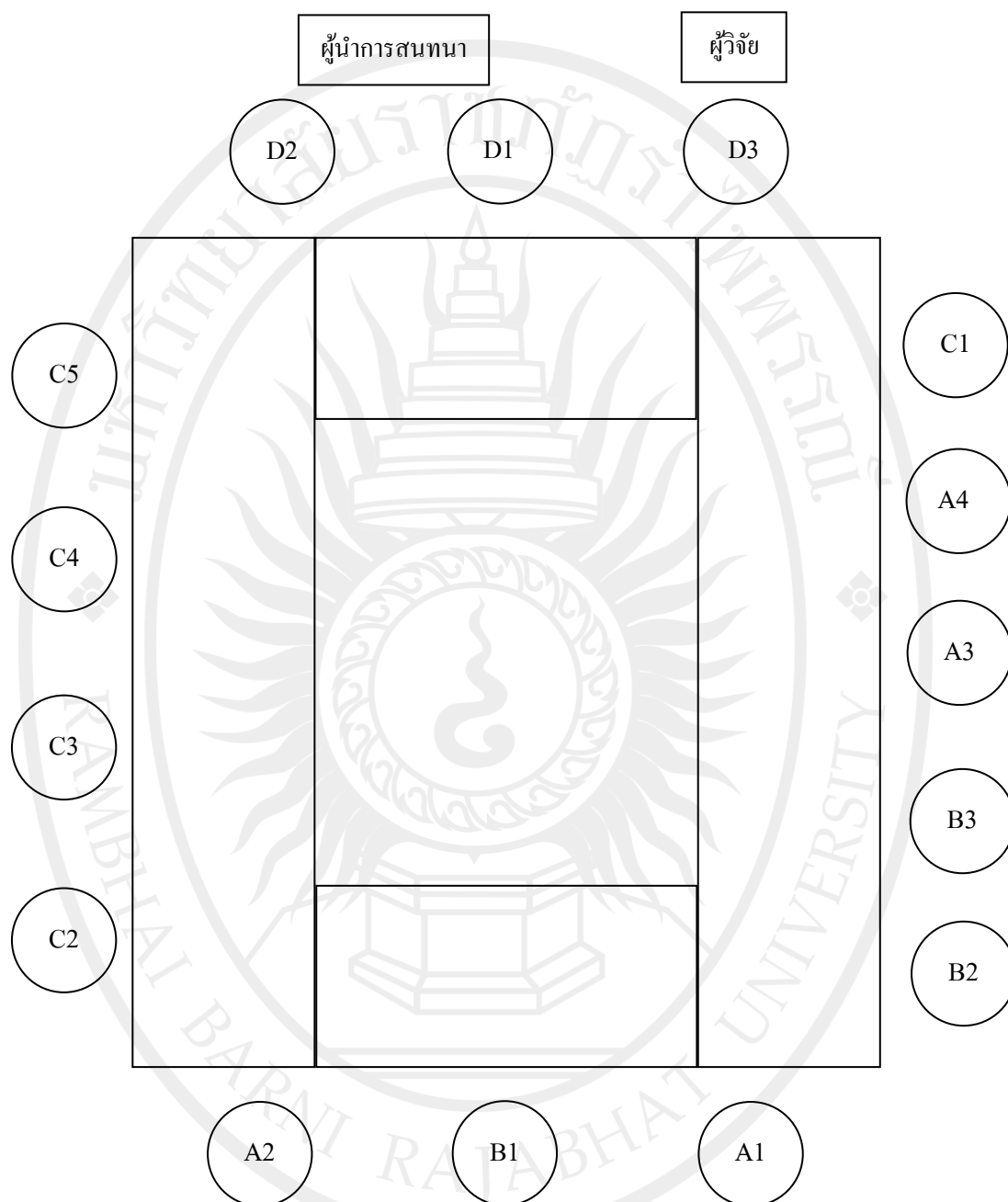

ภาคผนวก ฅ

แผนผังแสดงที่นั่งตามการแทนรหัสของผู้เชี่ยวชาญและภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
แผนผังแสดงการแทนรหัสของผู้เชี่ยวชาญตามตำแหน่งที่นั่งในการประชุมสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ

การสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ

การสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ

**ภาคผนวก ญ
คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี**

ในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี
การบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ
สถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดจันทบุรี

อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

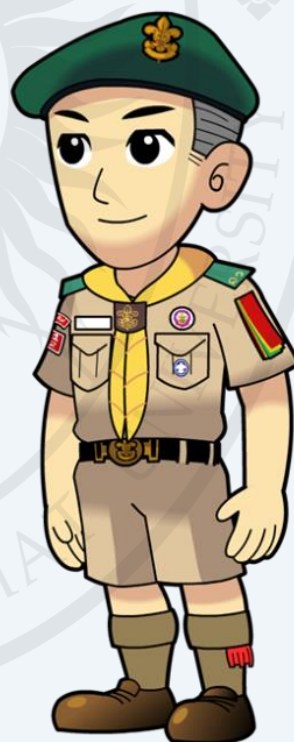
ความเป็นมา

กิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตน ช่วยเหลือผู้อื่นตามคำปฏิญาณ กฏ และคติพจน์ของลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ระบุว่าวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน การลูกเสือมุ่งพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความก้าวหน้า เพื่อความสงบสุข ความมั่นคงของประเทศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือวิสามัญ จัดไว้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งเน้นการฝึกอบรม บ่มนิสัย เยาวชน ส่งเสริมการพัฒนา ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรม และสังคม ให้มีความสามารถพัฒนาตนเองได้ รู้จักวางแผน พัฒนาชีวิต เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมตามกฎของลูกเสือ เน้นการช่วยเหลือลูกเสือวิสามัญให้สามารถทำกิจกรรมการบริการ ได้ตามคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ

การค้นหาแนวปฏิบัติ ที่ดีในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้วยกระบวนการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติวิธีการดำเนินงานอันเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ คณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร ตัวแทนผู้บริหาร และตัวแทนครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 12 ท่าน ร่วมกันประชุมสนทนากลุ่ม แสดงความคิดเห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมา สิ่งที่ควรพัฒนาต่อยอดในการปฏิบัติที่แต่ละสถานศึกษาพบเจอ และร่วมกันเสนอแนวคิด แนวปฏิบัติอันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านดังกล่าว และพัฒนาไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี พร้อมทั้งมีข้อมูลรายละเอียดของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนปรากฏในเอกสารฉบับนี้

แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ขั้นตอนที่ 1 วางแผน (Plan)

ขั้นตอนแรกของแนวปฏิบัติที่ดีเริ่มจากการวางแผน

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (Do)

ขั้นตอนต่อมาจากการวางแผน ต้องนำไปสู่การปฏิบัติตามแผน

ขั้นตอนที่ 3 การเสริมแรง (Reinforcement)

ระหว่างการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอันนำไปสู่ประสิทธิผลที่ดี ผู้บริหารต้องเสริมแรงครูผู้สอน ไปพร้อมกัน

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครือข่าย (Networking)

การสร้างเครือข่ายเป็นอีกขั้นตอนที่สร้างความสัมพันธ์ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 5 สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride)

เมื่อสถานศึกษาดำเนินงานจนประสบความสำเร็จแล้ว ควรมีการรายงานผลอย่างเป็นระบบ เข้ารับการประเมินให้เป็นที่ยอมรับจัดงานยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างความภาคภูมิใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานและสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 วางแผน (Plan)

ขั้นตอนแรกของแนวปฏิบัติที่ดีเริ่มจากการวางแผน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบและการดำเนินงานดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ

สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ ซึ่งเป็นการนำข้อมูลต่าง ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครู พื้นฐานความรู้ของแต่ละบุคคล มีคุณวุฒิทางลูกเสือในระดับใด ความต้องการของครู ความต้องการของผู้เรียน ผลการประเมินการจัดกิจกรรมลูกเสือในแต่ละด้าน ด้านการจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือวิสามัญ ด้านการบังคับบัญชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเงิน และการรายงานกิจกรรมลูกเสือในปีที่ผ่านมา มีข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใด ต้องสำรวจให้พร้อมเพื่อให้ทราบบทบาทของผู้บังคับบัญชาและครูผู้กำกับลูกเสือที่ทำหน้าที่ผู้สอน รวมถึงความพร้อมของทรัพยากร สถานที่ และงบประมาณ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเตรียมความพร้อมการวางแผน การดำเนินงานสำหรับการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา และในภาพรวมของอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

1.2 กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน

เพื่อให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 แห่ง ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน การจัดทำโครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานร่วมกัน ในนามของอาชีวศึกษาจังหวัด ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจจัดร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด หรือ จัดกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน โดยส่งตัวแทนของแต่ละวิทยาลัยมาร่วมกันจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานว่าในแต่ละช่วงเดือนจะทำโครงการใดที่สนับสนุนครูผู้สอน สนับสนุนลูกเสือ เช่น การส่งครูเข้ารับ การฝึกอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือระดับ B.T.C. และ A.T.C. เพื่อรับทราบแบบเรียนและแนวทาง ในการปฏิบัติกิจกรรม เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ และนำไปใช้กับลูกเสือวิสามัญในการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง ตรงตามหลักสูตร จัดส่งตัวแทนลูกเสือเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพ กิจกรรมการประดับแถบ 2 สี การจัดการกิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมเข้าพิธีประจำกองลูกเสือวิสามัญร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด ในส่วนของผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนตามโครงการที่จัดขึ้น

1.3 ผู้บริหารกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ

ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญให้ประสบความสำเร็จ เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ กำหนดแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงานการกำหนดแผนงาน โครงการที่สร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนลูกเสือ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนมีใจรักในกิจการลูกเสือวิสามัญ เช่น เมื่อส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสำหรับคนที่ไม่มีวุฒิทางลูกเสือ เมื่อฝึกอบรมเสร็จสิ้น ในระดับความรู้เบื้องต้น B.T.C. ควรแต่งตั้งเป็นรองผู้กำกับกอง จัดโครงการสนับสนุนชุดลูกเสือ อุปกรณ์ประกอบการแต่งกาย เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครูที่ผ่านการฝึกอบรม เมื่อเข้ารับการฝึกอบรม ในระดับที่สูงขึ้น A.T.C. ควรแต่งตั้งเป็นผู้กำกับกอง เพื่อช่วยในการบริหารงานกิจการลูกเสือวิสามัญในกองลูกเสือของวิทยาลัย จัดโครงการมอบเครื่องหมายประจำตำแหน่ง และเมื่อผ่านการตรวจประเมินขั้นที่ 5 ควรจัดโครงการมอบผ้าผูกคอกิตติมศักดิ์และเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน โครงการต่าง ๆ จะช่วยกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนมีใจรักในกิจการลูกเสือมากยิ่งขึ้น และครูได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (Do)

ขั้นตอนต่อมาจากการวางแผน ต้องนำไปสู่การปฏิบัติตามแผน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบและการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนา

ในทุกช่วงปีการศึกษา มีการจัดอบรมให้กับผู้กำกับลูกเสือในระดับ B.T.C. และ A.T.C. จัดขึ้นโดยคณะกรรมการพัฒนากิจการลูกเสือเนตรนารีวิสามัญอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเข้าใจในกิจการลูกเสือวิสามัญให้แก่ครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางลูกเสือ การจัดอบรมโดยสำรวจความต้องการบุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา แต่ละสถานศึกษา ต้องส่งเสริมสนับสนุนจัดส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูให้ได้รับความรู้ เทคนิควิธีการสอน การบริหารจัดการ สร้างเครือข่ายทางลูกเสือ และแนวทางต่าง ๆ ในการนำไปสอนลูกเสือวิสามัญได้อย่างถูกต้อง

2.2 จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เมื่อครูผู้สอนได้รับความรู้จากการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญมาแล้ว ครูผู้สอนก็นำความรู้ที่ได้รับมาปรับประยุกต์ใช้ กับกิจการลูกเสือวิสามัญของแต่ละสถานศึกษา โดยการบูรณาการกิจกรรมลูกเสือวิสามัญให้เด็กได้ทำกิจกรรมลูกเสือแบบสนุกสนาน ได้ความรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเข้าใจ มีความสุขกับการเรียนการสอน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้แบบฐานครูใช้สื่อการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย ประกอบการจัดกิจกรรมทำให้ลูกเสืออยากเข้าเรียนรู้ในทุกชั่วโมง การสอนลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา

2.3 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์

จากการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา ครูได้เรียนรู้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแล้ว การนำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการบูรณาการ การเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา ต้องให้การสนับสนุน โครงการ และจัดสรรงบประมาณในการหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนั้น ๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ

2.4 สร้างองค์ความรู้

เมื่อครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญ และผู้บริหาร สนับสนุนจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว ก็ต้องจัดสร้างเป็นองค์ความรู้ ในการทำสื่อการสอน สร้างเป็นผลงานหรือชิ้นงาน หรือนวัตกรรม ให้เป็นฐานข้อมูลของแต่ละสถานศึกษา โดยสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง อาจแบ่งหน้าที่ในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมการสอนเรื่องต่าง ๆ เช่น สถานศึกษา ที่มีความถนัดเรื่องเนื้อเชือก ก็ทำสื่อการสอนในเรื่องของเงื่อนเชือก สถานศึกษาที่มีความถนัดหรือมีความรู้ ในเรื่องการปฐมพยาบาล ก็จัดทำสื่อในเรื่องการปฐมพยาบาล และเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ สามารถ นำองค์ความรู้นั้นไปใช้บูรณาการกิจการลูกเสือของสถานศึกษา ใช้จัดการเรียนการสอนได้ในเรื่องที่ไม่มีความถนัดได้ ในปัจจุบัน การเผยแพร่มีหลายช่องทาง และทำได้ง่าย ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด จันทบุรี อาจทำช่องทางเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น วิดีโอ ยูทูป Tiktok เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การเสริมแรง (Reinforcement)

ระหว่างการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอันนำไปสู่ประสิทธิผลที่ดี ผู้บริหารต้องเสริมแรงครูผู้สอนไปพร้อมกัน ประกอบไปด้วยการดำเนินงานดังนี้

3.1 นิเทศ ติดตาม

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการนิเทศ ติดตาม โดยผู้บริหารหลัก ที่รับผิดชอบเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิด ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ต้องลงไปติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู มีการใช้เทคนิควิธีการ จัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่หลากหลาย การใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ตามที่ได้รับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือมา เพื่อให้ทราบปัญหา และหาแนวทางส่งเสริมพัฒนา ให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง หรือแนะนำหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาให้ดำเนินการแทนก็ได้

3.2 การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด

เมื่อได้ทราบผลจากการนิเทศ ติดตาม และ ผลการปฏิบัติการสอน ครูบางคนอาจจัดกิจกรรม ได้ไม่หลากหลาย ไม่สมบูรณ์ เช่น ครูไม่เก่งเงื่อนเชือก เข็มทิส กิจกรรมนันทนาการ สามารถต่อยอดได้โดย ผู้บริหารให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ จัดให้มีการฝึกอบรม เพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ โดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับเพิ่มเติม มาใช้จัดการเรียนการสอนได้ดี ยิ่งขึ้น หรือผู้บริหารอาจนำองค์กรภายนอก เช่น บุคลากร ทางการแพทย์ อาสาสมัคร เข้ามาอบรมเพิ่มทักษะ วิธีการต่าง ๆ ให้แก่ครู หรือส่งไปอบรม เพื่อเพิ่มทักษะที่ดี ในการสอนให้มากขึ้นตามความถนัดของแต่ละบุคคล

3.3 สร้างขวัญกำลังใจ

จากการอบรมลูกเสือ ของสถานศึกษา อาชีวศึกษา และนำมาปฏิบัติการเรียนการสอนลูกเสือ วิสามัญได้ดี ต่อยอดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ เห็นประสิทธิผล ผู้บริหารอาจจะทำพิธีมอบใบประกาศ หรือมีจัดทำเข็มติดอกให้ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ สร้างขวัญกำลังใจและปฏิบัติงานที่ดีต่อไปยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครือข่าย (Networking)

การสร้างเครือข่ายเป็นอีกขั้นตอนที่สร้างความสัมพันธ์ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ดังนี้

4.1 PLC.

เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดประชุมครูผู้สอนของวิทยาลัยเพื่อรับทราบผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษา เมื่อพบปัญหา ควรจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้นๆ แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้ ก็นำปัญหาไปประชุมร่วมกันในระดับที่สูงขึ้น คือ ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด เพื่อให้สถานศึกษาเครือข่ายร่วมกันแนะนำ หาแนวทางวิธีแก้ไขปัญหา ทำให้ได้วิธีแก้ไขปัญหาที่ดี และนำมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวิทยาลัยได้ หรืออาจจะเชิญผู้ที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ ของสถานศึกษาเครือข่ายเข้ามาช่วยอบรมถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้กับลูกเสือของวิทยาลัยก็ได้

4.2 แลกเปลี่ยน บุคลากร ทรัพยากร

สถานศึกษาดำเนินการประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด ก็สามารถจัดกิจกรรมร่วมกันตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยแลกเปลี่ยน บุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถ แลกเปลี่ยนทรัพยากร เช่น เชิญมาเป็นวิทยากร ช่วยสอนในเรื่องที่ไม่ถนัด ขอความอนุเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดค่ายจิตอาสา การจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรม ฯลฯ ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายร่วมกัน

4.3 ทำกิจกรรมร่วมกัน

การจัดกิจกรรมร่วมกันตามแผนงานโครงการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เช่น กิจกรรมวันสถาปนาลูกเสือ เดินสวนสนาม กิจกรรมวันพระมหาธีรราชเจ้า กิจกรรมรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ การประดับแถบ 2 สี กิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมเข้าพิธีประจำกองลูกเสือวิสามัญร่วมกันในนามอาชีวศึกษาจังหวัด ทำให้รู้จักเพื่อนต่างวิทยาลัยได้แลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจในกิจการลูกเสือวิสามัญ มีความแปลกใหม่จากกิจกรรมของแต่ละสถานศึกษา ได้ความสนุกสนาน ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งลูกเสือและครูผู้สอน เป็นการทำความร่วมมือร่วมกันได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แשרประสบความสำเร็จ ช่วยเหลือลูกเสือเกิดความรักในกิจการลูกเสือ เป็นมิตรภาพที่ดีในการสร้างเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 5 สร้างความภาคภูมิใจ (Create pride)

เมื่อสถานศึกษาดำเนินงานจนประสบความสำเร็จแล้ว ควรมีการรายงานผลอย่าง เป็นระบบ เข้ารับการประเมินให้เป็นที่ยอมรับ จัดงานยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างความภาคภูมิใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานและ สถานศึกษา ดังนี้

5.1 เผยแพร่ผลงาน รายงานผล

การดำเนินงานกิจการลูกเสือเมื่อครบปีการศึกษา แต่ละสถานศึกษาต้องรายงานผลการจัด กิจกรรมลูกเสือประจำปีส่งไปที่สำนักงานลูกเสือจังหวัด ผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แต่ไม่รายงานผล ให้อาสาศึกษารับทราบ ทำให้อาสาศึกษารับทราบ จังหวัดจันทบุรี ไม่มีข้อมูลการดำเนินงานลูกเสือของ แต่ละสถานศึกษา เพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติเป็นภาพรวม และสามารถจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลการจัดกิจกรรม ลูกเสือของอาสาศึกษารับทราบ จังหวัดจันทบุรี วิทยาลัยทั้ง 4 วิทยาลัยต้องจัดส่งรายงานกิจกรรมลูกเสือประจำปี ไปยังอาสาศึกษารับทราบจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบการจัดกิจกรรมลูกเสือของทุกสถานศึกษา และอาสาศึกษา จังหวัดจันทบุรีมีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลลูกเสือของสถานศึกษาอาสาศึกษารับทราบจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งนำผลงาน ไปเผยแพร่ ให้อาสาศึกษารับทราบจังหวัดอื่น ๆ ทราบ และรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวต่อในระดับภาคด้วย

5.2 ประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ

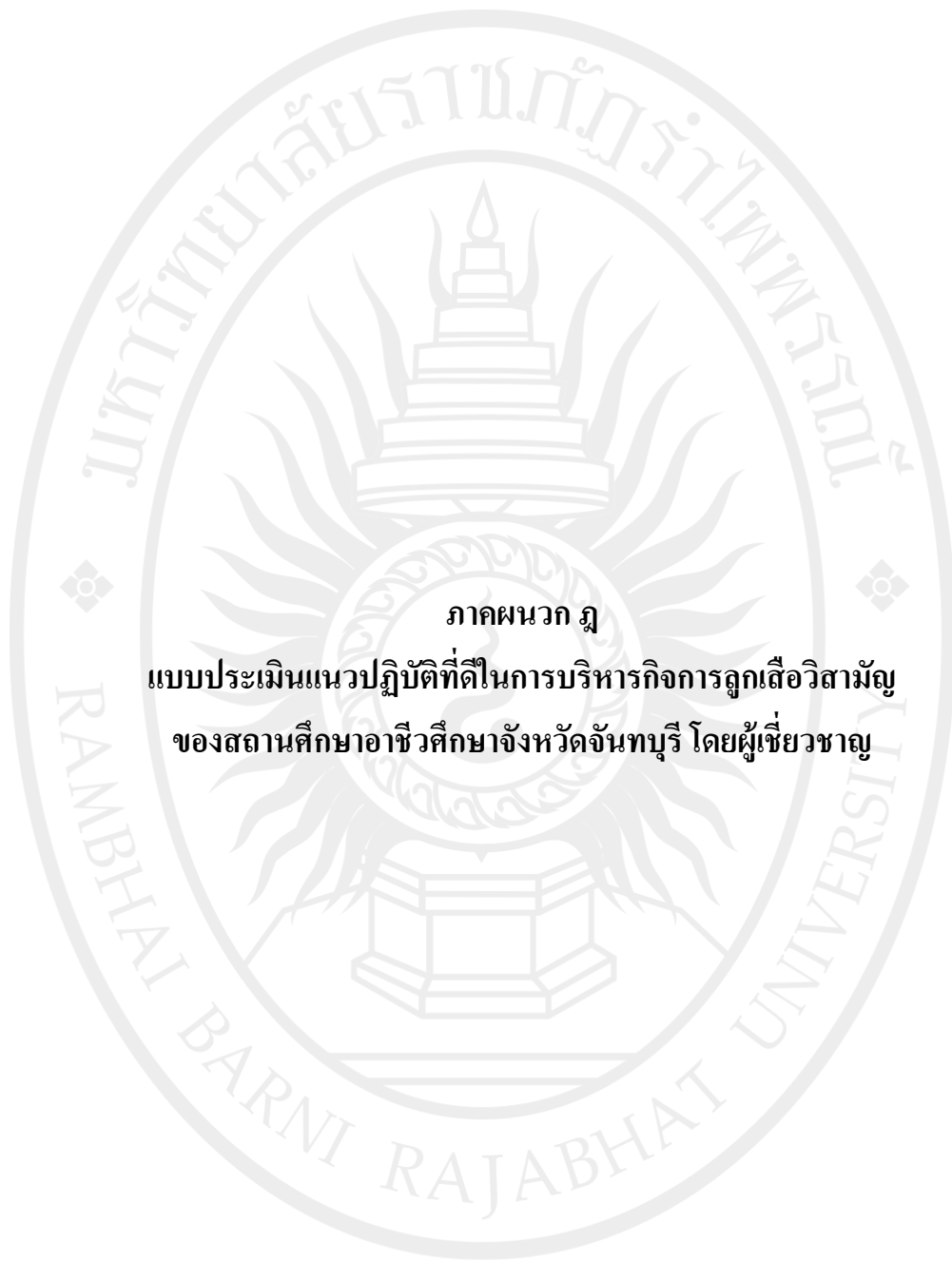
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการประเมินมาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ มาตรฐานงานลูกเสือวิสามัญ และผู้บังคับบัญชา ลูกเสือในสถานศึกษาอาสาศึกษา เพื่อมอบรางวัล ให้กับ ผู้ปฏิบัติงานในกิจการลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษา อาชีวศึกษาทั่วประเทศ โดยมี การประเมิน และรายงานผล อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องสนับสนุน ให้สถานศึกษา เข้ารับการประเมิน ตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อผ่านเกณฑ์ การประเมิน จะได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อประกาศว่าได้รับรางวัล นอกจากสถานศึกษามอบตัวแทนสถานศึกษาเข้ารับรางวัล จากส่วนกลางแล้ว อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีควรจัดงานพิธี ใน ส่วน ของจังหวัด จัดมอบรางวัลเพื่อประกาศ ให้สถานศึกษาของอาสาศึกษารับทราบจังหวัดจันทบุรี ได้ร่วม แสดงความยินดีกับผู้บังคับบัญชา หรือผู้ปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับครูและ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานลูกเสือวิสามัญ ของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
แบบประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจการลูกเสือวิสามัญ
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**แบบประเมินแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการลูกเสือวิสามัญ
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง

แบบประเมินแนวปฏิบัติที่ดีการบริหารจัดการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี เป็นการประเมินในด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ของแนวปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงองค์ประกอบของการหาแนวปฏิบัติที่ดี ๆ ที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่ม การสร้างแนวปฏิบัติที่ดีมีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านลูกเสือวิสามัญ กลุ่มครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านลูกเสือวิสามัญ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาแนวปฏิบัติฯ และประเมินโดยการเขียนระดับคุณภาพลงในช่องว่างของแต่ละประเด็นในตอนที่ 2 ของแบบประเมินนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. หน่วยงานที่สังกัด.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแนวปฏิบัติที่ดีการบริหารจัดการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

กรุณาตรวจสอบแนวปฏิบัติที่ดีการบริหารจัดการลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี พิจารณารายการที่กำหนด เลือก และ ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ความมีประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสม/ความถูกต้องในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ความมีประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสม/ความถูกต้องในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ความมีประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสม/ความถูกต้องในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ความมีประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสม/ความถูกต้องในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ความมีประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสม/ความถูกต้องในระดับ น้อยที่สุด

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายอำนาจ นพพรพิทักษ์
วัน เดือน ปีเกิด	4 เมษายน 2524
สถานที่เกิด	อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 36/5 หมู่ที่ 1 ตำบลสอยดาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี 22180
ตำแหน่ง	ครู อันดับ คศ.1 (หัวหน้าแผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลังและหัวหน้างานพัสดุ)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. (ไฟฟ้ากำลัง) วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
พ.ศ. 2548	วิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ. (เทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2550	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2566	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี